

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA
O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
31. 03. 2017. godine**

Sarajevo, maj/svibanj 2017. godine

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 31. 03. 2017. godine) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

SADRŽAJ

I	UVOD	3
II	POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH	4
1.	STRUKTURA BANKARSKOG SISTEMA	4
1.1.	Status, broj i poslovna mreža.....	4
1.2.	Struktura vlasništva.....	5
1.3.	Kadrovska struktura.....	7
2.	FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	8
2.1.	Bilans stanja.....	9
2.1.1.	Obaveze.....	14
2.1.2.	Kapital – snaga i adekvatnost.....	18
2.1.3.	Aktiva i kvalitet aktive.....	22
2.2.	Profitabilnost.....	32
2.3.	Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope.....	36
2.4.	Likvidnost.....	40
2.5.	Devizni rizik.....	46
III	ZAKLJUČCI I PREPORUKE	48
IV	PRILOZI	51

Poslovanje bankarskog sektora se već duži period odvija u nepovoljnom okruženju i u uvjetima stagnacije privrednog rasta i razvoja u zemljama EU zone. Nedovoljan ekonomski rast, teško stanje u realnom sektoru i brojni unutrašnji problemi uzrokovani političkim stanjem u zemlji, ograničeni pristup novim stabilnim izvorima finansiranja, negativno su se odrazili na stanje i perspektive bankarskog sektora. Prvi kvartal 2017. godine karakteriše neznatan rast bilansne sume i depozita, nastavak pozitivnih trendova koji se ogledaju u rastu kredita, štednje stanovništva i kapitala. Na nivou sistema zabilježen je pozitivan finansijski rezultat, te se na osnovu svega može zaključiti da je bankarski sektor i dalje ostao stabilan, adekvatno kapitaliziran, a likvidnost je i dalje zadovoljavajuća.

Na dan 31. 03. 2017. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 15 banaka, kao i na kraju 2016. godine. Broj zaposlenih u bankama FBiH iznosio je 6.647, što j neznatno povećanje od 0,5% ili 32 zaposlenika u odnosu na kraj 2016. godine

Bilansna suma bankarskog sektora na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosila je 18,5 milijarde KM, što je neznatno povećanje od 0,7% ili 122 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rast bilansne sume na strani izvora (pasive) rezultat je neznatnog rasta depozita i ukupnog kapitala, dok je struktura aktive imala promjene vezane za ključne imovinske stavke, povećanje učešća kredita sa 66,8% na 67,9% i smanjenje učešća novčanih sredstava sa 28,3% na 26,6%.

Kreditni, kao najveća stavka aktive banaka, u prvom kvartalu 2017. godini zabilježili su rast od 2,3% ili 288 miliona KM i sa 31.03.2017. godine iznose 12,6 milijardi KM. I u prvom kvartalu 2017. godine nastavljeni su pozitivni trendovi iz 2016. godine, koji se ogledaju u segmentu sektorskog kreditiranja, odnosno većeg rasta kredita odobrenih privatnim preduzećima nego stanovništvu. Krediti dati privatnim preduzećima ostvarili su stopu rasta od 3,2% ili 182 miliona KM, tako da su sa 31. 03. 2017. godine krediti dati ovom sektoru dostigli iznos od 5,9 milijardi KM i učešće od 47,3%. Krediti dati stanovništvu u istom periodu zabilježili su stopu rasta od 1,1% ili 67 miliona KM, dok je njihovo učešće blago smanjeno sa 48,7% na 48,1% i sa 31. 03. 2017. godine iznosili su šest milijardi KM.

Pokazatelji kvaliteta kredita su i u prvom kvartalu 2017. godini, kao i u prethodne dvije godine, poboljšani, što se posebno odrazilo na sektor pravnih lica. Nešto veći rast kreditnog portfolija, znatno niži priliv novih nekvalitetnih kredita, kao i trajni otpisi, imali su pozitivan efekat na koeficijent učešća nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, koji je sa 11,7%, koliko je iznosio na kraju 2016. godine, smanjen na 11,4% sa 31. 03. 2017. godine. Učešće nekvalitetnih kredita odobrenih pravnim licima u odnosu na ukupne kredite pravnim licima iznosi 14,5%, a učešće nekvalitetnih kredita stanovništva u odnosu na ukupne kredite plasirane stanovništvu iznosi 8%. Navedeno je rezultat stanja u realnom sektoru i djelovanja ekonomske krize na privredu i ukupnu ekonomiju BiH, zbog čega kreditni portfolio pravnih lica ima znatno lošiji kvalitet od sektora stanovništva.

Novčana sredstva iznose 4,9 milijardi KM ili 26,6% bilansne sume banaka u FBiH i u prvom kvartalu 2017. godine zabilježila su pad od 5,5% ili 287 miliona KM.

Ulaganja u vrijednosne papire su stavka aktive koja je u prvom kvartalu 2017. godini zabilježila značajan rast od 6% ili 74 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine iznose 1,3 milijarde KM, sa učešćem od 7% u aktivni bankarskog sektora u FBiH.

U strukturi izvora finansiranja banaka sa učešćem od 77 % ili u iznosu od 14,2 milijarde KM, depoziti su najznačajniji izvor finansiranja. U prvom kvartalu 2017. godine zabilježen je neznatan rast depozita od 0,5% ili 71 milion KM. Štedni depoziti, kao najznačajniji i najveći segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, zadržali su pozitivan trend rasta i sa 31. 03. 2017. godine dostigli su iznos od osam milijardi KM, što je za 1,3% ili 101 milion KM više nego na kraju 2016. godine.

Kreditne obaveze banaka sa 31. 03. 2017. godine iznosile su 852 miliona KM ili 4,6% od ukupnih izvora finansiranja i na približno su istom nivou kao i na kraju 2016. godine. U posljednjih osam godina, zbog

uticaja finansijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inostranstvu, a plaćanjem dospjelih obaveza ovi izvori su značajno smanjeni.

U prvom kvartalu 2017. godine ukupni kapital povećan je za 2% ili 63 miliona KM, po osnovu dobiti tekućeg perioda i sa 31.03.2017. godine iznosi 2,8 milijardi KM (dionički 1,2 milijarde KM).

Regulatorni kapital na dan 31. 03. 2017. iznosi 2,4 milijarde KM i povećan je za 2% ili 37 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine, bez značajnijih promjena u njegovoj strukturi.

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema, kao jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala banaka, sa 31. 03. 2017. godine iznosi 15,5%, što je za 0,2% procentna poena manje u odnosu na kraj 2016. godine, te je i dalje znatno viša od zakonskog minimuma (12%), što predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti. Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 31. 03. 2017. godine iznosi 9,7% (propisani minimum 6%).

Prema podacima iz bilansa uspjeha, na nivou bankarskog sistema u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2017. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 78,8 miliona KM. Pozitivan finansijski rezultat ostvaren je kod 14 banaka u ukupnom iznosu od 80 miliona KM, dok je jedna banka iskazala gubitak u iznosu od 1,2 miliona KM.

II POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SISTEMA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 03. 2017. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 15 banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2016. godine. Posebnim zakonom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH Sarajevo, koja je pravni sljednik Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo, od 01. 07. 2008. godine.

U prvom kvartalu 2017. godine nije bilo bitnijeg širenja mreže organizacionih dijelova banaka, što je posljedica finansijske krize i smanjenog obima poslovnih aktivnosti banaka, kao i već završenog pozicioniranja na tržištu.

Banke su vršile reorganizaciju svoje mreže organizacionih dijelova tako što su u većoj mjeri vršile promjene organizacionog oblika, organizacione pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacionih dijelova, ali i ukidanje nekih organizacionih dijelova, a sve u cilju racionalizacije poslovanja i smanjenja troškova poslovanja. Ovakvih promjena kod banaka iz Federacije BiH bilo je ukupno 10 (osam na teritoriji Federacije BiH, a dvije u Republici Srpskoj): osnovana su dva nova organizaciona dijela, jedan organizacioni dio je ukinut, a kod sedam su bile promjene. Također, bila je i jedna promjena kod jednog organizacionog dijela banke iz Republike Srpske u Federaciji BiH.

Sa navedenim promjenama, banke iz Federacije BiH su sa 31. 03. 2017. godine imale ukupno 552 organizaciona dijela, što je za 0,2% više nego sa 31. 12. 2016. godine.

Broj organizacionih dijelova banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH (22) je isti kao i 31. 12. 2016. godine.

Sa 31. 03. 2017. godine sedam banaka iz Federacije BiH imale su 52 organizaciona dijela u Republici Srpskoj, a devet banaka je imalo 11 organizacionih dijelova u Brčko Distriktu. Tri banke iz Republike Srpske imale su 22 organizaciona dijela u Federaciji BiH.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 31. 03. 2017. godine imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je svih 15 banaka.

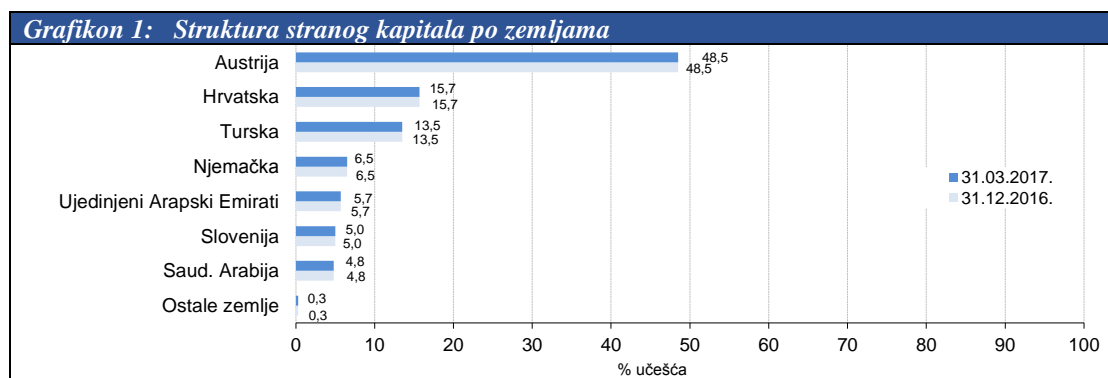
1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 31. 03. 2017. godine, ocijenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama, je sljedeća:

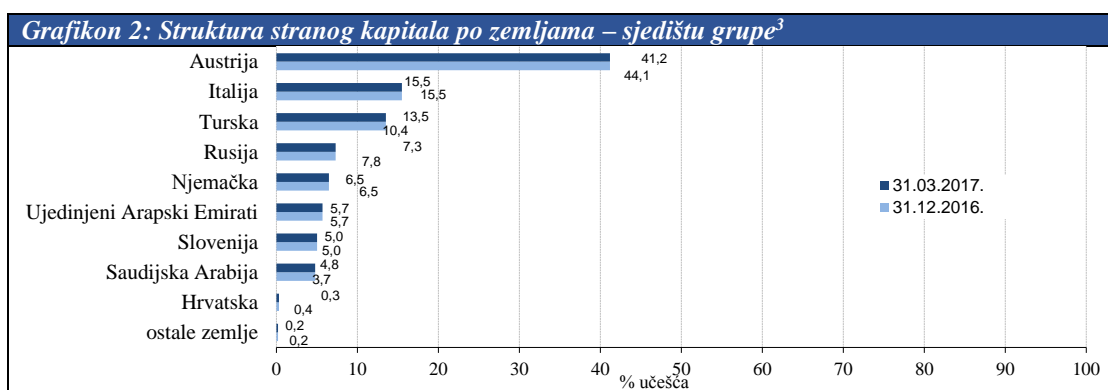
- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 14 banaka,
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu² 1 banka.

Od 14 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je 10 banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, po kriteriju zemlje porijekla dioničara, sa 31. 03. 2017. godine nije bilo promjena u odnosu na kraj 2016. godine: najveće učešće stranog kapitala od 48,5% i dalje imaju dioničari iz Austrije, slijedi učešće dioničara iz Hrvatske od 15,7%, te Turske od 13,5%. Ostale zemlje imale su pojedinačno učešće manje od 7%.

Međutim, ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matrice, odnosno grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz grupe) banke u Federaciji BiH. Prema ovom kriteriju takođe nije bilo promjena: učešće bankarskih grupa i banaka iz Austrije iznosi 41,2%, slijede italijanske banke s učešćem od 15,5%, učešće kapitala iz Turske iznosi 13,5%, te Rusije 7,3%. Ostale zemlje su imale pojedinačno učešće manje od 7%.

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala.

¹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

² Državno vlasništvo se odnosi na domaći državni kapital BiH.

³ Pored zemalja sjedišta matice-grupacije čije su članice banke iz FBiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz FBiH.

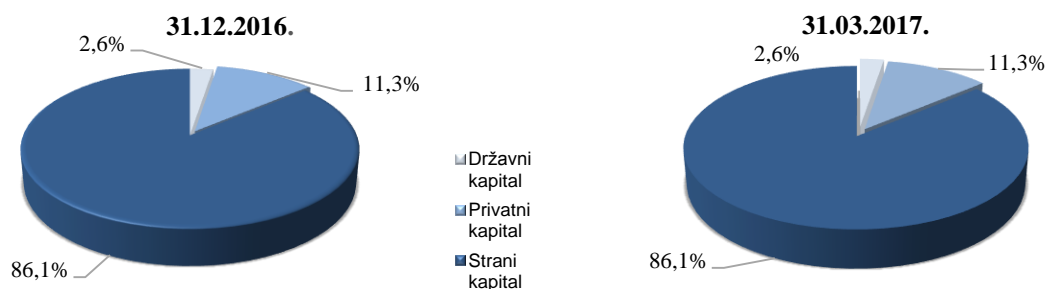
Tabela 4: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu								
BANKE	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	1	2	3	4	5	6	7	8 (4/3)
Državne banke	52.319	2%	52.499	2%	62.566	2%	100	119
Privatne banke	2.517.669	98%	2.655.621	98%	2.708.671	98%	105	102
U K U P N O	2.569.988	100%	2.708.120	100%	2.771.237	100%	105	102

U prvom kvartalu 2017. godine ukupan kapital ostvario je rast od 2% ili 63 miliona KM, kao rezultat pozitivnog uticaja tekućeg finansijskog rezultata-dobiti od 79 miliona KM i negativnog, odnosno smanjenja po osnovu prenosa na obaveze za dividendu (jedna banka) u iznosu od 16 miliona KM. Ukupan kapital sa 31. 03. 2017. godine iznosio je 2,8 milijardi KM.

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

Tabela 5: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala									
DIONIČKI KAPITAL	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS		
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Državni kapital	31.647	2,7	31.647	2,6	31.647	2,6	100	100	
Privatni kapital (rezidenti)	156.574	13,4	137.557	11,3	137.567	11,3	88	100	
Strani kapital (nerezidenti)	979.271	83,9	1.046.673	86,1	1.046.663	86,1	107	100	
U K U P N O	1.167.492	100,0	1.215.877	100,0	1.215.877	100,0	104	100	

Grafikon 3: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Dionički kapital banaka u FBiH sa 31. 03. 2017. godine je isti kao i 31. 12. 2016. godine i iznosi 1,2 milijarde KM.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu sa 31. 03. 2017. godine iznosi 2,6% i isti je kao i sa 31. 12. 2016. godine.

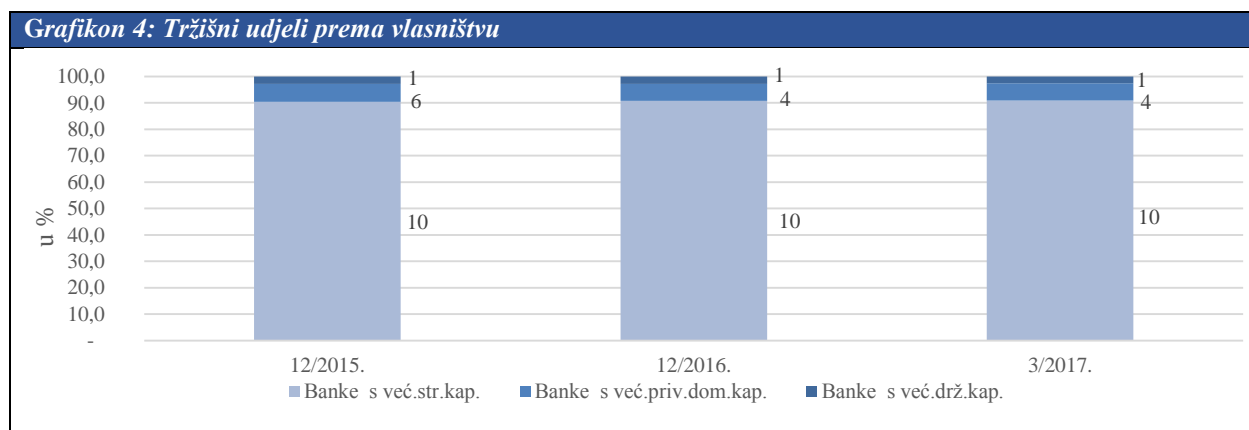
Učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu od 11,3% je isto kao i 31. 12. 2016. godine, posmatrano i u relativnim i u apsolutnim pokazateljima.

Učešće privatnog kapitala (nerezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu od 86,1% je isto kao i 31. 12. 2016. godine, posmatrano i u relativnim i u apsolutnim pokazateljima.

Tržišno učešće banaka prema kriterijumu vlasništva već duži period je skoro nepromijenjeno, odnosno s neznatnim promjenama. Sa 31. 03. 2017. godine učešće banaka u većinskom stranom vlasništvu iznosilo je visokih 90,9%, banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom 6,5%, a jedne banke s većinskim državnim kapitalom 2,6%.

Tabela 6: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

BANKE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.03.2017.		
	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,0	2,8	1	1,9	2,8	1	2,3	2,6
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	6	7,0	6,8	4	6,6	6,4	4	6,4	6,5
Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,0	90,4	10	91,5	90,8	10	91,3	90,9
U K U P N O	17	100,0	100,0	15	100,0	100,0	15	100,0	100,0

1.3. Kadrovi

U bankama u FBiH na dan 31. 03. 2017. godine broj zaposlenih iznosio je 6.647, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 3%, a u privatnim 97%.

Tabela 7: Zaposleni u bankama FBiH

BANKE	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		3/2	4/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državne banke	181	3%	192	3%	190	3%	106	99
Privatne banke	6.502	97%	6.423	97%	6.457	97%	99	101
U K U P N O	6.683	100%	6.615	100%	6.647	100%	99	100
Broj banaka	17		15		15			

Tabela 8: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema	3.757	56,2%	3.821	57,8%	3.881	58,4%	99	102
Viša stručna sprema	551	8,3%	555	8,4%	544	8,2%	94	98
Srednja stručna sprema	2.360	35,3%	2.226	33,6%	2.209	33,2%	92	99
Ostali	15	0,2%	13	0,2%	13	0,2%	55	100
U K U P N O	6.683	100,0%	6.615	100,0%	6.647	100,0%	96	100

U prvom kvartalu 2017. godine broj zaposlenih je povećan za neznatnih 0,5% ili 32 u odnosu na kraj 2016. godine.

Manje promjene u kvalifikacionoj strukturi (dalji rast učešća zaposlenih s visokom spremom na 58,4%) su najviše rezultat povećanja zaposlenih sa visokom stručnom spremom za 2% ili 60, te smanjenja broja zaposlenih sa višom i srednjom stručnom spremom za 1% ili 28.

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i ukupnog sistema.

Tabela 9: Aktiva po zaposlenom									
BANKE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.03.2017.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	181	476.866	2.635	192	520.387	2.710	190	487.823	2.567
Privatne	6.502	16.684.859	2.566	6.423	17.861.647	2.781	6.457	18.016.681	2.790
UKUPNO	6.683	17.161.725	2.568	6.615	18.382.034	2.779	6.647	18.504.504	2.784

Na kraju prvog kvartala 2017. godine na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo 2,8 miliona KM aktive.

Tabela 10: Aktiva po zaposlenom po grupama						
Aktiva (000 KM)	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.	
	Broj banaka		Broj banaka		Broj banaka	
do 1.000	0		0		0	
1.000 do 2.000	7		5		5	
2.000 do 3.000	8		7		6	
Preko 3.000	2		3		4	
UKUPNO	17		15		15	

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 1,2 miliona KM do 3,8 miliona KM aktive po zaposlenom. Pet banaka ima ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod tri najveće banke u sistemu prelazi iznos od tri miliona KM.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

- 1) Informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim prilogima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
- 2) Informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, kamatnim stopama na kredite i depozite, a na osnovu izvještaja propisanih od strane FBA,
- 3) Informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaji o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobivene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane vanjskog neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi „punog“ bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka s većinskim državnim kapitalom⁴.

⁴ Državne banke u “punom bilansu” iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Sa 31.03.2017. godine kod jedne državne banke ove stavke su iznosile 718 miliona KM.

2.1. Bilans stanja

Bilansna suma bankarskog sektora na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosila je 18,5 milijardi KM, što je više za neznatnih 0,7% ili 122 miliona KM nego na kraju 2016. godine. Navedeno je i očekivano i u skladu s kretanjima u prethodnih nekoliko godina, s obzirom prvi kvartal karakteriše uglavnom stagnacija ili neznatan rast ključnih bilansnih kategorija.

- 000 KM-

Tabela 11: Bilans stanja								
O P I S	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
A K T I V A (I M O V I N A) :								
Novčana sredstva	4.857.483	28,3	5.204.564	28,3	4.917.829	26,6	107	94
Vrijednosni papiri ⁵	1.050.206	6,1	1.226.163	6,7	1.299.925	7,0	117	106
Plasmani drugim bankama	78.420	0,5	96.569	0,5	173.006	0,9	123	179
Kredit	11.610.744	67,7	12.270.228	66,8	12.558.567	67,9	106	102
Ispravka vrijed.	1.181.736	6,9	1.193.721	6,5	1.199.989	6,5	101	101
Kredit- neto (kredit minus isp.vrijed.)	10.429.008	60,8	11.076.507	60,3	11.358.578	61,4	106	103
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	516.894	3,0	530.977	2,9	516.382	2,8	103	97
Ostala aktiva	229.714	1,3	247.254	1,3	238.784	1,3	108	97
UKUPNA AKTIVA	17.161.725	100,0	18.382.034	100,0	18.504.504	100,0	107	101
P A S I V A :								
O B A V E Z E								
Depoziti	13.098.983	76,3	14.176.274	77,1	14.247.009	77,0	108	100
Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0	0	0	0	0
Obaveze po uzetim kreditima	904.050	5,3	848.001	4,6	851.716	4,6	94	100
Ostale obaveze	588.704	3,4	649.639	3,5	634.542	3,4	110	98
K A P I T A L								
Kapital	2.569.988	15,0	2.708.120	14,8	2.771.237	15,0	105	102
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	17.161.725	100,0	18.382.034	100,0	18.504.504	100,0	107	101

- 000 KM-

Tabela 12: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi											
BANKE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.03.2017.			INDEKS	
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)		8 (5/3)	9 (7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8 (5/3)	9 (7/5)	8 (5/3)	9 (7/5)	
Državne	1	476.866	2,8%	1	487.387	2,8%	1	487.823	2,6%	126	109
Privatne	16	16.684.859	97,2%	14	17.861.647	97,2%	14	18.016.681	97,4%	106	107
UKUPNO	17	17.161.725	100%	15	18.382.034	100%	15	18.504.504	100%	106	107

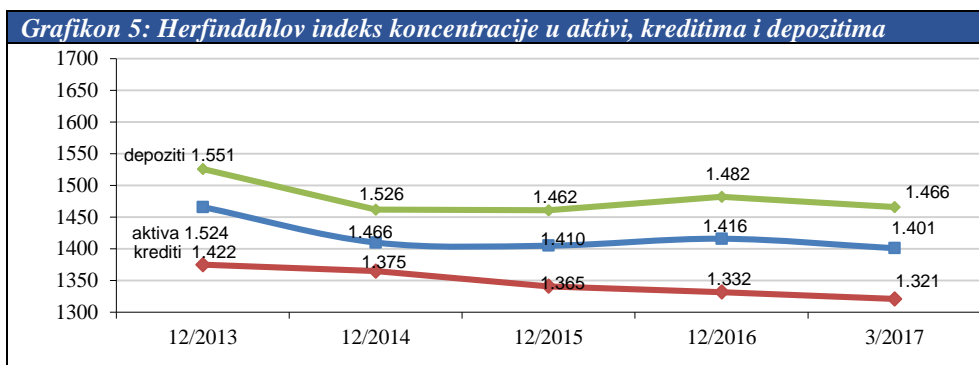
U posmatranom periodu 2017. godine kod većine banaka zabilježene su manje promjene u bilansnoj sumi, osam banaka ostvarilo je stope rasta u rasponu od 1% do 6,5%, a kod sedam banaka stope pada kretale su se između 0,4% i 6,3%.

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivi, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁶.

⁵ Vrijednosni papiri za trgovanje, raspoloživi za prodaju i v.p. koji se drže do dospijeaća.

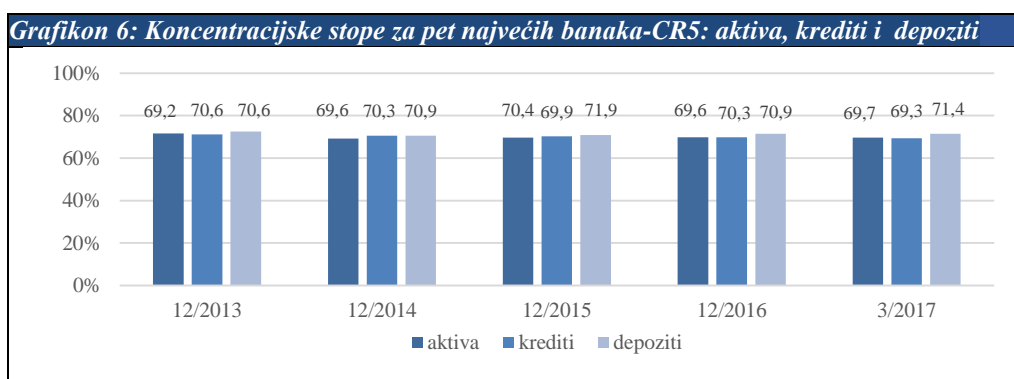
⁶ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$,

a predstavlja zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sistemu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sistemu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

U prva tri mjeseca 2017. godine Herfindahlov indeks koncentracije u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima) je neznatno promijenjen, tako da je sa 31. 03. 2017. godine za aktivu iznosio 1.401 (-15), kredite 1.331 (-11) i depozite 1.466 (-16) jedinica, što pokazuje umjerenu koncentraciju⁷.

Drugi pokazatelj koncentracije u bankarskom sistemu je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa⁸ (dalje CR), koja pokazuje ukupno učešće najvećih institucija u sistemu u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. CR5 je u 2017. godini, kao i Herfindahlov indeks koncentracije, neznatno promijenjen, sa 31. 03. 2017. godine iznosio je za tržišno učešće 69,7%, kredite 69,3%, a depozite 71,4%. Već duži period vrijednost CR5 ima neznatne, odnosno blage promjene u sve tri kategorije, ali i dalje je evidentna dominacija pet najvećih banaka u sistemu koje „drže“ cca 70% tržišta, kredita i depozita.

Bankarski sektor može se analizirati i po kriterijumu pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive⁹. Promjene u učešću u odnosu na kraj 2016. godine su neznatne, što je rezultat manjih promjena aktive kod većine banaka.

U sistemu dominiraju dvije najveće banke (I grupa s aktivom preko dvije milijarde KM, s napomenom da obje banke imaju aktivu veću od četiri milijarde KM) s učešćem od 46,9%, slijedi učešće II grupe (četiri banke s aktivom između jedne i dvije milijarde KM) od 28,2%, koje je povećano za 5,7 procentnih poena zbog prelaska jedne banke iz III grupe. Najveća promjena zabilježena je u učešću III grupe (banke s aktivom između 500 miliona KM i jedne milijarde KM), koje je smanjeno sa 21,9% na 13,6%, zbog smanjena broja banaka sa pet na tri. Broj banaka u IV grupi (banke s aktivom između 100 i 500 miliona KM) je povećan za jednu (prelazak iz III grupe), što je rezultiralo povećanjem učešća sa 7,9% na 10,8%. Jedna banka u posljednjoj V grupi (s aktivom manjom od 100 miliona KM) ima učešće od neznatnih 0,5%.

⁷ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, a ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

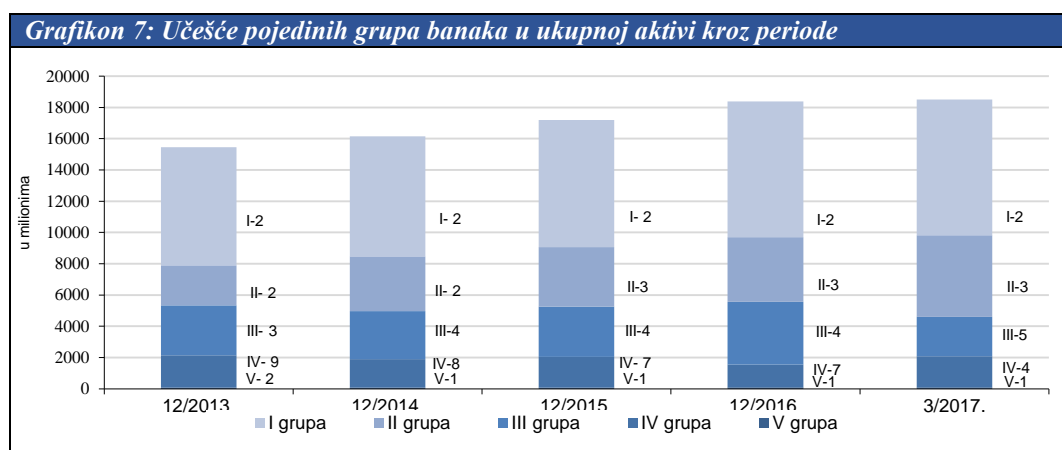
⁸ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju institucija koje se uključuju u izračun.

⁹ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode.

- 000 KM-

Tabela 13: Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode										
IZNOS AKTIVE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.03.2017.			
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	
I- Preko 2.000	8.120.953	47,3	2	8.681.651	47,2	2	8.684.334	46,9	2	
II- 1000 do 2000	3.821.569	22,3	3	4.142.732	22,5	3	5.224.889	28,2	4	
III- 500 do 1000	3.171.936	18,5	4	4.015.627	21,9	5	2.512.070	13,6	3	
IV- 100 do 500	1.963.450	11,4	7	1.449.350	7,9	4	1.990.873	10,8	5	
V- Ispod 100	83.817	0,5	1	92.674	0,5	1	92.338	0,5	1	
UKUPNO	17.161.725	100,0	17	18.382.034	100,0	15	18.504.504	100,0	15	

U prvom kvartalu 2017. godini bilansna suma povećana je za neznatnih 0,7% ili 122 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine iznosila je 18,5 milijardi KM. Depoziti su takođe imali minimalan rast od 0,5% ili 71 milion KM, odnosno iznosili su 14,2 milijarde KM, dok je ukupni kapital, nakon rasta od 2,3% ili 63 miliona KM, iznosio 2,8 milijardi KM. Kreditne obaveze ostale su na skoro istom nivou kao i na kraju 2016. godine (852 miliona KM).

Novčana sredstava, nakon pada od 5,5% ili 287 miliona KM, na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosila su 4,9 milijardi KM.

Višak likvidnosti, zbog niskog rasta kreditnih plasmana, dio banaka je kratkoročno plasirao u domaće i strane banke, što donosi dodatni kamatni prihod. Plasmani drugim bankama porasli su za 79,2% ili 76 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine iznosili su 173 miliona KM.

Pozitivan trend rasta nastavljen je i u segmentu kreditiranja, ostvarena je stopa rasta od 2,3% ili 288 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine krediti su iznosili 12,6 milijardi KM.

Rast ulaganja u vrijednosne papire nastavljen je i u 2017. godini, sa stopom od 6,0% ili 74 miliona KM (u 2016. godini rast je iznosio 16,8% ili 176 miliona KM), što se najvećim dijelom odnosi na veća ulaganja u državne obveznice drugih zemalja i trezorske zapise emitenta Republika Srpska. Portfolio vrijednosnih papira na kraju posmatranog perioda iznosio je 1,3 milijarde KM, što je učešće u aktivi od 7,0%.

Tabela 14: Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta

ULAGANJA U VP	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vlasnički vrijednosni papiri	2.388	0,2	1.637	0,1	1.678	0,1	69	103
Dužnički vrijednosni papiri:	1.047.818	99,8	1.224.526	99,9	1.298.247	99,9	117	106
- Dužnički VP entiteta BiH	662.544	63,1	823.956	67,2	844.544	65,0	124	102
- Državne obveznice (druge zemlje)	247.302	23,6	278.386	22,7	321.341	24,7	113	115
- Korporativne obveznice ¹⁰	137.972	13,1	122.184	10,0	132.362	10,2	89	108
U K U P N O	1.050.206	100,0	1.226.163	100,0	1.299.925	100,0	117	106

Najveći dio od gotovo 80% ukupnih ulaganja u vrijednosne papire banke su rasporedile u portfolio finansijskih instrumenata raspoloživ za prodaju, koji je zabilježio rast od 7% ili 67 miliona KM, iznosio je jednu milijardu KM, dok su vrijednosni papiri koji se drže do dospijeca povećani za 6% ili devet miliona KM, odnosno na 159 miliona KM.

Tabela 15: Ulaganja u vrijednosne papire – kategorizacija prema MRS 39

ULAGANJA U VP	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak	109.613	10,4	106.941	8,7	104.757	8,1	98	98
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	773.216	73,7	968.647	79,0	1.035.799	79,7	125	107
Ulaganja koja se drže do dospijeca	167.377	15,9	150.575	12,3	159.369	12,3	90	106
U K U P N O	1.050.206	100,0	1.226.163	100,0	1.299.925	100,0	117	106

U okviru ulaganja u dužničke vrijednosne papire najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitovala Federacija BiH¹¹ ukupne vrijednosti 678 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta Republika Srpska u iznosu od 167 miliona KM

Tabela 16: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

ULAGANJA U VP	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dužnički vrijednosni papiri emitenta Federacija BiH:	545.723	82,4	676.832	82,1	677.916	80,3	124	100
- Trezorski zapisi	99.775	15,1	118.031	14,3	118.329	14,0	118	100
- Obveznice	445.948	67,3	558.801	67,8	559.587	66,3	125	100
Dužnički vrijednosni papiri emitenta Republika Srpska:	116.821	17,6	147.124	17,9	166.628	19,7	126	113
- Trezorski zapisi	38.016	5,7	56.758	6,9	72.305	8,6	149	127
- Obveznice	78.805	11,9	90.366	11,0	94.323	11,2	115	104
U K U P N O	662.544	100,0	823.956	100,0	844.544	100,0	124	102

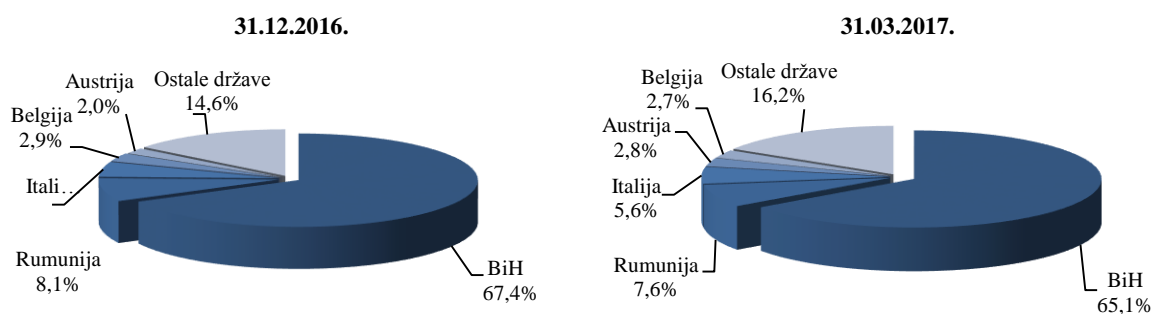
Veći dio trezorskih zapisa i obveznica entitetskih vlada, knjigovodstvene vrijednosti 779 miliona KM klasificiran je u portfolio za trgovanje i portfolio raspoloživo za prodaju, a ostatak u iznosu od 66 miliona KM u portfelj koji se drži do dospijeca.

Ako se ukupna ulaganja u vrijednosne papire (1,3 milijarde KM) analiziraju prema izloženosti po zemljama, najveće učešće od 65,1% je prema emitentima iz BiH, zatim slijede Rumunija s učešćem od 7,6%, Italija 5,6%, Austrija 2,8% itd.

¹⁰ Najveći dio od gotovo 90% se odnosi na obveznice banaka iz EU.

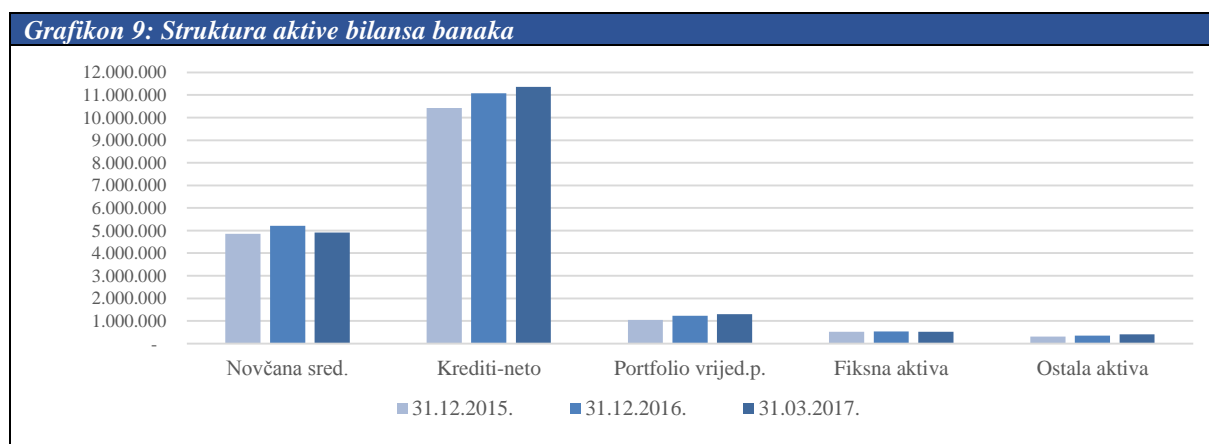
¹¹ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta Federacija BiH.

Grafikon 8: Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta

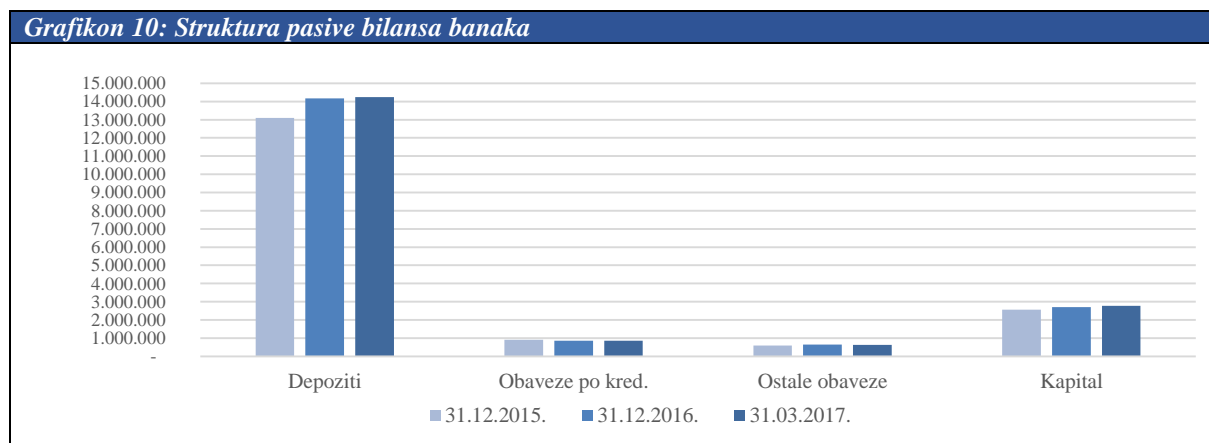

U sljedećim grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija bilansa banaka.

Grafikon 9: Struktura aktive bilansa banaka

Grafikon 10: Struktura pasive bilansa banaka

U strukturi pasive bilansa banaka depoziti, s iznosom od 14,2 milijarde KM i učešćem od 77,0%, i dalje su dominantan izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH. Dugogodišnji trend pada kreditnih obaveza zaustavljen je u prva tri mjeseca 2017. godine, što je rezultiralo nepromijenjenim učešćem od 4,6%. U posmatranom periodu nastavljen je rast kapitala i sa 31. 03. 2017. godine kapital je iznosio 2,8 milijardi KM, sa učešćem od 15,0% (+0,3 procentna poena).

Učešće kredita, kao najveće i najznačajnije stavke aktive, povećano je sa 66,8% na 67,9%, dok je učešće novčanih sredstava smanjeno na 26,6% (-2,3 procentna poena).

Tabela 17: Novčana sredstva banaka

NOVČANA SREDSTVA	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	581.152	12,0	754.059	14,5	751.035	15,3	130	100
RR kod CB BiH	3.181.721	65,5	3.295.391	63,3	2.986.762	60,7	104	91
Računi kod depoz.inst.u BiH	2.100	0,0	9.101	0,2	10.573	0,2	433	116
Računi kod depoz.inst.u inostr.	1.092.273	22,5	1.145.886	22,0	1.169.340	23,8	105	102
Novč. sred. u procesu naplate	237	0,0	127	0,0	119	0,0	54	94
UKUPNO	4.857.483	100,0	5.204.564	100,0	4.917.829	100,0	107	94

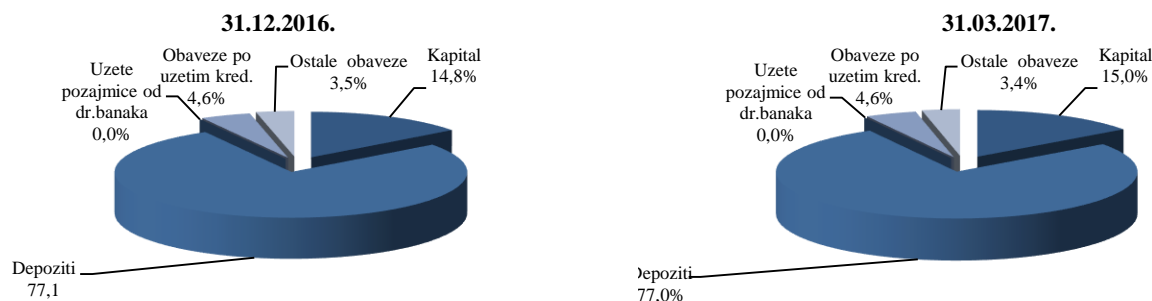
Novčana sredstva banaka na računu rezervi kod CB BiH u posmatranom periodu 2017. godine smanjena su za 9% ili 309 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine iznosila su tri milijarde KM ili 60,7% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2016. godine 63,3%). Sredstva banaka na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu povećana su za 2% ili 23 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine iznosila su 1,2 milijarde KM ili 23,8% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2016. godine 22,0%). Banke su u trezoru i blagajnama sa 31. 03. 2017. godine, kao i na kraju 2016. godine, imale gotovog novca u iznosu od 751 milion KM, što je 15,3% ukupnih novčanih sredstava.

Navedena kretanja imala su uticaj na promjenu valutne strukture novčanih sredstava: učešće domaće valute u posmatranom periodu smanjeno je sa 74,5% na 72,8%, a za istu promjenu je povećano učešće sredstava u stranoj valuti.

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 31. 03. 2017. godine daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 11: Struktura pasive banaka

Na kraju prvog kvartala 2017. godine učešće depozita (77,0%), kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka, ostalo je skoro isto kao i na kraju 2016. godine, kao i učešće kreditnih obaveza od 4,6%, drugog po visini izvora.

Depoziti su, nakon neznatnog rasta u posmatranom periodu od 0,5% ili 71 milion KM, sa 31. 03. 2017. godine iznosili 14,2 milijarde KM, te su i dalje najveći izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH.

Drugi po visini izvor su kreditna sredstva, s istim iznosom od 0,8 milijardi KM i učešćem od 4,6% kao na kraju 2016. godine, koje su banke dobile najvećim dijelom zaduživanjem kod stranih finansijskih institucija. U posljednjih nekoliko godina, zbog uticaja finansijske i ekonomske krize, kao i smanjenja kreditne aktivnosti, banke su se znatno manje zaduživale u inostranstvu, a plaćanjem dospjelih obaveza ovi izvori su smanjeni za cca 60% (na kraju 2008. godine iznosili su 2,18 milijardi KM), a u 2016. godini smanjeni su za 6,2% ili 56 miliona KM. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 122 miliona KM, koje su banke povukle u cilju jačanja kapitalne osnove i adekvatnosti kapitala, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 5,3%.

Banke su sa 31. 03. 2017. godine imale najveće obaveze prema sljedećim kreditorima (sedam od ukupno 24), na koje se odnosi 83% ukupnih kreditnih obaveza: TC ZIRAAT BANKASI A.S. (Turska), European Investment Bank (EIB), UniCredit Bank Austria AG, Svjetska banka - World Bank, Procredit Holding AG i Procredit Bank AG Frankfurt, European European fund for Southeast Europe (EFSE) i Bank for Reconstruction and Development (EBRD).

Kapital je na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosio 2,8 milijardi KM, s ostvarenim rastom od 2,3% ili 63 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine, kao rezultat sljedećih najznačajnijih promjena: povećanja iz osnova finansijskog rezultata (dobit) u posmatranom periodu (79 miliona KM) i smanjenja zbog prenosa na obaveze za dividendu iz dobiti ostvarene u 2016. godini (jedna banka, 16 miliona KM).

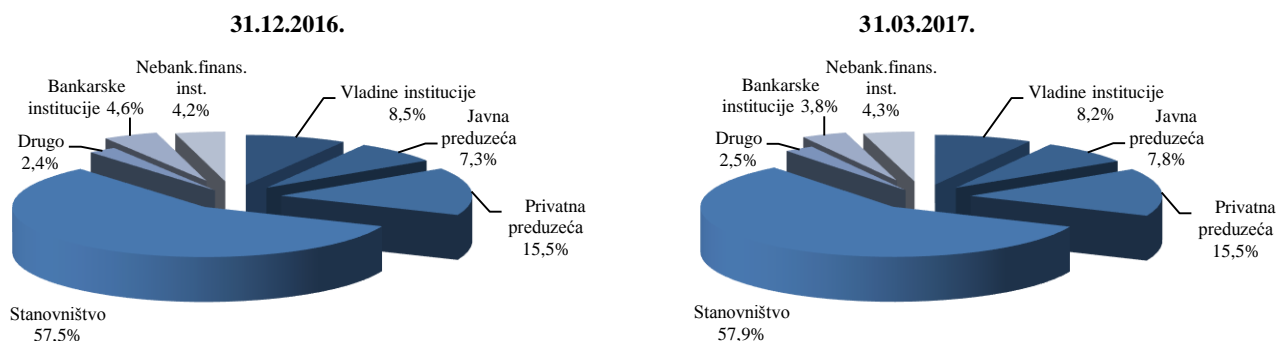
Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda samo se 6,1% odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

- u 000 KM-

Tabela 18: Sektorska struktura depozita¹²

SEKTORI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	1.002.438	7,7	1.200.513	8,5	1.170.596	8,2	120	98
Javna preduzeća	927.692	7,1	1.036.461	7,3	1.106.547	7,8	112	107
Privatna preduzeća i druš.	2.008.364	15,3	2.191.328	15,5	2.203.777	15,5	109	101
Bankarske institucije	752.217	5,7	647.901	4,6	541.432	3,8	86	84
Nebankarske finans.instit.	583.387	4,5	603.757	4,2	618.600	4,3	103	102
Gradani	7.465.252	57,0	8.154.484	57,5	8.246.328	57,9	109	101
Ostalo	359.633	2,7	341.830	2,4	359.729	2,5	95	105
UKUPNO	13.098.983	100,0	14.176.274	100,0	14.247.009	100,0	108	100

Grafikon 12: Sektorska struktura depozita

Neznatan rast depozita od 0,5% ili 71 milion KM u prvom kvartalu 2017. godine, rezultirao je takođe manjim promjenama u sektorskoj strukturi, i to, s jedne strane, zbog rasta depozita stanovništva i javnih preduzeća, a s druge strane, pada depozita bankarskih i vladinih institucija.

U sektorskoj strukturi i dalje dominira sektor stanovništva, a kontinuirani rast depozita ovog sektora nastavljen je i u 2017. godini, sa stopom od 1% ili 92 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine iznosili su 8,2 milijarde KM, dok je učešće povećano sa 57,5% na 57,9%, tako da su depoziti ovog sektora i dalje najveći izvor finansiranja banaka. Analitički podaci po bankama pokazuju da je učešće u rasponu od 21% do 82%, kod 14 od 15 banaka učešće depozita ovog sektora je najveće, a u 10 banaka je veće od 50%.

Drugi sektorski izvor po visini i učešću, ali znatno manji od sektora stanovništva, su depoziti privatnih preduzeća, s neznatnim rastom od 1% ili 12 miliona KM, te su sa 31. 03. 2017. godine iznosili 2,2 milijarde KM, što je isto učešće od 15,5% kao i na kraju 2016. godine.

¹² Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

Neznatnu promjenu, odnosno pad od 2% ili 30 miliona KM zabilježen je kod depozita vladinih institucija, na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosili su 1,2 milijarde KM ili 8,2% ukupnih depozita.

Najveću stopu rasta od 7% ili 70 miliona KM imali su depoziti javnih preduzeća, odnosno s iznosom od 1,1 milijardu KM imaju učešće od 7,8%.

Treba istaknuti da je trend dugogodišnjeg pada depozita bankarskih institucija, pod uticajem krize, smanjenog obima kreditiranja i viška likvidnosti, nastavljen i u prva tri mjeseca 2017. godine, kao rezultat smanjenja zaduženosti, odnosno povrata sredstava grupacijama u čijem su vlasništvu banke u FBiH.

Depoziti navedenog sektora u posmatranom periodu 2017. godine smanjeni su za 16% ili 106 miliona KM, odnosno na 541 milion KM, a učešće sa 4,6% na 3,8%, što je najvećim dijelom rezultat povlačenja depozita koje su neke banke dobile od bankarskih grupacija krajem 2016. godine, a isti su po dospelju povučeni odmah početkom 2017. godine. Iz navedenih podataka može se zaključiti da je zaduživanje banaka iz FBiH u inostranstvu značajno smanjeno, posebno depozitna sredstva matičnih grupacija, s napomenom da se ročnost značajno promijenila u korist kratkoročnih depozita, koji su u funkciji održavanja ročne usklađenosti u okviru propisanih ograničenja i/ili poboljšanja određenih pokazatelja (strukturnih bilansnih, rasta određenih kategorija, npr. aktive, depozita, zatim pokazatelja likvidnosti i sl.). Na prethodno navedeno upućuje i podatak da 112 miliona KM ili 29% oročenih depozita iz grupacije dospjeva u drugom kvartalu 2017. godine, dok do kraja 2017. godine dospjeva još 20 miliona KM ili 5%, a u 2018. godini 123 miliona KM ili 32%. S obzirom da je isti trend smanjenja prisutan i kod kreditnih obaveza, već duži period jedan broj banaka ima problem održavanja ročne usklađenosti, što je uzrokovano nepovoljnom ročnošću domaćih depozitnih sredstava, zbog čega moraju kontinuirano raditi na osiguranju kvalitetnijih izvora po ročnosti, kako bi se intenzivirao rast kreditnih plasmana.

Treba istaknuti da se 74% ili 401 milion KM depozita bankarskih institucija odnosi na depozite banaka iz grupacije (uglavnom dioničara). Finansijska podrška grupacije prisutna je u devet banaka u FBiH, s napomenom da je ipak koncentrisana u tri velike banke (74%). Na ovaj način u ranijem periodu banke u većinskom stranom vlasništvu imale su finansijsku podršku i osiguran priliv novih sredstava za finansiranje od strane grupe čije su članice. Ako se ovim sredstvima dodaju i kreditne obaveze i subordinisani dugovi, finansijska podrška banaka iz grupacije je veća (kod 11 banaka), sa 31. 03. 2017. godine iznosi 793 miliona KM ili 4,3% ukupne pasive bankarskog sektora, što je manje nego na kraju 2016. godine (857 miliona KM ili 4,7% pasive). U ukupnim depozitima sredstva iz grupacije imaju učešće od 2,8% (na kraju 2016. godine 3,6%), a u ukupnim kreditnim obavezama 33,2% su kreditne obaveze prema grupaciji (učešće je veće za 3,8 procentnih poena). U prvom kvartalu 2017. godine ova sredstva su smanjena za 7,4% ili 64 miliona KM, najvećim dijelom po osnovu redovnih dospelja (depoziti su smanjeni za 21% ili 107 miliona KM, kreditne obaveze su ostale na istom nivou od 282 miliona KM, dok su subordinirani krediti, nakon rasta od 9,8% ili 10 miliona KM, iznosili 110 miliona KM).

S obzirom da su zbog ekonomske krize kreditne aktivnosti banaka znatno smanjene, što je rezultiralo visokom likvidnošću, te dobrom kapitaliziranošću većine banaka u FBiH koje su u vlasništvu stranih bankarskih grupacija, već nekoliko godina prisutan je trend smanjenja izloženosti prema grupaciji, kako u depozitnim izvorima, tako i u kreditnim, najvećim dijelom po osnovu redovnih plaćanja dospeljih obaveza. Posebno treba istaći da su depozitna sredstva koje neke banke dobiju od matičnih grupacija, u posljednje dvije godine najvećim dijelom kratkoročnog dospelja (najčešće jedan do dva mjeseca) i uglavnom su u funkciji poboljšanja određenih pokazatelja (bilansnih: aktive, depozita, novčanih sred. i sl.) na kvartalnom nivou, te zato ne predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročno finansiranje.

Ostali sektori, s niskim učešćem u ukupnim depozitima, takođe su imali manje promjene, nominalno i relativno.

Valutna struktura depozita sa 31. 03. 2017. godine blago je promijenjena, zbog suprotnog smjera kretanja depozita u KM i stranim valutama. Depoziti u KM povećani su za 1,5% ili 118 miliona KM, dok su u stranim valutama zabilježili pad od 0,8% ili 48 miliona KM. Navedeno je rezultiralo povećanjem učešća depozita u domaćoj valuti na 57,0% (+0,6 procentnih poena) i iznosili su 8,1

milijardu KM, a za istu relativnu promjenu smanjeno je učešće depozita u stranoj valuti (sa dominantnim učešćem EURO), koji su iznosili su 6,1 milijardu KM.

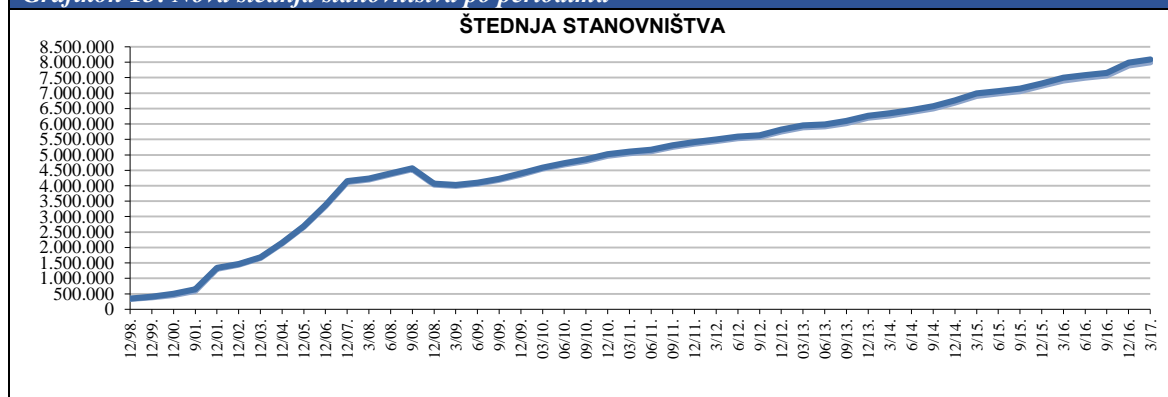
Struktura depozita prema porijeklu deponenata na kraju prvog kvartala 2017. godine je takođe neznačajno promijenjena: sredstva rezidenata u iznosu od 13,4 milijarde KM imala su učešće 94% (+0,8 procentnih poena), a depoziti nerezidenata iznosili su 0,9 milijardi KM, što je 6% ukupnih depozita. Rast učešća depozita rezidenata, s jedne strane, rezultat je njihovog nominalnog rasta od 1,4% ili 183 miliona KM, a s druge strane, pada depozita nerezidenata za 11,6% ili 118 miliona KM. Depoziti nerezidenata u posljednjih nekoliko godina imaju kontinuirani pad, što je rezultat povlačenja, odnosno povrata depozita „majke“ ili članica grupacije, na koje se najvećim dijelom i odnose sredstva nerezidenata.

Dugogodišnji trend rasta štednih depozita, kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavljen je i u 2017. godini, sa stopom od 1,3% ili 101 milion KM i sa 31. 03. 2017. godine iznosili su osam milijardi KM.

Tabela 19: Nova štednja stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEKS	
	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Državne	78.771	86.481	85.928	110	99
Privatne	7.156.178	7.810.404	7.912.645	109	101
UKUPNO	7.234.949	7.896.885	7.998.573	109	101

Grafikon 13: Nova štednja stanovništva po periodima

U dvije najveće banke nalazi se 55% štednje, dok pet banaka ima pojedinačno učešće manje od 2%, što iznosi 6,5% ukupne štednje u sistemu.

Od ukupnog iznosa štednje 44% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 56% u stranoj.

Tabela 20: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEKS				
	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.	3/2	4/3			
1	2	3	4	5	6			
Kratkoročni štedni depoziti	3.537.982	48,9%	4.074.910	51,6%	4.175.784	52,2%	113	102
Dugoročni štedni depoziti	3.696.967	51,1%	3.821.975	48,4%	3.822.789	47,8%	104	100
UKUPNO	7.234.949	100,0%	7.896.885	100,0%	7.998.573	100,0%	108	101

Ročna struktura štednih depozita u odnosu na kraj 2016. godine blago je promijenjena rastom kratkoročnih depozita za 2% ili 101 milion KM, dok su dugoročni ostali na istom nivou, što je rezultiralo rastom učešća kratkoročnih depozita sa 51,6% na 52,2%.

Dugogodišnji kontinuirani rast i pozitivni trendovi u segmentu štednje u bankama u FBiH, rezultat su, s jedne strane, jačanja sigurnosti i stabilnosti ukupnog bankarskog sistema za što je od ključnog značaja postojanje funkcionalne, efektivne i efikasne bankarske supervizije koju provodi FBA, a s druge strane, postojanje sistema osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti bankarskog, odnosno finansijskog sektora i zaštita štediša. U cilju očuvanja i jačanja povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankarskog sistema u BiH, nakon izbijanja finansijske krize došlo je do povećanja iznosa osiguranog depozita, a posljednjom odlukom Upravnog odbora Agencije za osiguranje depozita BiH iz

dvanaestog mjeseca 2013. godine limit osiguranog depozita povećan je sa 35.000 KM na 50.000 KM, sa primjenom počev od 01.01.2014. godine. Sve poduzete aktivnosti usmjerene su na smanjenje utjecaja globalne ekonomske krize na bankarski i ukupni ekonomski sistem FBiH i BiH.

Sa 31. 03. 2017. godine svih 15 banaka iz Federacije BiH je uključeno u program osiguranja depozita (imaju licencu Agencije za osiguranje depozita u BiH).

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹³ banaka u FBiH na dan 31. 03. 2017. godine iznosio je 2,4 milijarde KM.

Treba istaknuti da je FBA, u cilju usklađivanja sa međunarodnim standardima regulatornog kapitala, sredinom 2014. godine donijela novu Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti (dalje Odluka), što predstavlja inovirani koncept kapitala, u kojem su ranije propisani i primijenjivani minimalni standardi u upravljanju kapitalom dopunjeni dodatnim mjerama za jačanje i očuvanje kapitala. Nove i izmijenjene odredbe imale su uticaj na formu i sadržaj regulatornih izvještaja u segmentu kapitala, s obavezom primjene od 30. 09. 2014. godine.

-u 000 KM-

Tabela 21: Regulatorni kapital								
O P I S	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)			
1.a.Osnovni kapital prije umanjenja	2.010.634		2.167.814		2.193.464		108	101
1.1. Dionički kapital-obične i trajne nekum.dion.	1.164.402		1.215.668		1.215.668		104	100
1.2. Iznos emisionih ažia	132.667		138.786		138.786		105	100
1.3.Rezerve i zadržana dobit	713.565		813.360		839.010		114	103
1.b.Odbitne stavke	183.755		112.297		113.809		61	101
1.1. Nepokriveni gubici iz ranijih godina	28.371		16.690		59.004		59	354
1.2. Gubitak iz tekuće godine	102.108		42.314		1.204		41	3
1.3. Trezorske dionice	102		3.034		3.034		2975	100
1.4.. Iznos nematerijalne imovine	49.837		47.315		47.517		95	100
1.5. Odložena poreska sredstva	1.641		1.881		1.854		115	99
1.6.Negativne revalorizacijske rezerve	1.696		1.063		1.196		63	113
1. Osnovni kapital (1a-1b)	1.826.879	85%	2.055.517	88%	2.079.655	88%	113	101
2. Dopunski kapital	330.784	15%	284.917	12%	297.414	12%	86	104
2.1. Dion.kapital-trajne prior.kumul.dion.	3.090		209		209		7	100
2.2. Opće rezerve za kreditne gubitke	208.619		170.420		174.884		82	103
2.3. Pozitivne revalorizacijske rezerve	9.735		9.741		10.247		100	105
2.4. Iznos revidirane tekuće dobiti	N/a		N/a		N/a		N/a	N/a
2.5. Iznos subordinisanih dugova	107.918		103.122		110.649		96	107
2.5. Hibridne stavke i ostali instrumenti	1.422		1.425		1.425		100	100
3. Kapital (1 + 2)	2.157.663	100%	2.340.434	100%	2.377.069	100%	108	102
4. Odbitne stavke od kapitala	206.321		200.035		212.340		97	106
4.1. Ulozi banke u kap.dr.pravnih lica koji prelazi 5% osn.kap.	1.007		0		0		N/a	N/a
4.2. Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gub.po regulat.zahtjevu	204.559		200.035		212.340		98	106
4.3. Ostale odbitne stavke	755		0		0		N/a	N/a
5. Neto kapital (3- 4)	1.951.342		2.140.399		2.164.729		110	101

U prvom kvartalu 2017. godine kapital je povećan za 2% ili 37 miliona KM, bez promjene u strukturi (osnovni 88%, dopunski kapital 12%). Osnovni kapital je povećan za 1% ili 24 miliona KM, a dopunski za 4% ili 12 miliona KM.

Neznatan rast osnovnog kapitala ostvaren je najvećim dijelom po osnovu rasporeda dobiti, za 2016. godinu, nakon donošenja odluka skupštine (tri banke), u rezerve ili zadržanu dobit (25 miliona KM).

Odbitne stavke (koje umanjuju osnovni kapital) su blago povećane za 1% ili jedan milion KM, najviše kao rezultat povećanja tekućeg gubitka u iznosu od 1,2 miliona KM, dok su ostale stavke neznatno promijenjene.

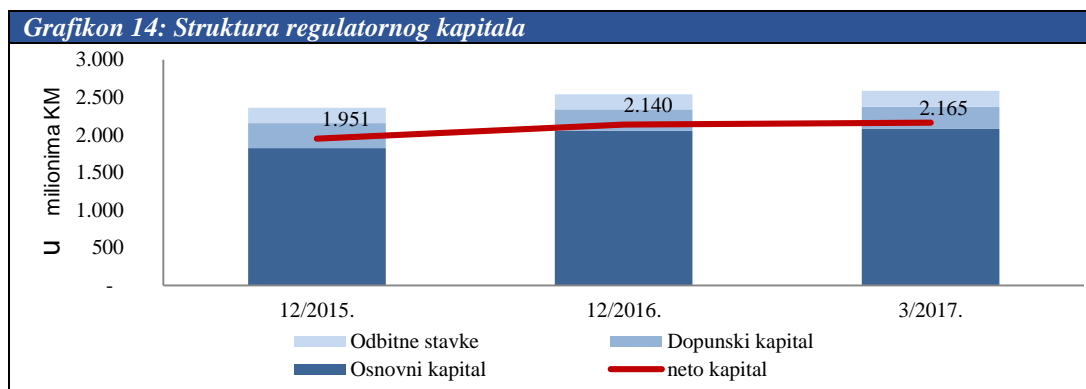
Dopunski kapital je blago povećan, za 4% ili 12 miliona KM, najvećim dijelom zbog povećanja subordinisanih dugova za osam miliona KM i opštih rezervi za kreditne gubitke (ORKG) za četiri miliona KM.

¹³ Regulatorni kapital definiran čl. 7, 8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH”, broj 46/14).

Treba napomenuti da 10 banaka nije uključilo u osnovni kapital dobit iz 2016. godine, jer nisu završene sve aktivnosti vezane za eksternu reviziju finansijskih izvještaja za 2016. godinu i donošenje odluka o raspodjeli dobiti od strane skupštine.

Izmjenom regulative od kraja 2011. godine u odbitne stavke od kapitala uključena je nova obračunska stavka: nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu (razlika između potrebnih regulatornih rezervi za kreditne gubitke po bilansnim i vanbilansnim stavkama i rezervi za kreditne gubitke formiranih iz dobiti), koja je sa 31. 03. 2017. godine iznosila 212 miliona KM, što je blago povećanje (6% ili 12 miliona KM) u odnosu na 2016. godinu (u 2016. godini ova stavka je smanjena za 2% ili 4,5 miliona KM).

U narednom grafikonu je data struktura regulatornog kapitala.

Neto kapital je, kao rezultat navedenih promjena, povećan za 1% ili 24 miliona KM i sa 31. 03. 2017. godine iznosio je 2,2 milijarde KM.

Adekvatnost kapitaliziranosti pojedinačnih banaka, odnosno ukupnog sistema, zavisi, s jedne strane, od nivoa neto kapitala, a s druge, od ukupnog rizika aktive (rizik aktive bilansa i vanbilansa i ponderisanog operativnog rizika).

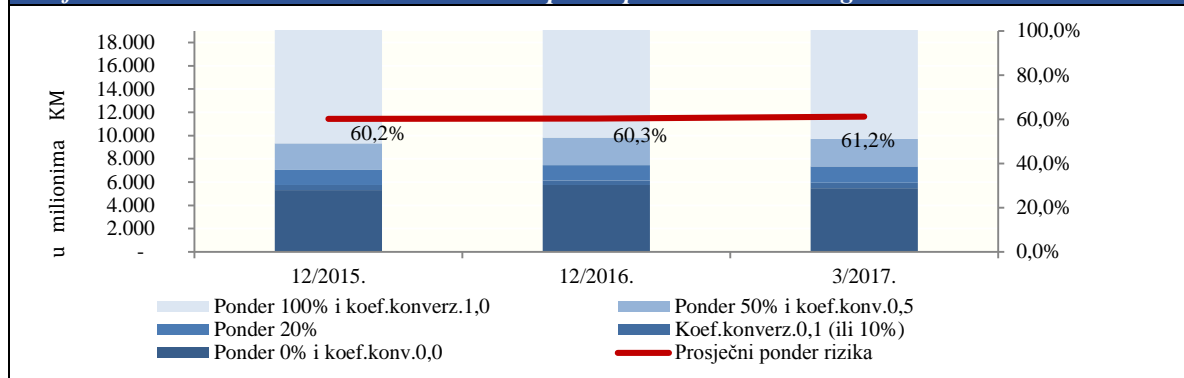
U narednoj tabeli daje se struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika, odnosno koeficijenta konverzije za vanbilansne stavke.

-u 000 KM-

Tabela 22: Struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika

O P I S	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.	INDEKS	
				5 (3/2)	6 (4/3)
UKUPNA IZLOŽENOST (1+2):	19.799.548	20.994.773	21.177.359	106	101
1 Aktiva bilansa stanja	16.635.188	17.863.737	17.971.258	107	101
2. Vanbilansne pozicije	3.164.360	3.131.036	3.206.101	99	102
RASPORED PO PONDERIMA RIZIKA I KOEFICIJENTIMA KONVERZIJE					
Ponder 0%	5.255.223	5.695.758	5.424.987	108	95
Ponder 20%	1.279.029	1.309.962	1.410.462	102	108
Ponder 50%	52.241	75.541	82.193	145	109
Ponder 100%	10.048.695	10.782.476	11.053.616	107	103
Koef.konverzije 0,0	51.199	43.699	61.891	85	142
Koef.konverzije 0,1	456.896	396.664	457.534	87	115
Koef.konverzije 0,5	2.227.852	2.291.106	2.291.894	103	100
Koef.konverzije 1,0	428.413	399.567	394.782	93	99
RIZIK AKTIVE BILANSA I VANBILANSA	11.918.650	12.667.026	12.963.287	106	102
Prosječni ponder rizika	60,2%	60,3%	61,2%	100	101

Grafikon 15: Struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika

Ukupna neto izloženost banaka (prije primjene pondera) u prvom kvartalu 2017. godine povećana je za neznatnih 1%. Rizik aktive bilansa i vanbilansa (nakon primjene pondera) sa 31. 03. 2017. godine iznosio je 13 milijardi KM, sa stopom rasta od 2%, na šta je najviše uticao rast stavki koje se ponderišu sa 100% (najvećim dijelom odnosi se na rast kreditnog portfolija). Kao rezultat navedenog, prosječni ponder rizika je povećan sa 60,3% na 61,2%.

Isti smjer kretanja imao je ponderisani operativni rizik (POR), koji je blago povećan (4%) i sa 31. 03. 2017. godine iznosio je jednu milijardu KM. Sve to je rezultiralo povećanjem iznosa ukupnog rizika aktive za 2% ili 338 miliona KM, odnosno na nivo od 14 milijardi KM.

Sa 31. 03. 2017. godine učešće rizika aktive bilansa i vanbilansa (izloženost kreditnom riziku) iznosilo je 93%, a po osnovu operativnog rizika 7%.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala¹⁴ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i ukupnog rizika aktive. Ovaj koeficijent je na nivou bankarskog sektora sa 31. 03. 2017. godine iznosio 15,5%, što je za 0,2 procentna poena manje u odnosu na kraj 2016. godine, kao rezultat većeg rasta ukupnog rizika aktive (2%) od neto kapitala (1%), kao i negativnog uticaja neuključivanja većeg dijela dobiti ostvarene u 2016. godini i primjene određenih odredbi nove Odluke počev sa 31. 12. 2015. godine.

Takođe, pokazatelj snage i kvaliteta kapitala je odnos osnovnog kapitala (Tier I) i ukupnog rizika aktive, koji je sa 31. 03. 2017. godine na nivou bankarskog sektora iznosio 14,8%. Bitna odredba nove Odluke je i obaveza banaka da dio osnovnog kapitala koji je iznad 9% (primjena od 31. 12. 2016. godine) iznosa ukupnog rizika aktive, namijene za pokriće rizika koji se odnose na preventivnu zaštitu od potencijalnih gubitaka u vrijeme krize, odnosno stresnih situacija, kroz zaštitni sloj za očuvanje kapitala, koji je ovom Odlukom propisan u iznosu od 2,5% od iznosa ukupnog rizika aktive. Uvedena su i druga dva zaštitna sloja - protuciklični zaštitni sloj i zaštitni sloj za sistemski rizik, koje bi FBA u slučaju potrebe utvrdila posebnom odlukom.

Banke su takođe, prema novoj Odluci, dužne da osiguraju i održavaju stopu finansijske poluge kao dodatnu sigurnosnu i jednostavnu kapitalnu zaštitu, najmanje u iznosu od 6%, počev sa stanjem na dan 31. 12. 2015. godine. Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 31. 03. 2017. godine, kao i na kraju 2016. godine, iznosila je 9,7%.

Iako je poslovanje bankarskog sektora posljednjih nekoliko godina pod jakim uticajem ekonomske krize, adekvatnost kapitala bankarskog sektora održana je kontinuirano iznad 16% do 2015. godine, kada je, zbog navedenih razloga, smanjena na 15,1%, da bi u 2016. godini ponovo došlo do blagog rasta i sa 31. 03. 2017. godine iznosi 15,5%, što je još uvijek zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sistema. Razlog tome je, s jedne strane, skroman kreditni rast i pad ukupnog rizika aktive u prethodnim godinama (do 2013. godine, a nakon toga bilježi se postepeni rast), a s druge strane, banke su zadržale najveći dio ostvarene dobiti u prethodnim godinama u kapitalu, takođe nekoliko banaka je dodatnim kapitalnim injekcijama poboljšalo nivo kapitaliziranosti. Međutim, problemi vezani za nekvalitetne

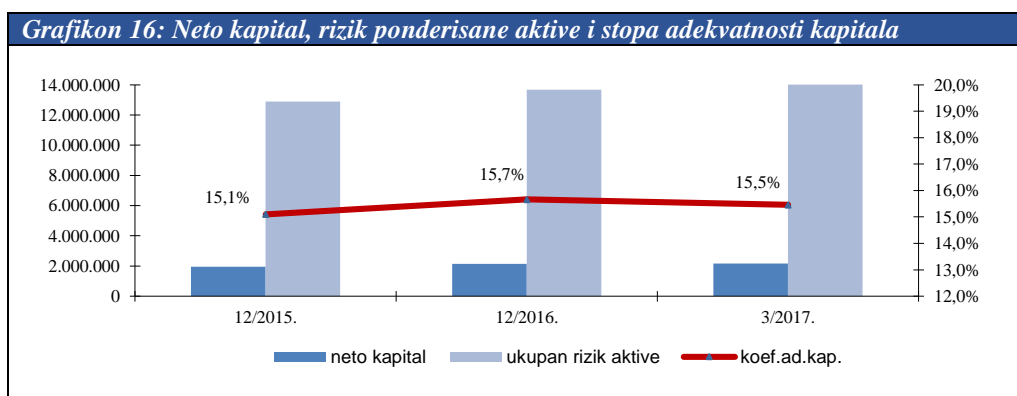
¹⁴ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

plasmene i dio koji nije pokriven rezervama za kreditne gubitke (neto nekvalitetna aktiva) može u narednom periodu značajno uticati na slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka. To se vidi iz sljedećih podataka: na kraju 2008. godine neto nekvalitetna aktiva je iznosila 197 miliona KM, a koeficijent (u odnosu na osnovni kapital) 13,2%, na kraju 2013. godine iznosila je 474 miliona KM, što je 25,5% osnovnog kapitala, dok je u 2014. godini neto nekvalitetna aktiva smanjena na iznos od 431 milion KM, a koeficijent na 24,3% (to je rezultat smanjenja po osnovu prodaje dijela loših kredita u jednoj banci, ali i rasta rezervi za kreditne gubitke, odnosno veće pokrivenosti loših plasmana). U 2015. godini neto nekvalitetna aktiva je imala dalji trend smanjenja (najviše po osnovu značajnog otpisa kod jedne banke) i iznosila je 399 miliona KM, a koeficijent 21,9%. U 2016. godini nastavljen je trend pada (takođe je zabilježen značajan otpis), neto nekvalitetna aktiva sa 31. 12. 2016. godine iznosila je 337 miliona KM, a koeficijent 16,4%, što je, i pored značajnog smanjenja, i dalje visok nivo i pokazatelj. U prvom kvartalu 2017. godine neto nekvalitetna aktiva se i dalje smanjuje, iznosi 319 miliona KM, a koeficijent 15,4%. Takođe, prema postojećoj regulativi banke ne izračunavaju kapitalni zahtjev za tržišne rizike, zbog čega je stopa adekvatnosti kapitala veća.

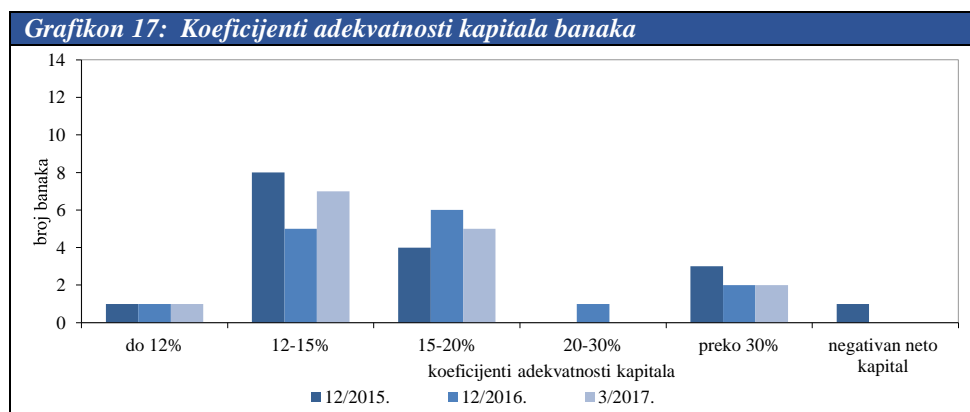
-000 KM-

Tabela 23: Neto kapital, ukupni ponderisani rizici i stopa adekvatnosti kapitala

OPIS	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.	INDEKS	
1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)
1. NETO KAPITAL	1.951.342	2.140.399	2.164.729	110	101
2. RIZIK AKTIVE BILANSA I VANBILANSA	11.918.650	12.667.026	12.963.287	106	102
3. POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	976.734	1.001.018	1.042.691	102	104
4. UKUPAN RIZIK AKTIVE (2+3)	12.895.384	13.668.044	14.005.978	106	102
5. STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (1/4)	15,1%	15,7%	15,5%	104	99

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema sa 31. 03. 2017. godine od 15,5% je i dalje znatno viša od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema za postojeći nivo izloženosti rizicima i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Od ukupno 15 banaka u F BiH sa 31. 03. 2017. godine, 14 banaka je imalo koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%, dok je jedna banka ispod zakonskog minimuma. Prema analitičkim podacima deset banaka je imalo stopu adekvatnosti kapitala nižu nego na kraju 2016. godine, dok je kod pet banaka bolja.

U nastavku se daje pregled stopa adekvatnosti kapitala u odnosu na zakonski minimum od 12%:

- 1 banka ima stopu ispod 12%,
- 4 banke imaju stopu između 13,2% i 13,8%,
- 5 banaka ima stopu između 14,5% i 15,4%,
- 3 banke imaju stopu između 17,4% i 18,2%,
- 2 banke imaju adekvatnost 38,2% i 39,5%.

FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalagala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i osiguranju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti rizicima koji su imanentni bankarskom poslovanju, prije svega kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku kojem su banke izložene u poslovanju.

Kao i do sada, prioritetan zadatak većine banaka u sistemu je dalje jačanje kapitalne osnove, a u fokusu su velike banke u sistemu, posebno zbog promjena u poslovnom i operativnom okruženju u kojem banke u Federaciji BiH posluju, djelovanja i uticaja svjetske finansijske i ekonomske krize i na našu zemlju i negativnih efekata koje ova kriza ima na bankarski sektor i ukupnu ekonomiju BiH. Takođe, u fokusu su i problematične banke čije je ukupno poslovanje pod pojačanim nadzorom i u kojima je nužno jačanje kapitalne osnove, kao osnovnog preduslova za sanaciju ovih banaka i izlaska iz zone nesigurnog i nesolidnog poslovanja. Pod posebnim je nadzorom i kapital banaka koje imaju negativne trendove u kvalitetu aktive, što se negativno odražava na kapital i predstavlja realnu opasnost za dalje slabljenje kapitalne osnove. U uslovima djelovanja ekonomske krize i rasta kreditnog rizika uzrokovanog padom kvaliteta kreditnog portfolija kroz rast nenaplativih potraživanja, ovaj zahtjev ima prioritetan značaj i zato je segment kapitala pod kontinuiranim pojačanim supervizorskim nadzorom, kako ne bi došlo do ugrožavanja stabilnosti banaka i erozije kapitalne osnove na nivo koji bi ugrozio ne samo poslovanje banaka, nego i uticao na stabilnost ukupnog bankarskog sistema.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava-stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Stupanjem na snagu Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, počev od 31. 12. 2011. godine banke sačinjavaju i prezentiraju finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), pri čemu se za priznavanje i mjerenje finansijske imovine i obaveza primjenjuje MRS 39 - Finansijski instrumenti, priznavanje i mjerenje i MRS 37- Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Prilikom procjene izloženosti banaka kreditnom riziku, banke su dužne i dalje obračunavati rezerve za kreditne gubitke (RKG) u skladu sa kriterijama iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke po vanbilansnim stavkama koje se evidentiraju u knjigama banaka, kao i RKG formirane iz dobiti (na računima kapitala).

Tabela 24: Aktiva (bilans i vanbilans), RKG po regulatoru i ispravke vrijednosti po MRS-u

O P I S	31.12.2015.			31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)	7	8	9
1. Rizična aktiva ¹⁵	14.850.813	15.678.467	16.188.525	106	103				
2. Obračunate regulatorne rezerve za kreditne gubitke	1.507.523	1.533.712	1.557.654	102	102				
3. Ispravka vrijednosti i rezerve za vanbilansne stavke	1.269.548	1.294.471	1.300.459	102	100				
4. Potrebne regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	408.247	405.019	418.462	99	103				
5. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	315.734	315.734	315.734	100	100				
6. Nedostajući iznos regulat. rezervi iz dobiti za procijenjene gub.	204.558	200.035	212.340	98	106				
7. Nerizične stavke	6.797.824	7.175.607	6.866.439	106	96				
8. UKUPNA AKTIVA (1+7)	21.648.637	22.854.074	23.054.964	106	101				

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁶ banaka u FBiH sa 31. 03. 2017. godine iznosila je 23 milijarde KM i veća je za 1% ili 201 milion KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rizična aktiva iznosi 16,2 milijarde KM i veća je za 3% ili 510 miliona KM.

Nerizične stavke iznose 6,9 milijardi KM ili 30% ukupne aktive s vanbilansom i manje su za 4% ili 309 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine.

Ukupne obračunate RKG po regulatornom zahtjevu su povećane (2% ili 24 miliona KM) i iznose 1,6 milijardi KM, a formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke su na istom nivou od 1,3 milijarde KM. Potrebne regulatorne rezerve¹⁷ iznose 418 miliona KM i veće su za 3% ili 13 miliona KM. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti u iznosu od 316 miliona KM su na istom nivou kao i na kraju 2016. godine. Nedostajuće regulatorne rezerve¹⁸ sa 31. 03. 2017. godine iznose 212 miliona KM, s rastom od 6% ili 12 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine.

Tabela 25: Ukupna aktiva, bruto bilansna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive

O P I S	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Strukt. %	Iznos	Strukt. %	Iznos	Strukt. %	8 (4/2)	9 (6/4)
1.	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
Kredit	10.186.613	84,1	10.850.532	84,2	11.145.708 ¹⁹	83,1	106	103
Kamate	71.680	0,6	69.237	0,5	69.868	0,5	97	101
Dospjela potraživanja	1.161.853	9,6	1.164.973	9,0	1.157.583	8,6	100	99
Potraživanja po plać. garancijama	24.648	0,2	26.537	0,2	31.194	0,2	108	118
Ostali plasmani	139.457	1,1	138.995	1,1	266.419	2,0	100	192
Ostala aktiva	526.871	4,4	638.228	5,0	735.168	5,5	121	115
1. RIZIČNA BILANSNA AKTIVA	12.111.122	100,0	12.888.502	100,0	13.405.940	100,0	106	104
2. NERIZIČNA BILANSNA AKTIVA	6.289.910		6.745.740		6.357.997		107	94
3. BRUTO BILANSNA AKTIVA (1+2)	18.401.032		19.634.242		19.763.937		107	101
4. RIZIČNI VANBILANS	2.739.691		2.789.965		2.782.585		102	100
5. NERIZIČNI VANBILANS	507.914		429.867		508.442		85	118
6. UKUPNE VANBILANSNE STAVKE (4+5)	3.247.605		3.219.832		3.291.027		99	102
7. RIZIČNA AKTIVA S VANBILANSOM (1+4)	14.850.813		15.678.467		16.188.525		106	103
8. NERIZIČNE STAVKE (2+5)	6.797.824		7.175.607		6.866.439		106	96
9. AKTIVA S VANBILANSOM (3+6)	21.648.637		22.854.074		23.054.964		106	101

Bruto bilansna aktiva⁶ iznosi 19,8 milijardi KM i veća je za 1% ili 130 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rizična bilansna aktiva iznosi 13,4 milijarde KM, što je 68% bruto bilansne aktive, s ostvarenim rastom od 4% ili 517 miliona KM. Nerizična bilansna aktiva iznosi 6,4 milijarde KM i manja je za 6% ili 388 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine.

¹⁵ Isključen iznos plasmana i potencijalnih obaveza od 236 miliona KM obezbjeđenih novčanim depozitom.

¹⁶ Aktiva definirana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine F BiH“, broj 85/11 -prečišćeni tekst i 33/12-ispravka, 15/13).

¹⁷ Potrebne regulatorne rezerve predstavljaju pozitivnu razliku između obračunatih RKG i ispravki vrijednosti (obračunate RKG su veće od ispravke vrijednosti).

¹⁸ Nedostajući iznos regulatornih rezervi predstavlja pozitivnu razliku između potrebnih i formiranih RKG.

¹⁹ Isključen iznos kredita od 183 miliona KM pokriven novčanim depozitom (uključen u nerizičnu bilansnu aktivu).

Vanbilansne rizične stavke u iznosu od 2,8 milijardi KM su na istom nivou kao i na kraju 2016. godine, a nerizične stavke iznose 508 miliona KM, s ostvarenim rastom od 18% ili 79 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine.

Uticaj ekonomske krize na ukupnu ekonomiju i privredu u BiH je i dalje izražen, što se odražava na ključnu djelatnost banaka, odnosno segment kreditiranja. U prvom kvartalu 2017. godine ostvaren je rast kredita od 2% ili 288 miliona KM (u 2016. godini rast iznosio 6% ili 659 miliona KM). Sa 31. 03. 2017. godine krediti su iznosili 12,6 milijardi KM, što je učešće od 67,9% (+1,1 procentni poen).

U prvom kvartalu 2017. godine plasirano je ukupno 2,5 milijardi KM novih kredita, što je za 34% ili 638 miliona KM više u odnosu na isti period prošle godine. Od ukupno plasiranih kredita na privredu se odnosi 71%, a na stanovništvo 26% (na kraju 2016. godine: privreda 72%, stanovništvo 25%). Ročna struktura novoodobrenih kredita: dugoročni 42%, kratkoročni 58% (na kraju 2016. godine: dugoročni 45%, kratkoročni 55%).

Tri najveće banke u FBiH s iznosom kredita od 6,8 milijardi KM imaju učešće od 54% u ukupnim kreditima na nivou sistema.

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u sljedećoj tabeli.

-u 000 KM-

Tabela 26: Sektorska struktura kredita

SEKTORI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Vladine institucije	250.805	2,2	265.892	2,2	285.259	2,2	106	107
Javna preduzeća	269.507	2,3	226.891	1,8	238.921	1,9	84	105
Privatna preduzeća i društ.	5.328.591	45,9	5.756.280	46,9	5.938.523	47,3	108	103
Bankarske institucije	5.701	0,0	58	0,0	29	0,0	1	50
Nebankarske finansijske instit.	41.542	0,4	40.365	0,3	48.185	0,4	97	119
Građani	5.705.684	49,1	5.972.074	48,7	6.038.781	48,1	105	101
Ostalo	8.914	0,1	8.668	0,1	8.869	0,1	97	102
UKUPNO	11.610.744	100,0	12.270.228	100,0	12.558.567	100,0	106	102

U sektorskoj strukturi kredita dominantna su dva sektora: stanovništvo i privatna preduzeća, dok je kreditiranje ostalih sektora neznatno. U prvom kvartalu 2017. godine nastavljen je pozitivan trend kretanja u segmentu sektorskog kreditiranja iz 2016. godine, odnosno veće kreditiranje privatnih preduzeća nego stanovništva. Stopa rasta kredita privatnih preduzeća iznosila je 3% ili 182 miliona KM (u 2016. godini ostvaren rast od 8% ili 428 miliona KM), tako da su sa 31. 03. 2017. godine krediti ovog sektora dostigli iznos od 5,9 milijardi KM i učešće od 47,3% (+0,4 procentna poena). U istom periodu 2017. godine rast kredita sektoru stanovništva iznosio je 1% ili 67 miliona KM (u 2016. godini ostvaren rast od 5% ili 266 miliona KM), dok je učešće blago smanjeno sa 48,7% na 48,1% i sa 31. 03. 2017. godine iznosili su šest milijardi KM.

Prema dostavljenim podacima od banaka sa stanjem 31. 03. 2017. godine, struktura kredita stanovništvu po namjeni je skoro ista kao na kraju 2016. godine: učešće kredita za finansiranje potrošnih dobara⁶ iznosi 81%, učešće stambenih kredita iznosi 17%, a sa preostalih 2% kreditirani su mali zanati, mali biznis i poljoprivreda.

Tri najveće banke u sistemu plasirale su, kao i na kraju 2016. godine, stanovništvu 61%, a privatnim preduzećima 45% ukupnih kredita datih ovim sektorima.

Valutna struktura kredita: najveće učešće od 55,4% ili 6,9 milijardi KM imaju krediti odobreni s valutnom klauzulom (EUR: 6,8 milijardi KM ili 99%, CHF: 99 miliona KM ili 1,4%), krediti u domaćoj valuti 44,2% ili 5,5 milijardi KM, a najmanje učešće od samo 0,5% ili 56 miliona KM imaju krediti u stranoj valuti (od toga se skoro sve odnosi na EUR: 52 miliona KM ili 92%). Ukupan iznos kredita s valutnom klauzulom u CHF valuti od 99 miliona KM ima učešće od 0,8% u ukupnom kreditnom portfoliju i cijeli iznos se odnosi na jednu banku u sistemu (na kraju 2016. godine 0,9%).

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja banaka. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije dati su u sljedećoj tabeli.

-u 000 KM-

Tabela 27: Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR) i potencijalni kreditni gubici (PKG)

Kategorija klasifikacije	31.12.2015.			31.12.2016.			31.03.2017.			INDEKS	
	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11(5/2)	12(8/5)
A	12.316.066	82,9	246.321	13.166.182	84,0	263.324	13.638.966	84,3	272.782	107	104
B	950.153	6,4	76.023	982.398	6,3	77.167	1.024.882	6,3	79.528	103	104
C	301.862	2,0	75.796	224.335	1,4	58.086	226.556	1,4	59.149	74	101
D	426.025	2,9	252.682	423.766	2,7	253.348	378.969	2,3	226.964	99	89
E	856.707	5,8	856.701	881.786	5,6	881.787	919.152	5,7	919.231	103	104
Rizična ak. (A-E)	14.850.813	100,0	1.507.523	15.678.467	100,0	1.533.712	16.188.525	100,0	1.557.654	106	103
Klasifikovana (B-E)	2.534.747	17,1	1.261.202	2.512.285	16,0	1.270.389	2.549.559	15,7	1.284.872	99	101
Nekvalitetna (C-E)	1.584.594	10,7	1.185.179	1.529.887	9,8	1.193.221	1.524.677	9,4	1.205.344	97	100
Nerizična akt.²⁰	6.797.824			7.175.607			6.866.439			106	96
UKUPNO (rizična i nerizična)	21.648.637			22.854.074			23.054.964			106	101

Prvi indikator i upozoravajući signal da postoje potencijalni problemi u otplati kredita je rast dospjelih potraživanja i učešća u ukupnim kreditima. Sa 31. 03. 2017. godine dospjela potraživanja iznose 1,2 milijarde KM, što je isti nivo kao u posljednje dvije godine.

Ako se analizira kvalitet rizične aktive kroz kretanje i promjene ključnih pokazatelja, može se konstatovati da su u prvom kvartalu 2017. godine ključni pokazatelji kvaliteta aktive blago poboljšani u odnosu na kraj 2016. godine. Kod nekih banaka pokazatelji su imali blage oscilacije (poboljšanje ili pogoršanje), odnosno sedam banaka ima pokazatelje učešća klasifikovane u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora, a šest banaka ima pokazatelje učešća nekvalitetne u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora.

Klasifikovana aktiva je sa 31. 03. 2017. godine iznosila 2,5 milijardi KM, a nekvalitetna 1,5 milijardi KM.

Klasifikovana aktiva (B-E) je povećana za 1% ili 37 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine (u 2016. godini pad od 1% ili 22 miliona KM). Kategorija B je povećana za 4% ili 42 miliona KM, što je veći rast nego u cijeloj 2016. godini (3% ili 32 miliona KM). Nekvalitetna aktiva (C-E) je zadržana na istom nivou kao i na kraju 2016. godine (u 2016. godini nekvalitetna aktiva je smanjena za 3% ili 55 miliona KM).

Koeficijent iskazan kroz učešće klasifikovane u rizičnoj aktivu iznosi 15,7%, a smanjenje za 0,3 procentna poena u odnosu na kraj 2016. godine je isključivo rezultat rasta rizične aktive od 3% ili 510 miliona KM.

Najvažniji pokazatelj kvaliteta aktive je odnos nekvalitetne i rizične aktive, iznosi 9,4%, što je niže za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2016. godine. Međutim, to treba uzeti s dozom opreza i rezerve, imajući u vidu da učešće B kategorije iznosi 6,3%, te sumnju da dio plasmana koji su iskazani u ovoj kategoriji imaju lošiji kvalitet i da trebaju biti klasifikovani kao nekvalitetna aktiva.

²⁰ Stavke aktive koje se, u skladu s članom 2. stav (2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne klasifikuju i stavke na koje se, u skladu sa čl.22. stav (8) Odluke, ne obračunavaju rezerve za OKG od 2%.

Sektorska analiza podataka temelji se na pokazateljima kvaliteta kredita datih za dva najznačajnija sektora: pravnim licima i stanovništvu. Dva navedena pokazatelja za ove sektore se značajno razlikuju i ukazuju na postojanje veće izloženosti kreditnom riziku, a time i potencijalnim kreditnim gubicima, kod kredita plasiranih pravnim licima.

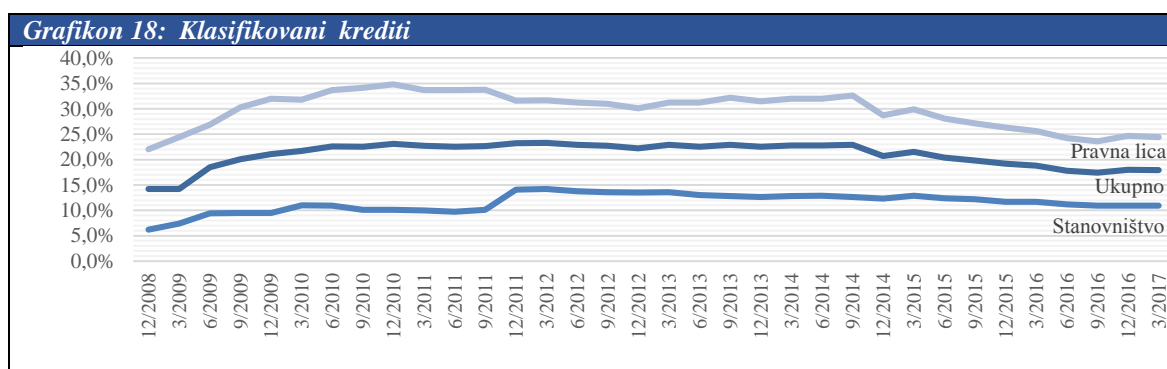
Tabela 28: Klasifikacija kredita datih stanovništvu i pravnim licima

Kategorija klasifikacije	31.12.2016.						31.03.2017.						INDEKS
	Stanovni Učešće		Pravna Učešće		UKUPNO		Stanovni Učešće		Pravna Učešće		UKUPNO		
	štvo	%	lica	%	Iznos	Učešće	štvo	%	lica	%	Iznos	Učešće	
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12 (8+10)	13	14(12/6)
A	5.319.385	89,1	4.744.319	75,3	10.063.704	82,0	5.378.440	89,1	4.926.433	75,6	10.304.873	82,1	102
B	161.278	2,7	600.184	9,7	770.462	6,3	175.176	2,9	646.703	9,9	821.879	6,5	107
C	61.962	1,0	149.040	2,4	211.002	1,7	59.292	1,0	153.505	2,4	212.797	1,7	101
D	77.142	1,3	329.597	5,2	406.739	3,3	66.246	1,1	302.321	4,6	368.567	2,9	91
E	352.307	5,9	466.014	7,4	818.321	6,7	359.627	5,9	490.824	7,5	850.451	6,8	104
UKUPNO	5.972.074	100,0	6.298.154	100,0	12.270.228	100,0	6.038.781	100,0	6.519.786	100,0	12.558.567	100,0	102
Klas. kred. B-E	652.689	10,9	1.553.835	24,7	2.206.524	18,0	660.341	10,9	1.593.353	24,4	2.253.694	17,9	102
Nekv. kred C-E	491.411	8,2	944.651	15,0	1.436.062	11,7	485.165	8,0	946.650	14,5	1.431.815	11,4	100
		48,7		51,3		100,0		48,1		51,9		100,0	
Učešće po sektorima u klasifikovanim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E		29,6		70,4		100,0		29,3		70,7		100,0	
Nekvalitetni C-E		34,2		65,8		100,0		33,9		66,1		100,0	
Kategorija B		20,9		79,1		100,0		21,3		78,7		100,0	

Indikatori kvaliteta kredita su u prvom kvartalu 2017. godine blago poboljšani, učešće klasifikovanih kredita je smanjeno na i dalje visokih 17,9% (-0,1 procentni poen), i pored iste stope rasta i ukupnih i klasifikovanih kredita (2%), ali znatno većeg apsolutnog iznosa ukupnih kredita. Klasifikovani krediti stanovništva imali su rast od 1% ili osam miliona KM, a pravnih lica rast od 3% ili 39 miliona KM.

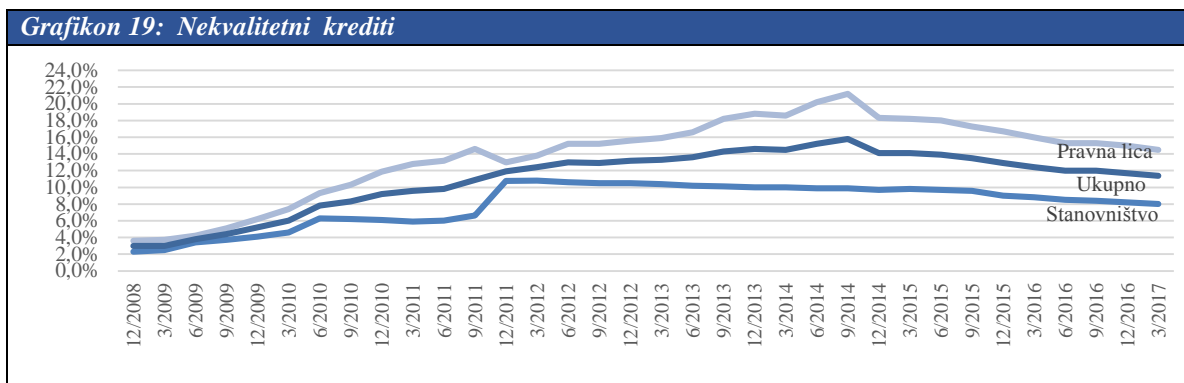
Učešće nekvalitetnih kredita, kao ključni indikator kvaliteta kredita, smanjeno je sa 11,7% na 11,4%, kao rezultat kreditnog rasta od 2% ili 288 miliona KM, dok su ukupni nekvalitetni krediti zadržani na istom nivou kao na kraju 2016. godine, s napomenom da je trajni otpis u prvom kvartalu 2017. godine iznosio 11 miliona KM, što pokazuje da je i dalje prisutan rast nekvalitetnih kredita.

Nekvalitetni krediti pravnih lica su na istom nivou kao na kraju 2016. godine, dok je kod stanovništva prisutan neznatan pad od 1% ili šest miliona KM.

Od ukupnih kredita plasiranih pravnim licima u iznosu od 6,5 milijardi KM, sa 31. 03. 2017. godine u kategorije B do E klasificirano je i dalje zabrinjavajuće visokih 24,4% ili 1,6 milijardi KM, što je smanjenje za 0,3 procentna poena u odnosu na kraj 2016. godine (u 2016. godini učešće je smanjeno za 1,6 procentnih poena), dok je pokazatelj za sektor stanovništva znatno bolji. Od ukupno odobrenih kredita stanovništvu u iznosu od šest milijardi KM, u navedene kategorije klasificirano je 660 miliona KM ili 10,9%, što je isto učešće kao i na kraju 2016. godine (u 2016. godini učešće je smanjeno za 0,8 procentnih poena).

Navedena kretanja su rezultat stanja u realnom sektoru i djelovanja ekonomske krize na privredu i ukupnu ekonomiju u BiH, zbog čega kreditni portfolio pravnih lica ima znatno lošiji kvalitet od sektora stanovništva.

Najvažniji indikator kvaliteta kreditnog portfolija je učešće nekvalitetnih kredita. Od ukupnih nekvalitetnih kredita, kao i na kraju 2016. godine, na pravna lica se odnosi 66%, a na stanovništvo 34%. U prvom kvartalu 2017. godine učešće nekvalitetnih kredita i kod sektora stanovništva i kod pravnih lica je smanjeno, kod stanovništva kao rezultat već ranije navedenih faktora: smanjenja nekvalitetnih kredita za 1% ili šest miliona KM i kreditnog rasta od 1% ili 67 miliona KM, dok je kod sektora pravnih lica to isključivo rezultat kreditnog rasta od 4% ili 222 miliona KM. Od ukupnih kredita plasiranih pravnim licima na nekvalitetne kredite se odnosi 14,5% ili 947 miliona KM, što je za 0,5 procentnih poena manje nego na kraju 2016. godine (u 2016. godini učešće je smanjeno za 1,7 procentnih poena). Za sektor stanovništva isti iznose 8% ili 485 miliona KM, što je za 0,2 procentna poena manje (u 2016. godini učešće smanjeno za 0,8 procentnih poena).

Detaljnija i potpunija analiza temelji se na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (po sektorima) i stanovništva (po namjeni).

Tabela 29: Granska koncentracija kredita

OPIS	31.12.2016.				31.03.2017.				INDEKS	
	Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti		Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti			
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %		
1	2	3	4	5 (4/2)	6	7	8	9 (8/6)	10 (6/2)	11(8/4)
1. Krediti pravnim licima										
Poljoprivredu (AGR)	143.318	1,2	24.461	17,1	220.969	1,8	30.144	13,6	154	123
Proizvodnju (IND)	1.792.572	14,6	328.438	18,3	1.755.729	14,0	321.709	18,3	98	98
Građevinarstvo (CON)	443.523	3,6	78.173	17,6	425.416	3,4	77.373	18,2	96	99
Trgovinu (TRD)	2.398.752	19,5	313.660	13,1	2.530.081	20,1	324.104	12,8	105	103
Ugostiteljstvo (HTR)	239.322	2,0	16.182	6,8	258.516	2,1	11.695	4,5	108	72
Ostalo ²¹	1.280.667	10,4	183.737	14,3	1.329.075	10,6	181.625	13,7	104	99
UKUPNO 1.	6.298.154	51,3	944.651	15,0	6.519.786	51,9	946.650	14,5	104	100
2. Krediti stanovništvu za:										
Opću potrošnju	4.795.884	39,1	310.215	6,5	4.873.117	38,8	313.543	6,4	102	101
Stambenu izgradnju	1.051.760	8,6	155.825	14,8	1.042.175	8,3	146.389	14,0	99	94
Obavljanje djelatn. (obrtnici)	124.430	1,0	25.371	20,4	123.489	1,0	25.233	20,4	99	99
UKUPNO 2.	5.972.074	48,7	491.411	8,2	6.038.781	48,1	485.165	8,0	101	99
UKUPNO (1. +2.)	12.270.228	100	1.436.062	11,7	12.558.567	100	1.431.815	11,0	102	100

Najveće učešće u ukupnim kreditima, kod pravnih lica imaju sektori trgovine 20,1% i proizvodnje 14%, a kod stanovništva najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju 38,8% i stambeni krediti 8,3% (31. 12. 2016. godine: pravna lica: trgovina 19,5% i proizvodnja 14,6%, stanovništvo: opća potrošnja 39,1% i stambeni krediti 8,6%).

²¹ Uključeni sljedeći sektori: saobraćaj, skladištenje i komunikacije (TRC); finansijsko posredovanje (FIN); poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (RER); javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje (GOV) i ostalo.

Već duži period negativan i jak uticaj ekonomske krize posebno je izražen u nekoliko ključnih sektora, što se vidi iz pokazatelja učešća nekvalitetnih kredita. Sektor građevinarstva, koji u ukupnim kreditima ima nisko učešće od svega 3,4%, i dalje ima visoko učešće nekvalitetnih kredita od 18,2%, koje je blago povećano za 0,6 procentnih poena (u 2016. godini učešće smanjeno za visokih 9,1 procentni poen), zbog pada kredita plasiranih ovom sektoru za 4% ili 18 miliona KM, iako je prisutan i dalje trend smanjenja nekvalitetnih kredita navedenog sektora. Takođe, kod sektora poljoprivrede, koji ima najmanje učešće od 1,8%, nekvalitetni krediti imaju značajno učešće od 13,6%, koje je, i pored rasta nekvalitetnih kredita za 23%, manje za 3,5 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine, zbog uticaja visoke stope rasta kredita ovog sektora od 54%.

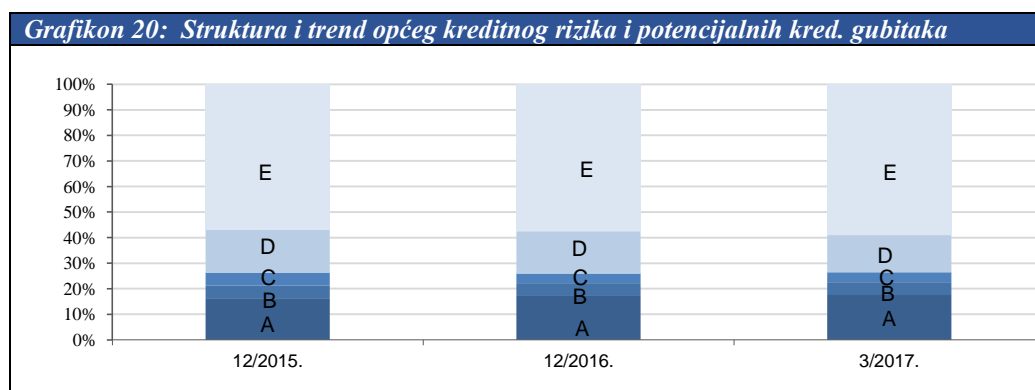
Ipak, fokus je na dva sektora s najvećim učešćem u ukupnim kreditima, a to su sektor trgovine (20,1%) i proizvodnje (14%). Nivo kredita plasiranih sektoru proizvodnje od 1,8 milijardi KM je u prvom kvartalu 2017. godine smanjen za 2% ili 37 miliona KM, a nekvalitetni krediti su smanjeni za 2% ili sedam miliona KM, odnosno na 322 miliona KM, dok je učešće ostalo na istom visokom nivou od 18,3% (u 2016. godini pad od 7% ili 24 miliona KM, a učešće je smanjeno za 2,9 procentnih poena, odnosno na 18,3%). S druge strane, kreditiranje sektora trgovine u prvom kvartalu 2017. godine povećano je za 5% ili 131 milion KM, odnosno na nivo od 2,5 milijardi KM. Nekvalitetni krediti kod ovog sektora povećani su za 3% ili 10 miliona KM, sa 31. 03. 2017. godine iznosili su 324 miliona KM, a učešće je smanjeno za 0,3 procentna poena, odnosno na 12,8% (u 2016. godini ostvaren je rast od 3% ili 10 miliona KM, a učešće je smanjeno sa 13,2% na 13,1%), što je bolji pokazatelj nego kod sektora proizvodnje.

Kod stanovništva dominiraju krediti za opću potrošnju, koji imaju i najveće učešće od 38,8% u ukupnim kreditima. U prvom kvartalu 2017. godine zabilježen je rast ovih kredita od 2% ili 77 miliona KM, dok su krediti obrtnicima smanjeni za 1% ili jedan milion KM i stambeni krediti za 1% ili 10 miliona KM. Najlošiji pokazatelj učešća nekvalitetnih kredita od 20,4%, kao i na kraju 2016. godine, imaju krediti plasirani obrtnicima, s niskim učešćem od 1% u ukupnim kreditima. Relativno visoko učešće nekvalitetnih kredita od 14% imaju stambeni krediti (na kraju 2016. godine 14,8%), dok krediti za opću potrošnju imaju najniže učešće nekvalitetnih kredita od 6,4% (na kraju 2016. godine 6,5%).

Nivo općeg kreditnog rizika i procijenjenih potencijalnih kreditnih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu.

Tabela 30: Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u %)						INDEKS	
	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
A	246.321	16,3	263.324	17,2	272.782	17,5	107	104
B	76.023	5,0	77.167	5,0	79.528	5,1	102	103
C	75.796	5,0	58.086	3,8	59.149	3,8	77	102
D	252.682	16,7	253.348	16,5	226.964	14,6	100	90
E	856.701	57,0	881.787	57,5	919.231	59,0	103	104
UKUPNO	1.507.523	100,0	1.533.712	100,0	1.557.654	100,0	102	102

Analizirajući nivo obračunatih RKG ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2016. godine, rezerve za opći kreditni rizik (za kategoriju A) i potencijalne kreditne gubitke su veće za 2% ili 24 miliona KM i iznose 1,6 milijardi KM. Rezerve za opći kreditni rizik su veće za 4% ili devet miliona KM, a rezerve za potencijalne kreditne gubitke su veće za 1% ili 14 miliona KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rezerve za B kategoriju su veće za 3% ili dva miliona KM i iznose 80 miliona KM, a rezerve za nekvalitetnu aktivu su povećane za 1% ili 12 miliona KM, odnosno na nivo od 1,2 milijarde KM, najviše po osnovu povećanja rezervi za E kategoriju za 4% ili 37 miliona KM, zbog migracije stavki iz D kategorije u E, zbog čega su i rezerve za D kategoriju smanjene za 10% ili 26 miliona KM, dok su rezerve za C kategoriju povećane za 2% ili jedan milion KM.

Jedan od najvažnijih pokazatelja kvaliteta aktive je odnos potencijalnih kreditnih gubitaka (PKG) i rizične aktive sa vanbilansom, iznosi 7,9% i manji je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2016. godine.

Sa 31. 03. 2017. godine banke su prosječno za B kategoriju imale obračunate rezerve po stopi od 8%, za C kategoriju 26%, D kategoriju 60% i E 100%, kao i na kraju 2016. godine.²²

U skladu sa MRS/MSFI banke su obavezne umanjenja vrijednosti imovine knjižiti kroz troškove formirajući ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezerviranja za rizične vanbilansne stavke (ranije troškovi RKG).

Pregled ukupnih stavki aktive (bilans i vanbilans) i stavki u statusu neizmirenja obaveza (default), kao i pripadajuće ispravke vrijednosti i rezerviranja (utvrđenih u skladu sa internim metodologijama banaka čiji je minimum elemenata propisan regulativom FBA) dati su u sljedećoj tabeli.

Tabela 31: Procjena i vrednovanje rizičnih stavki po MRS-u 39 i MRS-u 37					
O P I S	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u %)				INDEKS 6 (4/2)
	31.12.2016.		31.03.2017.		
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	
1	2	3	4	5	6 (4/2)
1. RIZIČNA AKTIVA (a+b)	15.678.467	100,0%	16.188.525	100,0%	103
a) Stavke u statusu neizmirenja obaveza (default)	1.601.022	10,2%	1.582.139	9,8%	99
a.1. bilansne stavke u defaultu	1.574.439		1.560.098		99
a.2. vanbilansne stavke u defaultu	26.583		22.041		83
b) Stavke u statusu izmirenja obaveza (performing assets)	14.077.445	89,8%	14.606.386	90,2%	104
1.1 UKUPNE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI RIZIČNE AKTIVE (a+b)	1.294.471	100,0%	1.300.459	100,0%	100
a) Ispravke vrijednosti za default	1.118.894	86,4%	1.115.568	85,8%	100
a.1. Ispravke vrijednosti bilansnih stavki u defaultu	1.102.461		1.101.959		100
a.2. Rezerve za vanbilans u defaultu	16.433		13.609		83
b) Ispravke vrijednosti za performing assets (IBNR ²³)	175.577	13,6%	184.891	14,2%	105
2. UKUPNI KREDITI (a+b)	12.270.228	100,0%	12.558.567	100%	102
a) Krediti u defaultu (non-performing loans)	1.518.811	12,4%	1.504.255	12,0%	99
b) Krediti u statusu izmirenja obaveza (performing loans)	10.751.417	87,6%	11.054.312	88,0%	103
2.1. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI KREDITA (a+b)	1.193.721	100,0%	1.199.989	100,0%	101
a) Ispravka vrijednosti kredita u defaultu	1.055.454	88,4%	1.054.636	87,9%	100
b) Ispravka vrijednosti performing kredita (IBNR kredita)	138.267	11,6%	145.353	12,1%	105
Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obaveza (default)	69,9%		70,5%		
Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obaveza (performing assets)	1,2%		1,3%		
Pokrivenost rizične aktive ukupnim ispravkama vrijednosti	8,3%		8,0%		

Kreditni u statusu neizmirenja obaveza (default) u prvom kvartalu 2017. godine su smanjeni za 1% ili 15 miliona KM (u 2016. godini smanjeni za 5% ili 87 miliona KM), s napomenom da su nekvalitetni krediti zadržani na istom nivou kao na kraju 2016. godine. Učešće kredita u defaultu u ukupnim kreditima je

²² Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanjem kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, banke su dužne da obračunavaju rezerve za kreditne gubitke po kategorijama klasifikacije u sljedećim procentima: A-2%, B 5-15%, C 16-40%, D 41-60% i E 100%.

²³ IBNR (identified but not reported)-latentni gubici.

smanjeno za 0,4 procentna poena i iznosi 12%, a nekvalitetnih kredita 11,4%. Učešće svih stavki u defaultu u ukupnoj rizičnoj aktivni je smanjeno za 0,4 procentna poena i iznosi 9,8%.

Pokrivenost stavki u defaultu ispravkama vrijednosti je povećana i iznosi 70,5% (na kraju 2016. godine 69,9%) zbog pada defaulta (1% ili 19 miliona KM), dok su ispravke vrijednosti za default nepromijenjene. Pokrivenost nekvalitetne aktive rezervama za kreditne gubitke je na istom nivou kao na kraju 2016. godine i iznosi 78%.

Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obaveza (performing assets) je blago povećana za 0,1 procentni poen i iznosi 1,3%, dok je pokrivenost rizične aktive ukupnim ispravkama vrijednosti smanjena i iznosi 8% (na kraju 2016. godine 8,3%). Pokazatelj pokrivenosti rizične aktive ukupnim obračunatim regulatornim rezervama za kreditne gubitke (rezervama za opći kreditni rizik i posebnim rezervama za kreditne gubitke) je smanjen sa 9,8% na 9,6%.

U cilju ublažavanja negativnih efekata elementarne nepogode, FBA je 30. 06. 2014. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za tretman kreditnih obaveza klijenata banaka koji su pogođeni elementarnim nepogodama²⁴.

Postupajući po navedenoj Odluci, banke u Federaciji BiH su u drugoj polovini 2014. godine, odobrile moratorij na kreditne obaveze u iznosu od 34 miliona KM. Sa 31. 12. 2016. godine stanje navedenih kredita iznosi šest miliona KM, od čega se na pravna lica odnosi četiri miliona KM, a na fizička lica dva miliona KM.

Također, u skladu s navedenom Odlukom, banke su u drugoj polovini 2014. godine odobrile restrukturiranje kreditnih obaveza u ukupnom iznosu od 39 miliona KM. Sa 31. 03. 2017. godine stanje restrukturiranih kredita iznosi 31 milion KM, od čega se na pravna lica odnosi 30 miliona KM, a na fizička lica jedan milion KM. Restrukturirani krediti obuhvataju i kredite sa moratorijem nakon isteka moratorija.

Krediti odobreni u skladu s navedenom Odlukom u odnosu na ukupne kredite sa 31. 03. 2017. godine imaju veoma nisko učešće: moratorij 0,05% i restrukturiranje 0,25%.

Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obaveza došlo je do aktiviranja jamstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja. FBA je od 31. 12. 2009. godine propisala izvještaj o otplati kredita na teret jemaca, s ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jemci. Prema izvještajima banaka u FBiH sa 31. 03. 2017. godine, od ukupnog broja kreditnih partija koji iznosi 1.189.874, 998 kreditnih partija su otplaćivali jemci (1.142 jemca). Učešće iznosa kredita i broja kreditnih partija koje otplaćuju jemci u odnosu na podatke za ukupan sistem je nizak i iznosi svega 0,21% i 0,1%.

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfolija pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je kreditni rizik dominantni rizik kod najvećeg broja banaka, a zabrinjava činjenica da jedan broj banaka ima neadekvatne prakse upravljanja, odnosno ocjene, mjerenja, praćenja i kontrole kreditnog rizika i klasifikaciju aktive, što se u on site kontrolama utvrdilo kroz značajne iznose nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, koje su zatim banke formirale po nalogu FBA. Takođe, analizirajući kvalitet aktive u bankama grupiranim prema vlasničkoj strukturi, evidentno je da su pokazatelji kod banaka u većinskom vlasništvu rezidenata (četiri „domaće“ privatne banke) lošiji nego kod banaka u većinskom stranom vlasništvu (10 banaka).

Učešće nekvalitetnih kredita kod banaka u većinskom stranom vlasništvu iznosi 10,5% (12/16: 10,8%), a kod „domaćih banaka“ 24,4% kao i na kraju 2016. godine, što je posljedica neadekvatnih i slabih sistema upravljanja kreditnim rizikom, posebno u ključnoj fazi kod odobravanja kredita, kao i nerazvijene risk funkcije. Značajne slabosti i neefikasne prakse utvrđene su i u fazi preventivnog djelovanja kroz rano prepoznavanje problema u servisiranju (otplati) kredita, kao i u radu s nekvalitetnom aktivom u cilju njenog smanjenja putem naplate ili kvalitetnog restrukturiranja.

²⁴ “Službene novine F BiH”, br.55/14.

FBA je bankama, kod kojih je kontrolom ocijenjen slab kvalitet aktive i slabe prakse upravljanja kreditnim rizikom i/ili koje imaju negativne trendove, odnosno pad kvaliteta aktive, naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa upravljanja nekvalitetnom aktivom, koji mora sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja, kao i jačanje risk funkcije, odnosno njenog značaja i kvaliteta rada.

Izvršavanje naloga FBA se kontinuirano nadzire kroz pojačan postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i provjere istog u ciljanim on site kontrolama. Nadzor ovog segmenta poslovanja je pojačan zbog evidentnih negativnih trendova, što značajno utiče i na pogoršanje profitabilnosti banaka i slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka, zbog čega banke moraju pravovremeno poduzeti aktivnosti na pribavljanju kapitala iz eksternih izvora.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom, što je regulirano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvaćaju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica.

Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i uprave banke i
- supsidijarnim licima i drugim preduzećima povezanim s bankom.

-000 KM-

<i>Tabela 32: Transakcije s povezanim licima</i>					
O P I S	D A T I K R E D I T I ²⁵			I N D E K S	
	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs. i drugim povezanim pred.	89.014	126.956	136.627	143	108
Članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	446	581	579	130	100
Upravi banke	3.023	2.516	2.487	83	99
UKUPNO	92.483	130.053	139.693	141	107
Potencijalne i preuzete vanbil. obaveze	9.326	7.227	7.286	77	101

U posmatranom periodu kreditne izloženosti prema osobama povezanim s bankom su povećane za 7% zbog povećanja izloženosti kod jedne banke, a potencijalne obaveze su povećane za 1%. Iz prezentiranih podataka može se zaključiti da se i dalje radi o malom iznosu kreditno-garancijskih poslova s povezanim licima i da je nivo rizika na nivou sistema nizak. Međutim, evidentno je da je ovaj rizik značajno viši u bankama koje imaju disperziju u vlasničkoj strukturi, odnosno u „domaćim bankama“ u vlasništvu rezidenata. FBA posebnu pažnju (u on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka s povezanim licima, naročito ocjeni sistema identifikacije i monitoringa izloženosti riziku poslovanja s povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga u postkontrolnom postupku. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer je u bankama značajno poboljšan kvalitet upravljanja ovim rizikom.

²⁵ Pored kredita, uključena i ostala potraživanja, deponovana sredstva i plasmani dioničarima (finansijskim institucijama) sa više od 5% glasačkih prava.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz bilansa uspjeha, na nivou bankarskog sistema u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2017. godine, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 79 miliona KM, što je za 8% ili šest miliona KM više u odnosu na isti period prošle godine. Pozitivan efekat na finansijski rezultat sistema posebno je imalo ostvarenje veće dobiti kod četiri banke koje su pozitivno poslovale i u istom periodu prošle godine (efekat 14 miliona KM, od čega se samo na jednu banku odnosi 10 miliona KM kao rezultat jednokratnog prihoda), te ostvarenje dobiti kod dvije banke koje su prošle godine poslovale sa gubitkom (efekat šest miliona KM). S druge strane, negativan efekat od 15 miliona KM je najvećim dijelom rezultat ostvarene manje dobiti kod osam banaka (efekat 13 miliona KM), ostvarenog gubitka kod jedne banke koja je u istom periodu prošle godine pozitivno poslovala, te efekata zbog pripajanja kod dvije banke. Posmatrano u odnosu na isti period prošle godine, broj banaka je smanjen za dvije banke i iznosi 15.

Ostvarenje boljeg finansijskog rezultata u odnosu na isti period prošle godine, i pored značajnog rasta nekamatnih rashoda (najvećim dijelom troškova ispravki vrijednosti), rezultat je rasta ukupnog prihoda podržanog značajnim rastom operativnih prihoda (najvećim dijelom jednokratnih prihoda i naknada za izvršene usluge), uz prisutan rast i neto kamatnog prihoda (isključivo kao posljedica značajnog smanjenja kamatnih rashoda, čime se kompenzira blago smanjenje kamatnih prihoda po osnovu pada aktivnih kamatnih stopa).

Pozitivan finansijski rezultat od 80 miliona KM ostvarilo je 14 banaka i isti je veći za 8% ili šest miliona KM u odnosu na isti period prošle godine. Istovremeno, gubitak u poslovanju u iznosu od jedan milion KM iskazan je kod jedne banke i isti je veći za 5% u odnosu na isti period prošle godine.

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli.

-000 KM-

Tabela 33: Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak						
O P I S	31.03.2015.		31.03.2016.		31.03.2017.	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7
Gubitak	-472	1	-1.147	2	-1.204	1
Dobit	62.814	16	74.223	15	80.014	14
Ukupno	62.342	17	73.076	17	78.810	15

Kao i u ostalim segmentima, i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (80 miliona KM) 60% ili 46 miliona KM se odnosi na dvije najveće banke u sistemu, čiji je udio aktive u bankarskom sektoru 47%, dok se gubitak od jedan milion KM odnosi samo na jednu banku. Analitički podaci pokazuju da ukupno šest banaka ima bolji finansijski rezultat (za 21 milion KM), dok devet banaka ima lošiji rezultat (za 15 miliona KM).

Na osnovu analitičkih podataka, kao i pokazatelja za ocjenu kvaliteta profitabilnosti (visina ostvarenog finansijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu uspješnosti poslovanja), evidentno je da je ukupna profitabilnost sistema poboljšana, najvećim dijelom po osnovu povećanih prihoda od naknada za izvršene usluge (kod velikih banaka), smanjenja kamatnih rashoda, povremenih jednokratnih prihoda i pod visokim je uticajem oscilatornih kretanja troškova ispravki vrijednosti.

Međutim, cijeniti profitabilnost samo kroz nivo ostvarenog finansijskog rezultata nije adekvatno, jer treba uzeti u obzir i druge bitne faktore koji utiču na održivost i kvalitet zarade, odnosno profita. Tu je svakako najvažnije istaći kreditni rizik i negativne trendove u kvalitetu aktive u posljednjih nekoliko godina, što se vidi kroz rast loših i nenaplativih plasmana (sa napomenom da je krajem 2015. godine i 2016. godine došlo do smanjenja nekvalitetnih kredita prvenstveno kao rezultat značajnog iznosa trajnog otpisa sa prisutnim blagim trendom smanjenja i u prvom kvartalu 2017. godine), a što nije u korelaciji sa kretanjem troškova ispravki vrijednosti, što je najvažniji faktor koji je uticao na poboljšanje finansijskog rezultata u većini banaka nakon implementacije MRS 39 i 37 (nakon 31.12.2011. godine). Navedeno, kao i rezultati analize pokrivenosti loših kredita ispravkama vrijednosti, upućuje na zaključak i sumnju da su ispravke vrijednosti kod jednog broja banaka još uvijek podcijenjene i nisu na adekvatnom nivou.

Na nivou sistema ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 252 miliona KM, što je povećanje u odnosu na isti period prošle godine od 9% ili 22 miliona KM, većim dijelom kao rezultat povećanja operativnih prihoda. Ukupni nekamatni rashodi iznose 173 miliona KM, sa stopom rasta od 10% ili 16 miliona KM u odnosu na isti period prošle godine.

I pored rasta prosječnih kamatonosnih kredita (kod većine banaka) za 6,8%, kao i činjenice da je rast loših kredita zaustavljen sa blagim padom i u prvom kvartalu 2017. godine (po osnovu otpisa), smanjenje prosječne kamatne stope na kredite, kao rezultat pada aktivnih kamatnih stopa, imalo je za posljedicu blagi pad kamatnih prihoda. Kamatni prihodi iznose 188 miliona KM, što je isti nivo kao na kraju uporednog perioda, sa smanjenjem učešća u strukturi ukupnog prihoda sa 81,8% na 74,4%. Najveće učešće imaju prihodi od kamata po kreditima koji su na nivou od 166 miliona KM i zabilježili su nominalni pad od 2% ili tri miliona KM, što je rezultiralo smanjenjem prosječnih aktivnih kamatnih stopa na kredite za posmatrani period sa 5,81% na 5,36% i padom učešća u ukupnom prihodu sa 73,4% na 66% (većim dijelom zbog rasta ukupnog prihoda iz osnove povećanja operativnih prihoda).

Već duži period prisutan trend pada kamatnih rashoda nastavljen je i u prvom kvartalu 2017. godine. Kamatni rashodi su u odnosu na isti period prethodne godine imali stopu pada od 13% ili šest miliona KM, s napomenom da je nivo kamatnih prihoda ostao isti. Kamatni rashodi iznose 39 miliona KM, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda smanjeno je sa 19,2% na 15,3%. U strukturi kamatnih rashoda treba istaknuti da su kamatni rashodi po depozitima, i pored rasta prosječnih kamatonosnih depozita za 4%, smanjeni za 14% ili šest miliona KM, što je rezultat strukture depozitne osnove, odnosno većeg učešća depozita koji nose nižu kamatnu stopu, ali i politike kamatnih stopa banaka i kontinuiranog smanjenja kamatnih stopa na depozite, što je u konačnici rezultiralo smanjenjem prosječnih kamatnih stopa na depozite za uporedni period sa 1,58% na 1,30%. Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama i dalje bilježe pad, u odnosu na isti period prošle godine smanjeni su 25% ili cca jedan milion KM, sa niskim učešćem u ukupnom prihodu od samo 1%.

Kao rezultat pada kamatnih rashoda (-13%), neto kamatni prihod povećan je za 3% ili pet miliona KM i iznosi 149 miliona KM, sa učešćem u strukturi ukupnog prihoda od 59,1%.

Operativni prihodi iznose 103 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 20% ili 17 miliona KM, najvećim dijelom po osnovu rasta ostalih operativnih prihoda od 12 miliona KM (od čega se na jednokratni prihod samo kod jedne Banke odnosi 10 miliona KM), a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda je povećano sa 37,4% na 40,9%. U okviru operativnih prihoda najveće učešće imaju naknade za izvršene usluge sa nastavljenim trendom rasta od 7% ili četiri miliona KM. Može se zaključiti da banke smanjenje kamatnih prihoda kompenziraju kontinuiranim rastom naknada za izvršene usluge.

Ukupni nekamatni rashodi iznose 173 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine su povećani za 10% ili 16 miliona KM, najvećim dijelom kao rezultat rasta operativnih rashoda (38% ili 14 miliona KM), uglavnom troškova ispravki vrijednosti. Istovremeno, njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda zadržano je na približno istom nivou i iznosi 68,7%. Troškovi ispravke vrijednosti iznose 27 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine povećani su za 82% ili 12 miliona KM (od čega se 78% odnosi na dvije banke), što se negativno odrazilo na povećanje njihovog učešća u strukturi ukupnog prihoda sa 6,4% na 10,6%.

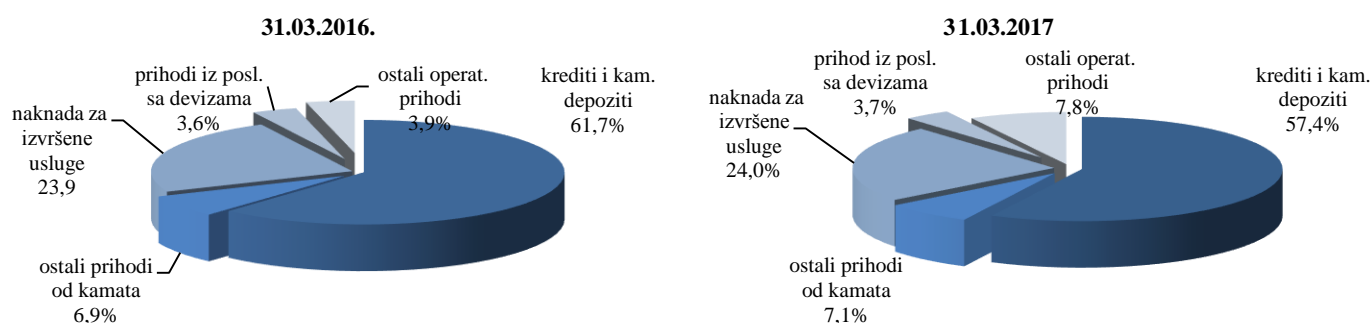
S druge strane, operativni rashodi s iznosom od 122 miliona KM i učešćem od 48% u ukupnom prihodu su povećani za 2% ili dva miliona KM u odnosu na uporedni period. Troškovi plata i doprinosa, kao najveća stavka operativnih rashoda, blago su povećani (0,7%) i iznose 60 miliona KM ili 23,7% ukupnog prihoda, troškovi fiksne aktive su zadržani na približno istom nivou i iznose 37 miliona KM, dok su ostali operativni troškovi povećani za 7% ili dva miliona KM (od čega se 50% povećanja odnosi na jednu banku). Banke su u periodu nakon izbivanja krize poduzele brojne mjere na racionalizaciji troškova poslovanja, prije svega na smanjenju operativnih rashoda, što je jednim dijelom ublažilo negativan uticaj pada kamatnih prihoda zbog smanjenog obima kreditnih aktivnosti i pada kvaliteta kreditnog portfolija.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tabelama i grafikonima.

- u 000 KM-

Tabela 34: Struktura ukupnih prihoda									
Struktura ukupnih prihoda	31.03.2015.		31.03.2016.		31.03.2017.		INDEKS		
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)	
1	2	3	4	5	6	7			
I Prihodi od kamata i slični prihodi									
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	253	0,1	546	0,2	547	0,2	216	100	
Kredit i poslovi lizinga	170.739	63,6	168.949	61,5	166.297	57,2	99	98	
Ostali prihodi od kamata	18.256	6,8	18.883	6,9	20.719	7,1	103	110	
UKUPNO	189.248	70,5	188.378	68,6	187.563	64,5	100	100	
II Operativni prihodi									
Naknade za izvršene usluge	58.016	21,6	65.518	23,9	69.795	24,0	113	107	
Prihodi iz posl. sa devizama	10.815	4,0	9.812	3,6	10.614	3,7	91	108	
Ostali operativni prihodi	10.464	3,9	10.832	3,9	22.663	7,8	108	209	
UKUPNO	79.295	29,5	86.162	31,4	103.072	35,5	109	120	
UKUPNI PRIHODI (I + II)	268.543	100,0	274.540	100,0	290.635	100,0	102	106	

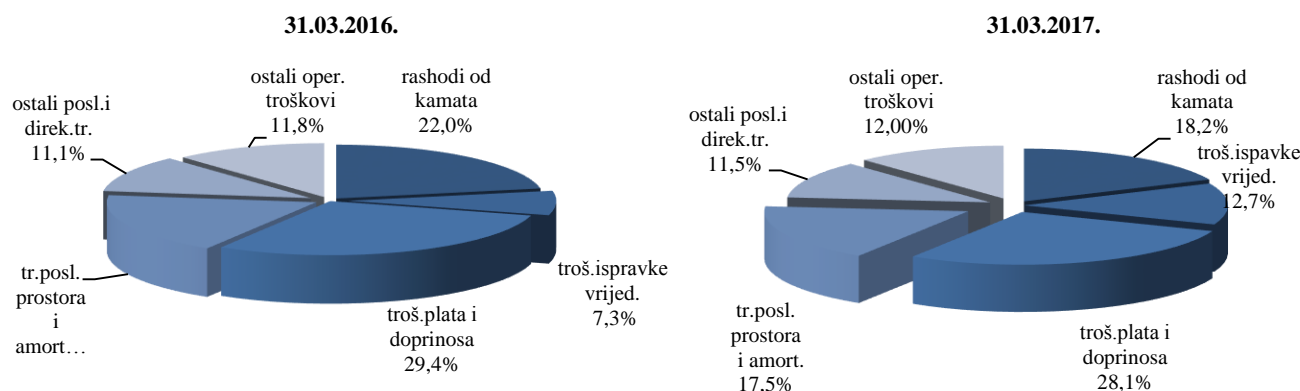
Grafikon 21: Struktura ukupnih prihoda

- u 000 KM-

Tabela 35: Struktura ukupnih rashoda									
Struktura ukupnih rashoda	31.03.2015.		31.03.2016.		31.03.2017.		INDEKS		
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)	
1	2	3	4	5	6	7			
I Rashodi od kamata i slični rashodi									
Depoziti	44.359	21,5	38.601	19,2	33.052	15,6	87	86	
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	5.065	2,5	3.235	1,6	2.426	1,1	64	75	
Ostali rashodi od kamata	1.619	0,8	2.420	1,2	3.175	1,5	149	131	
UKUPNO	51.043	24,8	44.256	22,0	38.653	18,2	87	87	
II Ukupni neamatni rashodi									
Troškovi ispravke vrijed. rizične akt. rezerviranja za poten.ob i ostala vrijed.usklađenje	20.531	10,0	14.741	7,3	26.793	12,7	72	182	
Troškovi plata i doprinosa	59.205	28,7	59.194	29,4	59.614	28,1	100	101	
Troškovi posl.prostora i amortizacija	35.593	17,3	37.106	18,4	36.995	17,5	104	100	
Ostali poslovni i direktni troškovi	18.734	9,0	22.324	11,1	24.374	11,5	119	109	
Ostali operativni troškovi	21.095	10,2	23.843	11,8	25.396	12,0	115	107	
UKUPNO	155.158	75,2	157.208	78,0	173.172	81,8	102	110	
UKUPNI RASHODI (I + II)	206.201	100,0	201.464	100,0	211.825	100,0	98	105	

Grafikon 22: Struktura ukupnih rashoda

U sljedećoj tabeli dati su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka.

- u %-

KOEFICIJENTI	31.03.2015.	31.03.2016.	31.03.2017.
Dobit na prosječnu aktivu	0,4	0,4	0,4
Dobit na prosječni ukupni kapital	2,5	2,8	2,9
Dobit na prosječni dionički kapital	5,0	6,3	6,5
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	0,9	0,8	0,8
Operativni prihod/ prosječna aktiva	0,5	0,5	0,6
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	1,4	1,4	1,4
Poslovni i direktni rashodi ²⁶ /prosječna aktiva	0,3	0,2	0,3
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	0,7	0,7	0,7
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	1,0	0,9	0,9

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti, zbog većeg iznosa ostvarene dobiti u odnosu na isti period prethodne godine, kao i rasta prosječne aktive, ROAA (zarada na prosječnu aktivu) je zadržana na istom nivou od 0,4%, dok ROAE (zarada na prosječni dionički kapital) bilježi blago povećanje sa 6,3% na 6,5%, zbog većeg rasta dobiti od rasta prosječnog dioničkog kapitala. Većina ostalih pokazatelja je ostala nepromijenjena. Produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive (1,4%), zadržana je na istom nivou zbog skoro istog rasta ukupnog prihoda i prosječne aktive. Pokazatelj operativnih prihoda u odnosu na prosječnu aktivu je poboljšán sa 0,5% na 0,6%, najvećim dijelom kao posljedica značajnog porasta ostalih (jednokratnih) operativnih prihoda.

Kao posljedica povećanja troškova ispravke vrijednosti došlo je i do blagog pogoršanja koeficijenta poslovni i direktni rashodi u odnosu na prosječnu aktivu, odnosno njegovo povećanje sa 0,2% na 0,3%.

U pogoršanim uslovima poslovanja banaka i zbog posljedica ekonomske i finansijske krize na bankarski sektor u FBiH, profitabilnost banaka će i u narednom periodu najviše biti pod uticajem i zavisice od dva ključna faktora: a) dalje kretanje i trend u kvalitetu aktive, odnosno nivo kreditnih gubitaka i kreditnog rizika i b) efikasnost upravljanja i kontrola operativnih prihoda i troškova. S druge strane, za povećanje profitabilnosti banaka, nužno je zadržati pozitivan trend kreditnog rasta, uz primjenu i striktno poštivanje opreznih kreditnih standarda kod odobravanja kredita. Također, dobit banaka, odnosno finansijski rezultat biće u velikoj mjeri pod utjecajem cjenovnog i kamatnog rizika, kako na strani izvora i kretanja cijena izvora finansiranja banaka, tako i mogućnosti ostvarivanja kamatne marže koja će biti dovoljna da pokrije sve nekamatne rashode i na kraju, osigura i zadovoljavajuću dobit na uloženi kapital za vlasnike banaka. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi, kao i kvalitet i efikasnost uspostavljenih sistema upravljanja rizicima, jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

²⁶ U rashode su uključeni troškovi ispravke vrijednosti.

2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U cilju veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je od 01. 07. 2007. godine propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope²⁷ za sve banke sa sjedištem u Federaciji BiH i njihove organizacione dijelove koji posluju na teritoriji F BiH, kao i na organizacione dijelove banaka iz Republike Srpske koji posluju u Federaciji BiH. Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu cijenu kredita, odnosno prihoda na depozit, izraženu kao procenat na godišnjem nivou.

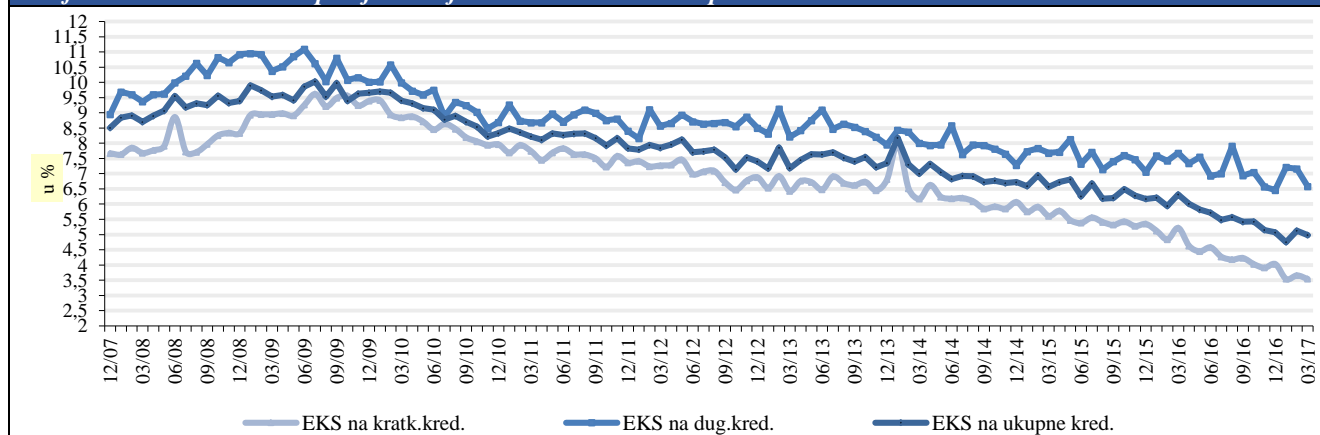
Efektivnom kamatnom stopom se smatra dekurzivna kamatna stopa koja se obračunava na godišnjem nivou, i to primjenom složenog kamatnog računa, na način da se diskontovana novčana primanja izjednačavaju sa diskontovanim novčanim izdacima odobrenih kredita, odnosno primljenih depozita.

Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama na kredite i depozite odobrene odnosno primljene u izvještajnom mjesecu, u skladu s propisanom metodologijom²⁸.

U sljedećoj tabeli daje se pregled ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa (dalje: NKS i EKS) na kredite na nivou bankarskog sistema i za dva najznačajnija sektora (privreda i stanovništvo) za decembar 2015. godine, mart, juni, septembar i decembar 2016. godine, te mart 2017. godine.

OPIS	12/2015.		3/2016.		6/2016.		9/2016.		12/2016.		03/2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne kredite	4,89	5,35	4,49	5,22	4,15	4,58	3,89	4,23	3,69	4,03	3,27	3,54
1.1. Privredi	4,84	5,25	4,43	5,10	4,08	4,42	3,92	4,21	3,61	3,90	3,21	3,40
1.2. Stanovništvu	8,21	11,74	7,92	13,40	8,05	14,68	8,25	15,00	9,60	15,16	8,30	15,19
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne kredite	6,18	7,06	6,52	7,68	5,93	6,93	5,88	6,94	5,60	6,46	5,59	6,58
2.1. Privredi	5,31	5,67	5,24	5,61	4,66	4,97	4,93	5,31	4,86	5,18	4,43	4,69
2.2. Stanovništvu	7,1	8,55	7,33	8,99	7,15	8,82	7,02	8,78	6,55	8,10	6,46	7,96
3. Ukupno ponderisane kam. stope na kredite	5,51	6,17	5,40	6,32	5,01	5,72	4,76	5,42	4,51	5,07	4,37	4,98
3.1. Privredi	4,99	5,38	4,63	5,22	4,26	4,59	4,18	4,48	3,98	4,28	3,53	3,74
3.2. Stanovništvu	7,13	8,64	7,35	9,12	7,17	8,98	7,05	8,96	6,65	8,32	6,49	8,09

Grafikon 23: Ponderisane prosječne mjesečne EKS na kredite po ročnosti

²⁷ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine F BiH", br. 48/12-prečišćeni tekst i 23/14).

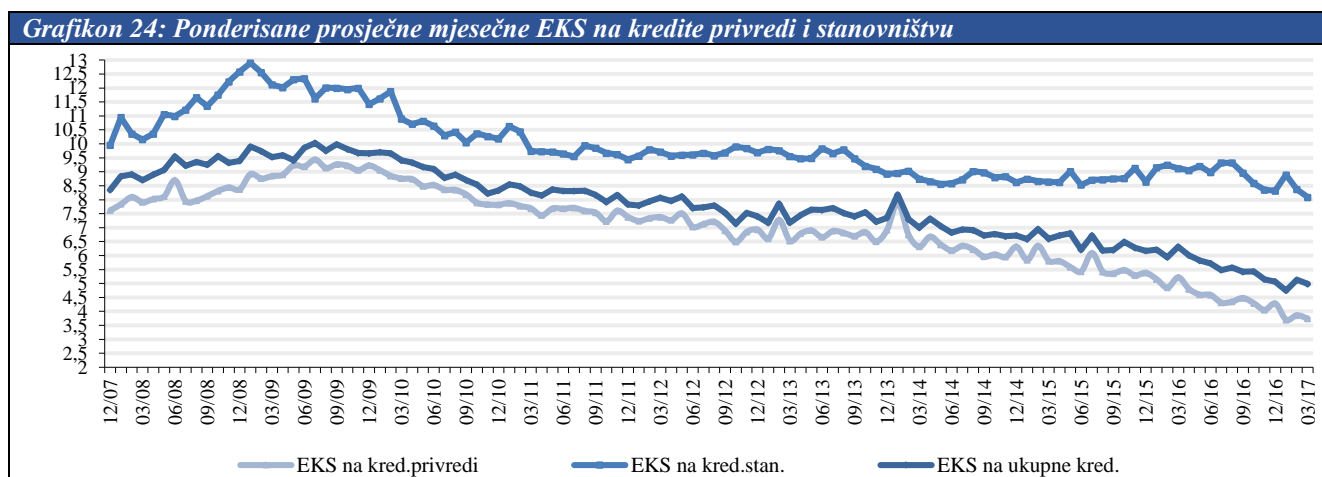
²⁸ Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope.

Kod analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderisane EKS, a razlika u odnosu na ponderisanu NKS je rezultat naknada i provizija koji se plaćaju banci za odobreni kredit i koji ulaze u obračun cijene kredita. Zato EKS predstavlja stvarnu cijenu kredita.

U prvom kvartalu 2017. godine, ponderisana EKS na kredite bilježi oscilacije unutar 0,38 procentnih poena, sa najvišom stopom zabilježenom u februaru od 5,13%, a najnižom u januaru od 4,75%. Ponderisane kamatne stope na kratkoročne kredite bilježe oscilacije unutar 0,12 procentnih poena, a na dugoročne kredite se kreću unutar raspona od 0,63 procentna poena.

Ponderisana EKS na kratkoročne kredite u martu 2017. godine iznosila je 3,54%, što je za 0,49 procentnih poena niže u odnosu na decembar 2016. godine, dok je ponderisana EKS na dugoročne kredite iznosila 6,58%, što je za 0,12 procentnih poena više u odnosu na decembar 2016. godine.

Kamatne stope na kredite plasirane u dva najvažnija sektora: privredi i stanovništvu²⁹, u posmatranom periodu 2017. godine su se kretale u istom smjeru. Kamatne stope privredi su zabilježile trend daljnjeg smanjenja, dok su ponderisane EKS stanovništvu u prva dva mjeseca bile na nešto višem nivou u odnosu na prethodnu godinu, a u trećem mjesecu evidentano je smanjenje, što je prezentirano u sljedećem grafikonu.

Ponderisana EKS na kredite odobrene privredi je i dalje znatno niža od EKS na kredite odobrene stanovništvu i u martu 2017. godine je iznosila 3,74% (12/2016: 4,28%). Kod dugoročnih kredita privrede zabilježeno je smanjenje EKS sa 5,18% na 4,69%, dok su EKS na kratkoročne kredite imale smanjenje od 0,5 procentnih poena (sa 3,9% na 3,4%).

EKS na kredite plasirane stanovništvu u martu 2017. godine iznosila je 8,09%, što je bilo za 0,23 procentna poena manje u odnosu na nivo iz decembra 2016. godine. EKS na kratkoročne kredite plasirane ovom sektoru je, sa nivoa iz decembra 2016. godine od 15,16% povećana na 15,19%, s napomenom da je nivo iz januara 2017. godine od 16,66% bio najviši u prvom kvartalu 2017. godine, dok je u februaru 2017. godine EKS bila 14,78%. EKS na dugoročne kredite stanovništva bilježi blago smanjenje, te je u martu 2017. godine iznosila 7,96% što je za 0,14 procentnih poena manje u odnosu na decembar 2016. godine.

Posmatrano u periodu od zadnjih pet godina, evidentan je umjeren, ali kontinuiran pad ponderisanih prosječnih EKS na kredite izračunate na godišnjem nivou, primarno kod privrede, dok je kod stanovništva kontinuiran pad iz ranijih godina u 2015. godini zaustavljen, nakon čega je zabilježen blagi rast u 2016. godini (iako su nominalne kamatne stope na kredite stanovništvu u blagom padu, EKS raste zbog povećanih naknada i drugih povezanih troškova kredita), a u prvom kvartalu 2017. godine evidentan blagi pad, što se vidi u sljedećoj tabeli.

²⁹ Po metodologiji razvrstavanja u sektore, obrtnici se uključuju u sektor stanovništva.

Tabela 38: Ponderisane prosječne NKS i EKS na kredite na godišnjem nivou

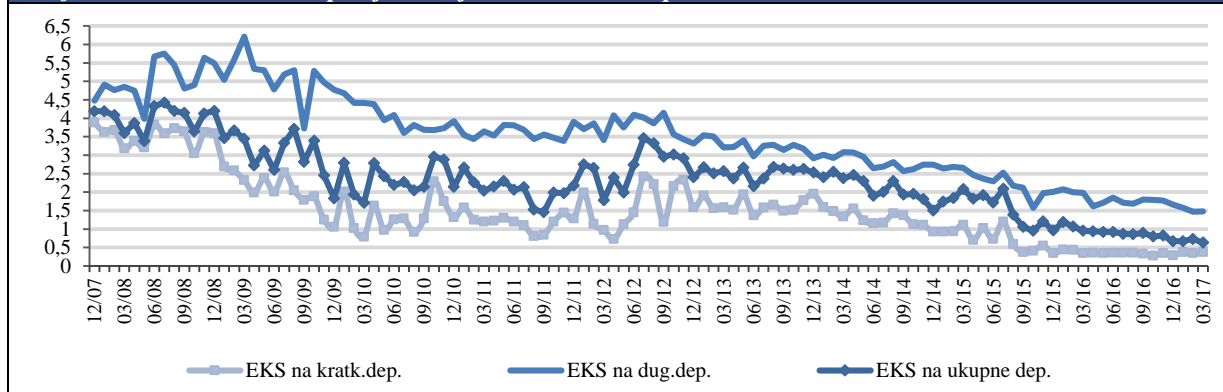
OPIS	2013.		2014.		2015.		2016.		I kv. 2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne kredite	6,17	6,66	5,72	6,25	5,10	5,50	4,01	4,41	3,32	3,58
1.1. Privredi	6,22	6,66	5,70	6,17	5,07	5,42	3,96	4,28	3,26	3,46
1.2. Stanovništvu	8,09	11,08	7,98	11,39	7,84	11,37	8,07	13,91	8,37	15,46
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne kredite	7,66	8,48	6,98	7,80	6,60	7,57	6,08	7,14	5,81	6,90
2.1. Privredi	6,65	7,12	6,19	6,81	5,63	6,20	4,91	5,23	4,55	4,86
2.2. Stanovništvu	8,35	9,40	7,66	8,66	7,36	8,65	7,10	8,79	6,65	8,21
3. Ukupno ponderisane kam. stope na kredite	6,82	7,46	6,32	6,98	5,81	6,48	4,94	5,64	4,36	4,96
3.1. Privredi	6,33	6,78	5,84	6,35	5,23	5,64	4,22	4,54	3,55	3,77
3.2. Stanovništvu	8,33	9,48	7,68	8,77	7,37	8,74	7,13	8,95	6,68	8,35

Ponderisane NKS i EKS na oročene depozite, izračunate na osnovu mjesečnih izvještaja, za bankarski sektor prikazane su u sljedećoj tabeli.

Tabela 39 : Ponderisane prosječne NKS i EKS na depozite

OPIS	12/2015.		03/2016.		6/2016.		09/2016.		12/2016.		03/2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne depozite	0,34	0,35	0,34	0,35	0,36	0,36	0,33	0,33	0,29	0,29	0,37	0,37
1.1. do tri mjeseca	0,21	0,21	0,25	0,25	0,25	0,25	0,28	0,28	0,26	0,26	0,36	0,37
1.2. do jedne godine	1,18	1,25	0,86	0,87	0,72	0,76	0,66	0,67	0,58	0,58	0,41	0,41
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne depozite	1,92	2,01	1,97	1,98	1,81	1,85	1,79	1,80	1,64	1,66	1,46	1,48
2.1. do tri godine	1,67	1,68	1,88	1,89	1,65	1,70	1,43	1,44	1,43	1,45	1,31	1,33
2.2. preko tri godine	2,46	2,72	2,29	2,32	2,23	2,21	2,51	2,52	2,25	2,26	1,94	1,96
3. Ukupno ponderisane kam. stope na depozite	0,92	0,96	0,94	0,95	0,90	0,92	0,89	0,89	0,66	0,67	0,62	0,63

Grafikon 25: Ponderisane prosječne mjesečne EKS na depozite

Za razliku od kredita, kod kojih uticaj na stvarnu cijenu imaju troškovi povezani s odobravanjem i servisiranjem kredita (pod uslovom da su poznati kod odobravanja), kod depozita gotovo da nema razlike između nominalne i efektivne kamatne stope.

U odnosu na decembar 2016. godine, ponderisana EKS na ukupne oročene depozite u martu 2017. godine smanjena je za 0,04 procentna poena (sa 0,67% na 0,63%). Ponderisana EKS na kratkoročne depozite je u martu 2017. godine iznosila 0,37%, što je više za 0,8 procentnih poena od nivoa iz decembra 2016. godine.

Ako se analizira kretanje kamatnih stopa na kratkoročne depozite po periodima ročnosti, EKS na depozite oročene do tri mjeseca bilježi rast od 0,11 procentnih poena u odnosu na nivo iz decembra

2016. godine i ista iznosi 0,37%. S druge strane, kamatna stopa na depozite oročene do jedne godine bilježi pad od 0,17 procentnih poena i iznosi 0,41% (12/2016: 0,58%).

Ponderisana EKS na dugoročne depozite iznosi 1,48% što predstavlja smanjenje od 0,18 procentnih poena u odnosu na decembar 2016. godine (1,66%).

Ponderisana EKS na dugoročne depozite oročene do tri godine iznosi 1,33% što predstavlja smanjenje od 0,12 procentnih poena u odnosu na nivo iz decembra 2016. godine. EKS na depozite oročene preko tri godine u martu 2017. godine iznosi 1,96% što je za 0,3 procentna poena manje od decembra 2016. godine kada je ista iznosila 2,26%.

Prosječne EKS na depozite stanovništva i pravnih lica u martu 2017. godine imaju niže vrijednosti u odnosu na decembar 2016. godine. Prosječna EKS na depozite stanovništva je niža za 0,25 procentnih poena u odnosu na decembar 2016. godine i iznosi 1,27%. Kod privrede, prosječna EKS u martu 2017. godine je iznosila 0,95%, što je za 0,37 procentnih poena manje u odnosu na decembar 2016. godine.

Ukoliko se analizira kretanje ponderisanih prosječnih kamatnih stopa na depozite na godišnjem nivou, u zadnjih pet godina evidentan je kontinuiran pad kamatnih stopa na dugoročne depozite, dok su kamatne stope na kratkoročne depozite, uz prisutne oscilacije, takođe na najnižem nivou u posljednjih pet godina, a što se može vidjeti u tabeli u nastavku.

Tabela 40: Ponderisane prosječne NKS i EKS na depozite na godišnjem nivou										
OPIS	2013.		2014.		2015.		2016.		I kv. 2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne depozite	1,65	1,67	1,20	1,23	0,60	0,61	0,35	0,35	0,36	0,36
1.1. do tri mjeseca	1,47	1,47	0,79	0,80	0,27	0,28	0,27	0,27	0,34	0,34
1.2. do jedne godine	1,85	1,87	1,72	1,76	1,25	1,28	0,68	0,69	0,53	0,54
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne depozite	3,20	3,23	2,79	2,82	2,20	2,23	1,78	1,80	1,48	1,50
2.1. do tri godine	2,97	3,00	2,61	2,64	2,08	2,10	1,59	1,62	1,36	1,38
2.2. preko tri godine	4,15	4,18	3,32	3,34	2,48	2,52	2,33	2,34	1,93	1,96
3. Ukupno ponderisane kam. stope na depozite	2,51	2,53	2,04	2,07	1,41	1,43	0,88	0,89	0,67	0,68

Ponderisane kamatne stope na kredite koji se odnose na ugovoreno prekoračenje po računima i na depozite po videnju, izračunate na osnovu mjesečnih izvještaja, daju se u sljedećoj tabeli.

Tabela 41 : Ponderisane prosječne NKS i EKS kredite-prekoračenja po računima i na depozite po videnju												
OPIS	12/2015.		3/2016.		6/2016.		9/2016.		12/2016.		3/2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	NKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kredite-prekoračenja po računima	7,81	8,01	7,65	7,85	7,26	7,45	7,16	7,35	7,01	7,22	6,78	7,00
2. Ponderisane kam. stope na depozite po videnju	0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07	0,05	0,05	0,04	0,04

Ponderisana EKS na ukupne kredite po prekoračenjima računa za bankarski sektor u martu 2017. godine iznosila je 7% (smanjenje za 0,22 procentna poena u odnosu na decembar 2016. godine), a na depozite po videnju 0,04%, što je neznatno manje od nivoa iz decembra 2016. godine. Na ove stavke pasive EKS je u pravilu jednaka nominalnoj kamatnoj stopi.

2.4. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta

za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sistem u svakoj zemlji, njegovu stabilnost i sigurnost.

Do izbijanja globalne finansijske i ekonomske krize, u normalnim uvjetima poslovanja banaka i stabilnom okruženju, rizik likvidnosti je za banke imao sekundaran značaj, odnosno kreditni rizik je bio u prvom planu i uspostavljeni sistemi upravljanja, odnosno identificiranja, mjerenja i kontrole ovog rizika bili su pod kontinuiranim nadzorom u cilju njihovog unaprjeđenja i poboljšanja.

Kada je došlo do poremećaja na finansijskim tržištima zbog uticaja globalne krize, rizik likvidnosti je naglo dobio na značaju i upravljanje ovim rizikom postalo je ključni faktor za nesmetano poslovanje, blagovremeno izvršavanje dospjelih obaveza i očuvanje dugoročne pozicije banke, u smislu njene solventnosti i kapitalne osnove. Pored toga treba istaći i da je međuzavisnost svih rizika kojima banka jeste ili može da bude izložena u svom poslovanju također došla do izražaja sa izbijanjem krize.

U posljednjem kvartalu 2008. godine, nakon širenja globalne krize i njenog negativnog uticaja na finansijski i ekonomski sistem u BiH, došlo je do porasta rizika likvidnosti u bankama u FBiH. Iako je došlo do povlačenja dijela štednih depozita i narušavanja povjerenja u banke, ocijenjeno je da nijednog trenutka likvidnost bankarskog sistema nije bila ugrožena, jer su banke u FBiH, zbog regulatornih zahtjeva i propisanih limita, koji se temelje na konzervativnom pristupu, imale značajna likvidna sredstva i dobru poziciju likvidnosti.

I narednih godina bankarski sektor u FBiH zadržao je dobre performanse u segmentu likvidnosnog rizika, osnovni pokazatelji likvidnosti, zahvaljujući najvećim dijelom smanjenoj kreditnoj aktivnosti, su poboljšani, a najveće promjene dešavale su se u ročnoj strukturi izvora, prije svega depozita, zbog kontinuiranog smanjenja izloženosti prema matičnim grupacijama, čiji su depoziti kod nekoliko banaka u većinskom stranom vlasništvu bili osnovni izvor finansiranja za agresivni kreditni rast ostvaren u godinama do izbijanja krize. Također, prisutan je kontinuirani trend smanjenja obaveza prema stranim finansijskim institucijama-kreditorima, što je također dio procesa razduživanja i strateške orijentacije banaka na domaće depozite, kao osnovni izvor finansiranja kreditnog rasta.

Likvidnost bankarskog sistema u Federaciji BiH i dalje se ocjenjuje dobrom, sa zadovoljavajućim učešćem likvidnih sredstava u ukupnoj aktivni, te dobrom ročnom usklađenošću finansijske aktive i obaveza. Ipak, zbog još uvijek prisutnog uticaja i djelovanja ekonomske krize, ocjena je da rizik likvidnosti i dalje treba biti pod pojačanim nadzorom. Takođe, treba imati u vidu činjenicu da je uticaj krize na realni sektor još uvijek izražen, čije se negativne posljedice reflektiraju na ukupno privredno i ekonomsko okruženje u kojem banke u BiH posluju, što rezultira kašnjenjem dužnika u otplati dospjelih kreditnih obaveza i rastom nenaplativih potraživanja, odnosno do smanjenja priliva likvidnih sredstava u bankama i konverzije kreditnog rizika u rizik likvidnosti. U tom smislu, jedan od najvažnijih uticaja na poziciju likvidnosti banaka u narednom periodu će imati sposobnost banaka da adekvatno upravljaju svojom aktivom, što podrazumijeva obezbjeđenje aktive koja ima dobre performanse i čiji kvalitet osigurava da se bankarski krediti zajedno sa kamatama vraćaju u skladu s rokovima dospjeća.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna da osigura i održava u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obaveze na dan dospjeća.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospjeća instrumenata finansijske aktive i obaveza do 180 dana. U strukturi izvora finansiranja banaka u Federaciji BiH na dan 31. 03. 2017. godine najveće učešće od 77,0% i dalje imaju depoziti, zatim slijede uzeti krediti (uključujući subordinisane dugove³⁰) s učešćem od 5,3%. Uzeti krediti su sa dužim periodima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, te poboljšavaju ročnu usklađenost stavki aktive i obaveza, iako je već duže vrijeme prisutan trend njihovog smanjenja.

³⁰ Subordinisani dugovi: uzeti krediti i stavke trajnog karaktera.

S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija³¹, sa prisutnim promjenama u smjeru trenda u posljednjih nekoliko godina. Nakon poboljšanja i rasta učešća dugoročnih depozita u periodu 2011.-2013. godina, u 2014. godini dolazi do stagnacije, dok je u 2015. godini zabilježeno blago pogoršanje, koje je nastavljeno u 2016. godini i prvom kvartalu 2017. godine.

- u 000 KM-

Tabela 42: Ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću

DEPOZITI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju	6.645.840	50,8	7.727.481	54,5	7.853.381	55,1	116	102
Do 3 mjeseca	266.464	2,0	272.799	1,9	189.869	1,3	102	70
Do 1 godine	679.876	5,2	538.344	3,8	557.522	3,9	79	104
1. Ukupno kratkoročni	7.592.180	58,0	8.538.624	60,2	8.600.772	60,4	112	101
Do 3 godine	3.502.798	26,7	3.546.491	25,0	3.565.673	25,0	101	101
Preko 3 godine	2.004.005	15,3	2.091.159	14,8	2.080.564	14,6	104	99
2. Ukupno dugoročni	5.506.803	42,0	5.637.650	39,8	5.646.237	39,6	102	100
UKUPNO (1 + 2)	13.098.983	100,0	14.176.274	100,0	14.247.009	100,0	108	100

Ukupni depoziti su, u odnosu na kraj 2016. godine, na istom nivou, s blagim promjenama u sektorskoj strukturi, što je najvećim dijelom rezultat rasta depozita nekih sektora (nominalno najviše stanovništvo za 1% ili 92 miliona KM, javna preduzeća za 7% ili 70 miliona KM, neprofitne organizacije za 6% ili 20 miliona KM, nebankarske institucije za 2% ili 15 miliona KM i privatna preduzeća za 1% ili 12 miliona KM), a sa druge strane smanjenja depozita vladinih institucija za 2% ili 30 miliona KM i bankarskih institucija, koji i dalje imaju trend smanjenja (za 16% ili 106 miliona KM). Depoziti stanovništva, s učešćem od 57,9%, su najveći sektorski izvor finansiranja banaka u FBiH.

Ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću od 2012. godine ima kontinuirani trend blagog pogoršanja, u 2016. godini učešće kratkoročnih depozita je povećano sa 58,0% na 60,2%, a učešće dugoročnih depozita smanjeno sa 42,0% na 39,8%. Isti trend je nastavljen i u prvom kvartalu 2017. godine, kada je učešće kratkoročnih kredita blago povećano za 0,2 procentna poena.

Promjene u ročnoj strukturi rezultat su rasta kratkoročnih depozita za 1% ili 62 miliona KM, najvećim dijelom kao posljedica, s jedne strane, rasta depozita stanovništva za 93 miliona KM, javnih preduzeća za 40 miliona KM i neprofitnih organizacija za 18 miliona KM, a s druge strane, kod bankarskih institucija zabilježen je pad od 66 miliona KM, te vladinih institucija 31 milion KM. Dugoročni depoziti su povećani za neznatnih devet miliona KM, kao posljedica rasta depozita do tri godine za 0,5% ili 19 miliona KM, najviše sektora nebankarskih finansijskih organizacija i privatnih preduzeća, dok su depoziti preko tri godine niži za 0,5% ili 11 miliona KM, najvećim dijelom po osnovu smanjenja depozita bankarskih institucija, privatnih preduzeća i nebankarskih finansijskih institucija. Treba istaknuti da je kod dugoročnih depozita dominantno učešće dva sektora, i to: stanovništva sa neznatnim smanjenjem učešća sa 69,1% na 69,0% i javnih preduzeća sa povećanim učešćem sa 9,8% na 10,3%. U depozitima oročenim od jedne do tri godine najveće učešće od 70,8% (-0,3 procentna poena) imaju depoziti stanovništva, zatim depoziti javnih preduzeća 13,8% (-0,2 procentna poena). U periodu preko tri godine najveće učešće od 65,9% (+0,1 procentni poen) imaju depoziti stanovništva, a depoziti bankarskih institucija, s već duže vrijeme prisutnim trendom smanjenja, koji je nešto usporeniji, imaju učešće od 10,8% (na kraju 2016. godine 12,2%).

Iako je ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću relativno dobra, za analizu rizika likvidnosti relevantnija je ročnost depozita po preostalom dospijeću, jer uključuje stanje depozita za period od izvještajnog datuma do datuma dospijeća, što je prezentirano u narednoj tabeli.

³¹Prema preostalom dospijeću.

Tabela 43: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

DEPOZITI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju (do 7 dana)	6.852.863	52,3	7.961.438	56,1	7.984.653	56,0	116	100
7- 90 dana	770.687	5,9	690.281	4,9	777.383	5,5	90	113
91 dan do jedne godine	2.080.342	15,9	1.982.775	14,0	1.942.968	13,6	95	98
1. Ukupno kratkoročni	9.703.892	74,1	10.633.494	75,0	10.705.004	75,1	110	101
Do 5 godina	3.190.290	24,3	3.344.169	23,6	3.349.367	23,5	105	100
Preko 5 godina	204.801	1,6	197.611	1,4	192.638	1,4	96	97
2. Ukupno dugoročni	3.395.091	25,9	3.542.780	25,0	3.542.005	24,9	104	100
UKUPNO (1 + 2)	13.098.983	100,0	14.176.274	100,0	14.247.009	100,0	108	100

Iz podataka se može zaključiti da je ročna struktura depozita po preostalom dospijeću znatno lošija zbog visokog učešća kratkoročnih depozita od 75,1%, sa prisutnim trendom blagog pogoršanja u 2016. godini, koji je nastavljen u prvom kvartalu 2017. godine. U odnosu na kraj 2016. godine, kratkoročni depoziti su imali rast od 1% ili 72 miliona KM, sa povećanjem učešća za 0,1 procentni poen, dok je kod dugoročnih depozita prisutna stagnacija, uz smanjenje učešća u ukupnim depozitima sa 25,0% na 24,9%. Ako se analizira struktura dugoročnih depozita, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (94,6% dugoročnih depozita i 23,5% ukupnih depozita). Iako je smanjenje depozita sa preostalom ročnošću preko pet godina zaustavljeno u 2014. godini, kada je zabilježeno umjereno povećanje od 17% ili 23 miliona KM, uz prisutan porast u 2015. godini od 34% ili 52 miliona KM, u 2016. godini dolazi do smanjenja za 4% ili 7,2 miliona KM, kao i u prvom kvartalu 2017. godine za 3% ili pet miliona KM. Ako se uporede podaci o ročnosti depozita po ugovorenim i preostalom dospijeću, može se zaključiti da je od 5,6 milijardi KM dugoročno ugovorenih depozita, sa 31. 03. 2017. godine 2,1 milijarda KM, odnosno 38% dugoročno ugovorenih depozita, imalo preostalo dospijeće manje od jedne godine.

Polazeći od činjenice da postojeća ročna struktura depozita, kao najvećeg izvora finansiranja banaka u FBiH, kod većeg broja banaka postaje sve više limitirajući faktor kreditnog rasta, s obzirom da je najveća potreba banaka za plasiranjem dugoročnih kredita, te da se banke suočavaju s problemom kako osigurati kvalitetnije izvore u smislu ročnosti, posebno zbog činjenice da je značajno smanjen priliv finansijskih sredstava (zaduživanje) iz inostranstva, kako od matičnih grupacija, tako i od finansijskih institucija-kreditora, a domaći izvori su najvećim dijelom kratkoročnog karaktera, FBA je u junu 2014. godine izmijenila i dopunila postojeće propise o likvidnosti³². Uz prethodno ispunjavanje propisanih uslova i saglasnost FBA, banke imaju mogućnost da određeni iznos (tzv. korektivni iznos) depozita stanovništva po viđenju koriste za kreditiranje sa dužim rokovima dospijeća. Sa 31. 03. 2017. godine šest banaka, nakon dobijene saglasnosti FBA, koriste korektivni iznos (457 miliona KM). Cilj izmjene propisa primarno je u funkciji podsticanja kreditnog rasta, prije svega kreditiranja realnog sektora, a već su evidentni pozitivni efekti.

Međutim, supervizorska zabrinutost je takođe prisutna zbog činjenice da banke, u nedostatku kvalitetnih dugoročnih izvora, u cilju osiguranja poštivanja zakonom propisanih ograničenja vezano za ročnu usklađenost, odobravaju kratkoročne kredite koji se obnavljaju, odnosno zatvaraju novim kratkoročnim plasmanima, što suštinski znači dugoročno kreditiranje iz kratkoročnih izvora. Na taj način se prikriva prava ročnost kredita i usklađenost s izvorima, što može predstavljati ozbiljan problem u narednom periodu i potencijalnu opasnost za likvidnosnu poziciju banke.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

³²Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima upravljanja rizikom likvidnosti banaka („Službene novine Federacije BiH“, br. 46 /14).

Tabela 44: Ročna struktura kredita								
KREDITI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Dospjela potraživanja plaćena vanbil.obaveze	1.186.501	10,2	1.191.510	9,7	1.188.777	9,5	100	100
Kratkoročni krediti	2.283.316	19,7	2.378.849	19,4	2.580.798	20,5	104	108
Dugoročni krediti	8.140.927	70,1	8.699.869	70,9	8.788.992	70,0	107	101
UKUPNO KREDITI	11.610.744	100,0	12.270.228	100,0	12.558.567	100,0	106	102

Na kraju prvog kvartala 2017. godine dugoročni krediti su povećani za 1% ili 89 miliona KM, iznosili su 8,8 milijardi KM, kratkoročni krediti su veći za 8% ili 202 miliona KM, iznosili su 2,6 milijardi KM, dok su dospjela potraživanja iznosila 1,2 milijarde KM, na istom su nivou, i pored trajnog otpisa u iznosu od 11 miliona KM, što je još jedan pokazatelj pogoršanja naplativosti dospjelih kreditnih potraživanja i problema koje dužnici banaka imaju u servisiranju svojih dugova zbog djelovanja ekonomske krize. U strukturi dospjelih potraživanja 64,6% se odnosi na privatna preduzeća, 33,4% na stanovništvo i 2,0% na ostale sektore.

Sektorska analiza po ročnosti za dva najznačajnija sektora pokazuje da su krediti plasirani stanovništvu 86,8% dugoročni, a od ukupno odobrenih kredita privatnim preduzećima na dugoročne se odnosi 52,7%.

U strukturi aktive krediti, kao najznačajnija kategorija, imaju i dalje najveće učešće od 67,9% što je za 1,1 procentni poen više u odnosu na kraj 2016. godine, a u prvom kvartalu 2017. godine imali su blagi rast od 2% ili 288 miliona KM. Novčana sredstva su niža za 5,5% ili 287 miliona KM, kao i učešće od 26,6% (-1,7 procentih poena) u odnosu na kraj 2016. godine.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti je prikazan u sljedećoj tabeli.

- u %-

Tabela 45: Koeficijenti likvidnosti			
Koeficijenti	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.
1	3	4	4
Likvidna sredstva ³³ / ukupna aktiva	28,4	28,4	27,0
Likvidna sredstva / kratkoročne finans.obaveze	48,4	47,1	44,7
Kratkoročne finans.obaveze/ ukupne finans.obaveze	70,0	71,9	72,0
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ³⁴	82,9	81,7	83,2
Kreditni / depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi ³⁵	82,2	81,0	82,5

Sa 31. 03. 2017. godine pokazatelji su blago pogoršani u odnosu na kraj 2016. godine.

Pokazatelj krediti u odnosu na depozite i uzete kredite je sa 31. 03. 2017. godine pogoršan na 83,2% (+1,5 procentnih poena), zbog blagog rasta kredita, uz stagnaciju depozita i uzetih kredita. Kod devet banaka pokazatelj je viši od 85% (kritični nivo). S jedne strane, kod ovih banaka to je rezultat strukture pasive (relativno značajno učešće kapitala), a s druge strane, visokog učešća kredita u aktivi. FBA posebnu pažnju, u on site kontrolama, usmjerava na banke kod kojih su utvrđene slabosti u ovom poslovnom segmentu, te nalaže bankama da poduzmu mjere i aktivnosti u cilju poboljšanja nivoa likvidnosti, te praksi upravljanja izvorima sredstava, kako bi se osigurala zadovoljavajuća pozicija likvidnosti.

Banke su u 2017. godini redovno ispunjavale obavezu održavanja propisane obavezne rezerve kod Centralne banke BiH³⁶. Obavezna rezerva, kao značajan instrument monetarne politike, u BiH, u uslovima funkcioniranja valutnog odbora i finansijski nerazvijenog tržišta, jedini je instrument monetarne politike putem kojeg se ostvaruje monetarna kontrola, u smislu prevencije brzog rasta kredita

³³ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospijeca manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

³⁴ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

³⁵ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj.

³⁶ U „Sl.glasniku BiH“, br. 30/16, objavljena Odluka o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade CB BiH bankama na iznos rezerve, s primjenom od 1. jula 2016. godine.

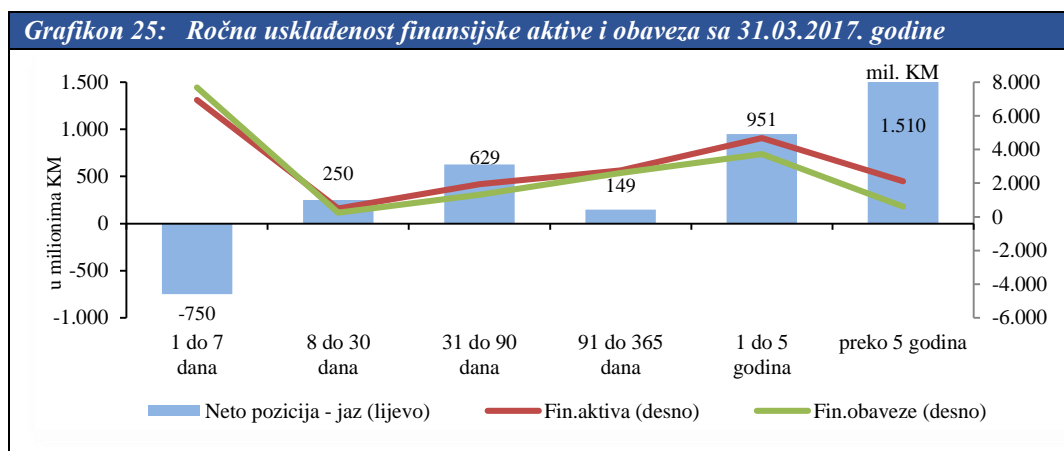
i smanjenja multiplikacije, ali i povećanja likvidnosti banaka u uslovima uticaja krize i pojačanog odliva sredstava iz banaka, kao što se to desilo nakon 01. 10. 2008. godine u BiH. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne usklađenosti s propisanim limitima, utiče takođe značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke BiH u domaćoj valuti, čime se osigurava visoka likvidnost banaka pojedinačno i bankarskog sektora.

Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obavezu dekadnog prosjeka od 10% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava i dnevnog minimuma od 5% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

- u 000 KM-

Tabela 46: Pozicija likvidnosti - dekadni prosjek i dnevni minimum					
	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5(3/2)	6(4/3)
1	2	3	4		
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	4.592.752	4.921.452	4.730.645	107	96
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč.sredst.	4.310.524	4.532.844	4.635.452	105	102
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	7.358.839	8.413.922	8.531.282	114	101
4.Iznos obaveze:					
4.1. dekadni prosjek 10% od iznosa red.br. 3	735.884	841.392	853.128	114	101
4.2. dnevni minimum 5% od iznosa red.br.3	367.942	420.696	426.564	114	101
5.Ispunjenje obaveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	3.856.868	4.080.060	3.877.517	106	95
6. Ispunjenje obaveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	3.942.582	4.112.148	4.208.888	104	102

Ukoliko se posmatra ročna usklađenost preostalih dospijeaća ukupne finansijske aktive³⁷ i obaveza, može se zaključiti da je usklađenost dobra, iako nešto lošija u odnosu na 31. 12. 2016. godine.

Sa 31. 03. 2017. godine kratkoročna finansijska aktiva banaka u iznosu od 11,1 milijardu KM bila je ista kao i kratkoročne obaveze, te je zato i koeficijent pokrivenosti kratkoročnih obaveza od 99,6% ostao nepromijenjen.

Kratkoročna finansijska aktiva i kratkoročne finansijske obaveze su povećani za 0,7%. U okviru kratkoročne finansijske aktive najveće povećanje od 4,8% ili 214 miliona KM je zabilježeno kod neto kredita, kod novčanih pozajmica (plasmata) drugim bankama 87,2% ili 76 miliona KM, kod aktive za trgovinu 6,1% ili 65 miliona KM i kod vrijednosnih papira koji se drže do dospijeaća 33% ili 17 miliona KM, dok je smanjenje zabilježeno kod novčanih sredstava od 5,5% ili 287 miliona KM i kod ostale finansijske aktive za 3,8% ili sedam miliona KM. Finansijska aktiva preostalog roka dospijeaća preko jedne godine je povećana za 1,0% ili 70 miliona KM, najviše kao posljedica povećanje kredita za 1,0% ili 68 miliona KM.

³⁷ Finansijska aktiva iskazana je na neto osnovi (umanjena za ispravke vrijednosti).

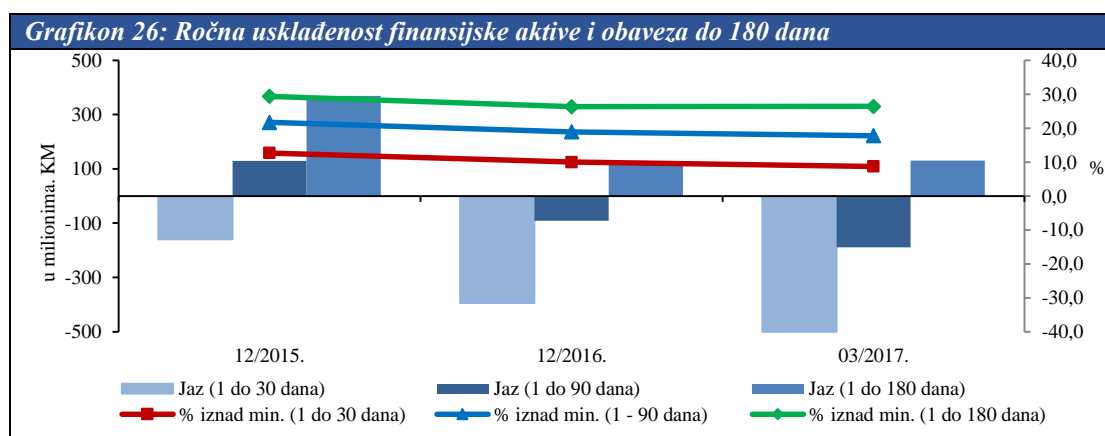
Obaveze sa rokom dospijeaća do jedne godine (11,2 milijarde KM) su povećane za 0,7%, s promjenama u sljedećim stavkama: povećanje depozita za 0,7% ili 73 miliona KM, obaveza po uzetim kreditima za 4,1% ili 10 miliona KM, te subordinisanih dugova i obveznica za dva miliona KM. Obaveze s rokom dospijeaća preko jedne godine (4,4 milijarde KM) bilježe neznatno povećanje od 0,1% ili tri miliona KM.

Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, vrlo važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijeaća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana³⁸.

- u 000 KM -

Tabela 47: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana					
Opis	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5 (3/2)	6(4/3)
1	2	3	4	5 (3/2)	6(4/3)
I. 1-30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	6.878.280	7.515.361	7.454.517	109	99
2. iznos finansijskih obaveza	7.037.944	7.909.801	7.954.197	112	101
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-159.664	-394.440	-499.680	n/a	n/a
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	97,7%	95,0%	93,7%		
b) Propisani minimum %	85,0%	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	12,7%	10,0%	8,7%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	7.750.227	8.384.767	8.390.010	108	100
2. iznos finansijskih obaveza	7.621.496	8.476.151	8.578.606	111	101
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	128.731	-91.384	-188.596	n/a	n/a
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	101,7%	98,9%	97,8%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	21,7%	18,9%	17,8%		
III. 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	8.735.123	9.387.062	9.394.729	107	100
2. iznos finansijskih obaveza	8.365.780	9.263.730	9.265.182	111	100
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	369.343	123.332	129.547	33	105
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	104,4%	101,3%	101,4%		
b) Propisani minimum %	75,0%	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	29,4%	26,3%	26,4%		

Iz prezentiranih podataka se zaključuje da su se banke na dan 31. 03. 2017. godine pridržavale propisanih ograničenja i ostvarile bolju ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza u odnosu na propisane limite.

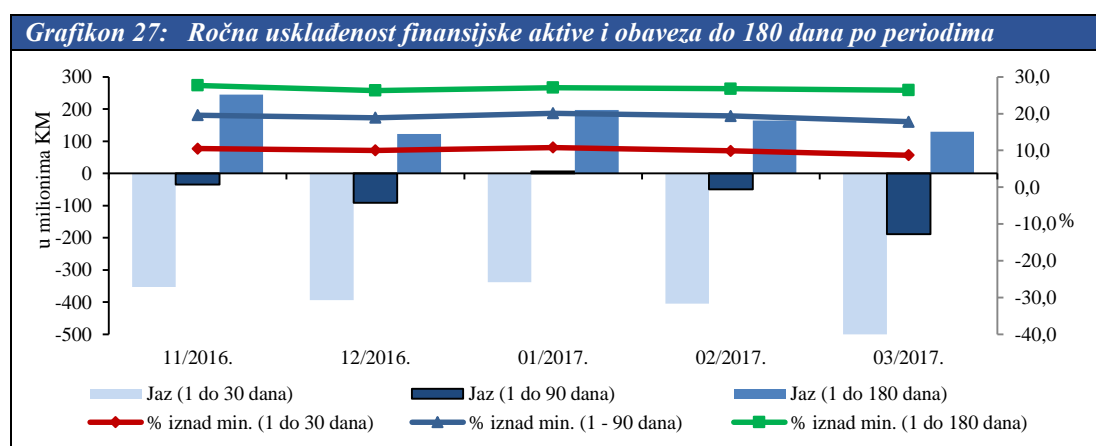

³⁸ Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka propisani su procenti za ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza: najmanje 85% izvora sredstava s rokom dospijeaća do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospijeaća do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava s rokom dospijeaća do 90 dana u plasmane s rokom dospijeaća do 90 dana, i najmanje 75% izvora sredstava s rokom dospijeaća do 180 dana u plasmane s rokom dospijeaća do 180 dana.

Sa 31. 03. 2017. godine finansijska aktiva u prvom i drugom intervalu bila je manja od finansijskih obaveza, zbog većeg rasta finansijskih obaveza, prvenstveno depozita u oba intervala, te obaveza po uzetim kreditima u drugom intervalu, od rasta finansijske aktive (rast kredita, aktive za trgovinu, pozajmica/plasmana drugim bankama i vrijednosni papiri koji se drže do dospelja). I pored rasta finansijskih obaveza, u trećem intervalu finansijska aktiva bila je veća od finansijskih obaveza, zbog rasta aktive, prvenstveno neto kredita, pozajmica/plasmana drugim bankama i aktive za trgovinu.

Kao rezultat navedenog, ostvareni procenti ročne usklađenosti su u prva dva intervala nešto niži nego na kraju 2016. godine, ali i dalje su znatno iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 8,7%, u drugom za 17,8% i u trećem intervalu za 26,4%.

U narednom grafikonu daje se trend ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza u periodu novembar 2016. godine - mart 2017. godine, po vremenskim intervalima i ostvarenim procentima usklađenosti u odnosu na zakonom propisane minimalne standarde.

Na osnovu svih iznesenih pokazatelja likvidnost bankarskog sistema u FBiH i dalje se ocjenjuje zadovoljavajućom. Međutim, kako je ovaj segment poslovanja i nivo izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu i efekte finansijske krize na BiH i uticaj na bankarski sektor u FBiH, prvenstveno u kontekstu dodatnog pritiska na likvidnost banaka, s jedne strane, zbog loše ročne strukture depozita, te otplate dospjelih kreditnih obaveza i znatno manjeg zaduživanja kod međunarodnih finansijskih institucija, što je u proteklim godinama bio najkvalitetniji izvor finansiranja banaka s aspekta ročnosti, a s druge strane, zbog slabijeg priliva likvidnih sredstava usljed problema oko naplativosti kredita, treba istaknuti da će u narednom periodu banke trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih dospjelih obaveza na vrijeme, a na osnovu kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uslovima poslovnog okruženja banaka.

FBA će putem izvještaja i on site kontrola u bankama pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i da li postupaju u skladu s usvojenim politikama i programima.

2.5. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilansa i vanbilansa

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih principa kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja uticaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital, FBA je

donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka³⁹ kojom se reguliraju minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom, te propisana ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na osnovni kapital banke⁴⁰.

Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i nivo izloženosti deviznom riziku, banke su dužne dnevno izvještavati FBA. Na osnovu kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvještaja, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcioniše kao valutni odbor, gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

Prema stanju na dan 31. 03. 2017. godine na nivou bankarskog sistema u valutnoj strukturi aktive banaka učešće stavki u stranim valutama iznosilo je 10,9% ili dvije milijarde KM (na kraju 2016. godine 10,4% ili 1,9 milijardi KM). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 38,3% ili sedam milijardi KM (na kraju 2016. godine 38,8% ili 7,1 milijardu KM).

U sljedećoj tabeli daje se struktura i trend finansijske aktive i obaveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu i ukupno.

-u milionima KM-

Tabela 48: Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EURO i ukupno)⁴¹

Opis	31.12.2016.				31.03.2017.				INDEKS	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Finansijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	830	10,7	1.324	15,7	910	11,7	1.392	16,6	110	105
2. Krediti	24	0,3	25	0,3	22	0,3	24	0,3	92	96
3. Krediti s val. klauzulom	6.323	81,5	6.350	75,4	6.178	79,7	6.201	73,8	98	98
4. Ostalo	417	5,4	561	6,7	451	5,8	593	7,0	108	106
5. Ostala fin.akt. s val.kl.	165	2,1	165	1,9	194	2,5	194	2,3	118	118
Ukupno (1+2+3+4)	7.759	100,0	8.425	100,0	7.755	100,0	8.404	100,0	100	100
<i>II. Finansijske obaveze</i>										
1. Depoziti	5.535	72,8	6.186	74,9	5.453	72,5	6.127	74,8	99	99
2. Uzeti krediti	763	10,0	763	9,2	771	10,3	771	9,4	101	101
3. Dep. i kred. s val.klauz.	1.135	14,9	1.135	13,7	1.116	14,8	1.116	13,6	98	98
4. ostalo	174	2,3	180	2,2	178	2,4	183	2,2	102	102
Ukupno (1+2+3+4)	7.607	100,0	8.264	100,0	7.518	100,0	8.197	100,0	99	99
<i>III. Vanbilans</i>										
1. Aktiva	78		96		15		69			
2. Pasiva	203		222		284		301			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	27		35							
%	1,3%		1,7%							
Kratka					32		25			
%					1,5%		1,2%			
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	28,7%		28,3%		28,5%		28,8%			

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi dominantno je učešće EURO od 68,9%, (31. 12. 2016. godine 66,6%), uz povećanje nominalnog iznosa sa 1,3 milijarde KM na 1,4 milijarde KM. Učešće EURO u obavezama od 90,4% je na približno istom nivou (31.12.2016. godine 90,8%), uz pad nominalnog iznosa za 70 miliona KM.

³⁹ "Službene novine F BiH", br. 48/12 – Prečišćeni tekst.

⁴⁰ Članom 7. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% osnovnog kapitala, za ostale valute do 20% i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

⁴¹ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku ulazi i iznos indeksiranih stavki aktive (kreditni i ostala finansijska aktiva) i obaveza⁴², koji je posebno značajan u aktivni (76,1% ili 6,4 milijarde KM), što je nešto niže nego na kraju 2016. godine (77,3% ili 6,5 milijardi KM). Na ostale devizne stavke aktive odnosi se 23,9% ili dvije milijarde KM sa strukturom: stavke u EURO 16,5% ili 1,4 milijarde KM i ostale valute 7,4% ili 0,6 milijardi KM (na kraju 2016. godine ostale stavke u EURO imale su učešće od 15,1% ili 1,3 milijarde KM). Od ukupnih neto kredita (11,4 milijarde KM), cca 54,6% je ugovoreno sa valutnom klauzulom, uglavnom vezano za EURO (99,6%).

Na strani izvora, struktura finansijskih obaveza uslovljava i determinira strukturu stavki finansijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U deviznim obavezama (8,2 milijarde KM) najveće učešće od 78,1% ili 6,4 milijarde KM imaju stavke u EURO, najviše depoziti (na kraju 2016. godine učešće obaveza u EURO bilo je 78,3% ili 6,5 milijardi KM). Učešće i iznos indeksiranih obaveza u posljednjih pet godina (s izuzetkom 2013. godine kada je ostvaren pad od 13% ili 117 miliona KM) ima trend rasta, od 2011. godine kada su iznosile 661 milion KM, što je bilo učešće od 8%, na nivo od 1,1 milijardu KM i učešće od 13,6% sa 31.03.2017. godine. Rast indeksiranih obaveza (skoro sve se odnosi na depozite) uslovljen je, s jedne strane, odlivom depozita i kreditnih obaveza u stranim valutama, koji su bili izvor za kredite odobravane s valutnom klauzulom, a s druge strane, kontinuirano visokim iznosom kredita s valutnom klauzulom. U cilju održavanja devizne usklađenosti, banke povećavaju stavke indeksiranih obaveza (depozita), s napomenom da većina banaka ima dugu deviznu poziciju.

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sistema F BiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sistema FX riziku u prvom kvartalu 2017. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 31.03.2017. godine dugu deviznu poziciju imalo je deset banaka, a pet banaka imalo je kratku poziciju. Na nivou sistema iskazana je kratka devizna pozicija od 1,2% ukupnog osnovnog kapitala banaka, što je za 28,8 procentnih poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO iznosila je 1,5% što je za 28,5 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile manje od finansijskih obaveza (neto kratka pozicija).

Iako u uslovima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su da se pridržavaju propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te da dnevno upravljaju ovim rizikom u skladu s usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Bankarski sektor Federacije BiH u periodu provođenja reformi je dostigao zavidan nivo i predstavlja najrazvijeniji i najsnažniji dio finansijskog i ukupnog ekonomskog sistema FBiH. Naredne aktivnosti treba da budu usmjerene na očuvanje njegove stabilnosti kao prioritetni zadatak u aktuelnim stresnim uslovima, te njegov dalji napredak i razvoj. Ovi ciljevi su uslovljeni stalnim i budnim angažmanom svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti, a što je preduslov za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta koji bi podsticajno djelovao na banke i povratno na realni sektor privrede i stanovništva.

Propise, njihovo poboljšanje i dogradnju, kao i operativne odluke iz svoje nadležnosti, FBA je donosila uz poduzimanje svih propisanih koraka čiji je osnovni cilj bio da banke u svom radu u najvećoj mjeri osiguraju zakonitost, punu primjenu propisa FBA i svih općeprihvaćenih principa i praksi za njihov, naročito u uslovima sveprisutne recesije, oprezan i uspješan rad. Pored navedenog, insistiranje i ciljevi svih napora FBA bili su usmjereni na jačanje kapitala banaka, poboljšanje njihovih kreditnih politika i njihova dosljedna primjena u praksi, podizanje opreza na najviši mogući nivo u upravljanju kreditnim rizikom, koji je još uvijek dominantan u našem okruženju, i rizikom likvidnosti, ali i na jačanje sposobnosti za upravljanje potencijalnom kriznom situacijom.

⁴² U cilju zaštite od promjena deviznog kursa banke ugovaraju određene stavke aktive (kreditni) i obaveza s valutnom klauzulom (propisom je dozvoljena samo dvosmjerna valutna klauzula).

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- nastaviti sa aktivnostima izgradnje regulatornog okvira, pripreme i usvajanja značajnog broja novih podzakonskih akata u skladu sa novim Zakonom o bankama i Zakonom o agenciji za bankarstvo i usvojenom Strategijom i godišnjim planom na izradi regulative, a u cilju implementacije Bazela II/III i EU direktiva i kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji;
- izvršiti reorganizaciju Agencije za bankarstvo u skladu sa novim Zakonom o Agenciji za bankarstvo FBiH i uspostaviti unutrašnju organizacionu jedinicu za obavljanje poslova restrukturiranja banaka i pripremiti i usvojiti podzakonske akte koji se odnose na restrukturiranje banaka;
- otpočeti sa projektom pripreme i uvođenja SREP-a (Supervizorski pregled i proces procjene) kao dugogodišnjeg (tri godine) projekta jačanja i unapređenja supervizije u skladu sa novim regulatornim okvirom;
- poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za sigurnije i stabilnije poslovanje banaka i bankarskog sistema u cjelini i njegovu podršku privredi i stanovništvu;
- nastaviti sa provođenjem aktivnosti u okvirima svoje nadležnosti na objedinjavanju supervizije na državnom nivou;
- poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svoje nadležnosti u cilju realizacije mjera iz Reformske agende i Programa ekonomskih reformi koje se odnose na bankarski i finansijski sektor;
- raditi na realizaciji preporuka FSAP misije u cilju unapređenja kvalitete supervizije bankarskog sektora;
- nastaviti kontinuiran nadzor banaka kontrolama putem izvještaja i kontrolama na licu mjesta sa težištem na kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bankarskog poslovanja, s ciljem da bi supervizija bila još efikasnija i u tom smislu:
 - i dalje insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive i smanjenje koeficijenta adekvatnosti kapitala,
 - kontinuirano nastaviti nadzirati banke prvenstveno od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita, a u cilju zaštite deponenata,
 - nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijedivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
 - pregledati i redovno ažurirati plan za vanredne situacije u sklopu pripreme za krizu,
 - nastaviti sa razvojem i primjenom „Sistema ranog upozorenja“ (SRU) u svrhu rane identifikacije finansijskih i operativnih neefikasnosti i/ili negativnih trendova u poslovanju banaka,
 - nadzirati usklađenost banaka sa zakonima i podzakonskim aktima i primjenjene prakse u bankama u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žirana,
 - uspostavljati i širiti saradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru FBiH, kao i s drugim zemljama u cilju što efikasnije supervizije,
 - nastaviti saradnju sa ECB-om i EBA-om i razmjene informacija u nadzoru banaka, te sa međunarodnim finansijskim institucijama MMF, SB, EBRD-om i dr.
 - unapređivati saradnju s Udruženjem banaka BiH po svim segmentima bankarskog poslovanja (npr. uvođenje novih proizvoda, naplata potraživanja, funkcioniranje Centralnog registra kredita-pravnih i fizičkih lica, sa dnevnom ažurnosti podataka i sl.), organizovati savjetovanja i pružati stručnu pomoć u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, unapređivati saradnju po pitanju stručnog osposobljavanja, prijedloga izmjene svih zakonskih propisa koji su postali ograničavajući faktor u razvoju banaka;
- provesti novi ciklus AQR u 2017. godini u koji je uključeno 8 banaka i obuhvaćeno oko 75% bankarskog sistema FBiH;
- nastaviti sa unapređenjem saradnje kroz potpisivanje novih Sporazuma o saradnji sa ostalim institucijama u Bosni i Hercegovini, koje su uključene u oblasti supervizije, spremnosti na krizne situacije i upravljanje istim i nadzor sistemskog rizika: Agencijom za bankarstvo Republike Srpske, Agencijom za osiguranje depozita BiH, Centralnom bankom Bosne i Hercegovine i državnim i entitetskim ministarstvima finansija;

- kontinuirano operativno usavršavati informacijski sistem, kao bitan preduslov za efikasan i proaktivan nadzor banaka, odnosno informatičke podrške u funkciji što ranijeg upozoravanja i preventivnog djelovanja u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova;
- ubrzati okončanje postupaka likvidacije banaka.

Takođe je potrebno i dalje snažnije angažovanje i drugih institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- realizaciji aktivnosti iz Reformske agende za Bosnu i Hercegovinu za period 2015.-2018. godina;
- realizaciji zaključka Parlamenta Federacije BiH o uspostavljanju bankarske supervizije na nivou države;
- realizaciji Programa ekonomskih reformi za 2016.-2018. godina (ERP BIH 2016.-2018.);
- realizaciji obaveza preuzetih Pismom namjere koje su Vlade u BiH potpisale u sklopu aranžmana sa MMF-om;
- kreiranju i dogradnji zakonske regulative za finansijski i bankarski sektor, polazeći od Bazelskih principa, Bazelskih okvira kapitala i Evropskih bankarskih direktiva, a koja se odnosi na djelovanje, status i poslovanje banaka, a posebno na primjeni novog Zakona o bankama;
- ubrzavanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru ekonomije kako bi se isti brže približavao nivou ostvarenom u monetarnom i bankarskom sektoru;
- pripremi i usvajanju Zakona o kompanijama za upravljanje imovinom;
- usvajanju Zakona o računovodstvu i reviziji F BiH;
- uspostavljanju posebnih sudskih odjela za privredu;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
- uspostavljanje mehanizma vansudskog restrukturiranja dugova privrednih društava;
- kreiranje i donošenje mjera u cilju rješavanja ili ublažavanja problema prezaduženih osoba;
- donošenju zakona ili poboljšanju postojećih zakonskih propisa kojim se uređuje oblast sigurnosti i zaštite novca u banci i transportu, i sl.

Kao najbitniji dio sistema, banke bi svoje aktivnosti trebale koncentrisati na:

- povećanje obima kreditne aktivnosti u cilju podrške privredi, uz potpunu posvećenost kvalitetnom i opreznom poslovanju, te odbrani od uticaja posljedica krize koja je u sadašnjim uslovima najveća opasnost za banke i za realni sektor privrede i stanovništva;
- unapređenju sistema upravljanja rizicima i sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kreditnog portfolija i efikasnijim mjerama za rješavanje nekvalitetnih kredita;
- daljnje kapitalno jačanje i osiguranje nivoa solventnosti srazmjerno rastu aktive i rizika, većoj profitabilnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije kao potpuno nezavisne u izvršavanju svojih obaveza i uloge;
- usklađivanje sa novim Zakonom o bankama i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega;
- dosljednijoj primjeni usvojenih politika i procedura u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, i sigurnosti i zaštiti novca u banci i transportu, a u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
- implementaciji zakona i podzakonskih akata u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranta;
- aktivno učešće u implementaciji mjera na rješavanju problema prezaduženosti pojedinaca i finansijskoj konsolidaciji privrednih društava;
- pripremi i ažuriranju svojih planova vanrednih mjera;
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita i Jedinstvenom Centralnom registru računa kod Centralne banke BiH.

Broj: U.O.-04-05/17
Sarajevo, 26.05.2017. godine

IV PRILOZI

PRILOG 1.....Osnovni podaci o bankama u FBiH

PRILOG 2.....Bilans stanja banaka u F BiH po šemi FBA

PRILOG 3.....Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH

**PRILOG 4Izvještaj o klasifikaciji aktive i vanbilansnih rizičnih stavki u bankama
u FBiH**

PRILOG 5.....Bilans uspjeha banaka u F BiH po šemi FBA

PRILOG 6.....Izvještaj o stanju i adekvatnosti kapitala banaka u F BiH

PRILOG 7.....Podaci o zaposlenim u bankama u F BiH

Osnovni podaci o bankama u FBiH

Br.	BANKA	Adresa		Telefon	Direktor
1.	ADDIKO BANK D.D. - SARAJEVO	Sarajevo	Trg solidarnosti br. 12.	033/755-867, 755-755 fax: 755-790	SANELA PAŠIĆ
2.	ASA BANKA D.D. - SARAJEVO	Sarajevo	Trg međunarodnog prijateljstva 25.	033/586-870, fax: 586-880	SAMIR MUSTAFIĆ
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd - SARAJEVO	Sarajevo	Trg djece Sarajeva bb	033/275-100, fax:203-122	AMER BUKVIĆ
4.	INTESA SANPAOLO BANKA D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	Sarajevo	Obala Kulina bana 9a.	033/497-555, 497-500 fax:497-589	ALMIR KRKALIĆ
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V.KLADUŠA	V.Kladuša	Tone Hrovata bb	037/771-253, fax: 037/772-416	HASAN PORČIĆ
6.	NLB BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Džidžikovac 1.	033/720-300, fax:035/302-802	LIDIJA ŽIGIĆ
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO dd - SARAJEVO	Sarajevo	Obala Kulina bana 18	033/278-520, fax:278-550	HAMID PRŠEŠ
8.	PROCREDIT BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Franca Lehara bb	033/250-950, fax:250-971	EDIN HRNJICA
9.	RAIFFEISEN BANK dd BiH - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne bb.	033/755-010, fax: 213-851	KARLHEINZ DOBNIGG
10.	SBERBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1	033/954-702, fax:263-832	EDIN KARABEG
11.	SPARKASSE BANK dd BOSNA I HERCEGOVINA- SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne br. 7.	033/280-300, fax:280-230	SANEL KUSTURICA
12.	UNICREDIT BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kardinala Stepinca bb	036/312-112, fax:356-227	DALIBOR ĆUBELA
13.	UNION BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dubrovačka 6	033/561-000, fax: 201-567	VEDRAN HADŽIAHMETOVIĆ
14.	VAKUFСКА BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	M. Tita 13.	033/280-100, fax: 663-399	DAMIR SOKOLOVIĆ
15.	ZIRAATBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne 47c	033/955-000, fax: 525-701	ALI RIZA AKBAŞ

**BILANS STANJA BANAKA U FBiH PO ŠEMI FBA
AKTIVNI PODBILANS**

-u 000 KM-

R.br	OPIS	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.
	A K T I V A			
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	4.857.483	5.204.564	4.917.829
1a	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	1.058.837	2.418.582	2.383.965
1b	Kamatonski računi depozita	3.798.646	2.785.982	2.533.864
2.	Vrijednosni papiri za trgovanje	882.829	1.075.588	1.141.154
3.	Plasmani drugim bankama	78.420	96.569	173.006
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	11.610.744	12.270.228	12.558.567
4a	Kreditni	10.424.207	11.078.689	11.369.763
4b	Potraživanja po poslovima lizinga	36	29	27
4c	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	1.186.501	1.191.510	1.188.777
5.	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijanja	167.377	150.575	158.771
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	482.817	488.711	471.533
7.	Ostale nekretnine	34.077	42.266	44.849
8.	Investicije u nekonsolidovana povezana preduzeća	22.114	22.999	22.946
9.	Ostala aktiva	265.171	282.742	275.282
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.239.307	1.252.208	1.259.433
10a	Ispravke vrijednosti na stavke pozicije 4. Aktive	1.181.736	1.193.721	1.199.989
10b	Ispravke vrijednosti na pozicije Aktive osim pozicije 4.	57.571	58.487	59.444
11.	UKUPNA AKTIVA	17.161.725	18.382.034	18.504.504
	O B A V E Z E			
12.	Depoziti	13.098.983	14.176.274	14.247.009
12a	Kamatonski depoziti	9.935.353	10.312.971	10.208.588
12b	Nekamatonski depoziti	3.163.630	3.863.303	4.038.421
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	150	150	150
13a	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0	0
13b	Stanje neizmirenih - pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	150	150
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0	0
15.	Obaveze prema vladi	0	0	0
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	904.050	848.001	851.716
16a	sa preostalim rokom dospijanja do jedne godine	161.356	231.260	240.762
16b	sa preostalim rokom dospijanja preko jedne godine	742.694	616.741	610.954
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	119.835	119.678	129.417
18.	Ostale obaveze	468.719	529.811	504.975
19.	UKUPNE OBAVEZE	14.591.737	15.673.914	15.733.267
	K A P I T A L			
20.	Trajne prioritetne dionice	11.709	8.828	8.828
21.	Obične dionice	1.155.783	1.207.049	1.207.049
22.	Emisiona ažia	132.667	138.786	138.786
22a	na trajne prioritetne dionice	88	88	88
22b	na obične dionice	132.579	138.698	138.698
23.	Neraspoređena dobit i rezerve kapitala	836.609	864.475	1.022.030
24.	Kursne razlike	0	0	0
25.	Ostali kapital	117.486	173.248	78.810
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	315.734	315.734	315.734
27.	UKUPNI KAPITAL (20. do 25.)	2.569.988	2.708.120	2.771.237
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL (19 +26)	17.161.725	18.382.034	18.504.504
	PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS	713.765	718.625	718.332
	UKUPNA BILANSNA SUMA BANAKA	17.875.490	19.100.659	19.222.836

**PREGLED AKTIVE, KREDITA, DEPOZITA I FINANSIJSKOG REZULTATA
BANAKA U F BiH na dan 31.12.2016. godine**

-u 000 KM-

R. br.	BANKA	Aktiva		Krediti		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	ADDIKO BANK d.d. - SARAJEVO	802.685	4,3%	586.042	4,7%	553.894	3,9%	4.756
2.	ASA BANKA d.d. - SARAJEVO	414.159	2,2%	282.264	2,2%	329.874	2,3%	502
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. - SARAJEVO	809.292	4,4%	564.555	4,5%	541.749	3,8%	1.308
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	1.747.888	9,4%	1.284.120	10,2%	1.272.059	8,9%	5.415
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. V.KLADUŠA	92.338	0,5%	51.445	0,4%	63.931	0,4%	319
6.	NLB BANKA d.d. - SARAJEVO	1.011.911	5,5%	704.061	5,6%	836.934	5,9%	5.320
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. - SARAJEVO	373.036	2,0%	266.258	2,1%	258.735	1,8%	207
8.	PROCREDIT BANK d.d. - SARAJEVO	394.463	2,1%	325.745	2,6%	241.552	1,7%	-1.204
9.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH - SARAJEVO	4.015.526	21,7%	2.340.728	18,6%	3.263.392	22,9%	21.850
10.	SBERBANK BH d.d. - SARAJEVO	1.225.719	6,6%	997.159	7,9%	970.645	6,8%	2.259
11.	SPARKASSE BANK d.d. BOSNA I HERCEGOVINA- SARAJEVO	1.239.371	6,7%	946.390	7,5%	997.652	7,0%	3.247
12.	UNICREDIT BANK d.d. - MOSTAR	4.668.808	25,2%	3.136.350	25,0%	3.666.673	25,7%	24.499
13.	UNION BANKA d.d. - SARAJEVO	487.823	2,6%	150.299	1,2%	408.945	2,9%	10.058
14.	VAKUFСКА BANKA d.d. - SARAJEVO	321.392	1,7%	215.401	1,7%	278.700	2,0%	65
15.	ZIRAATBANK BH d.d.- SARAJEVO	900.093	4,9%	707.750	5,6%	562.274	3,9%	209
	UKUPNO	18.504.504	100,0%	12.558.567	100,0%	14.247.009	100,0%	78.810

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANSA I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31.03.2017. godine**

– KLASIFIKACIJA STAVKI AKTIVE BILANSA –

-u 000 KM-

R. br.	STAVKE AKTIVE BILANSE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	2.341.534	224.444	7.428	4.151	1.096	2.578.653
2.	Dugoročni krediti	7.890.589	575.090	188.640	87.619	8.397	8.750.335
3.	Ostali plasmani	262.286	2.018	12	160	1.943	266.419
4.	Obračunata kamata i naknada	35.734	4.212	1.394	4.068	24.460	69.868
5.	Dospjela potraživanja	31.947	22.345	16.709	276.752	809.830	1.157.583
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama	0	0	20	45	31.129	31.194
7.	Ostala bilansna aktiva koja se klasifikuje	689.554	3.751	511	1.278	40.074	735.168
8.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE (zbir pozicija od 1. do 7. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	11.251.644	831.860	214.714	374.073	916.929	13.589.220
9.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	221.369	67.725	55.509	224.086	917.008	1.485.697
10.	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI BILANSNE AKTIVE	141.112	53.493	83.164	202.043	779.620	1.259.432
11.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCLJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	124.034	43.152	13.355	59.250	136.846	376.637
12.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	85.416	30.677	19.903	78.982	63.931	278.909
13.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI						205.107
14.	BILANSNA AKTIVA KOJA SE NE KLASIFIKUJE (bruto knjigovod. vrijednost)						6.174.717
15.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						19.763.937

PREGLED AKTIVE BILANSA KOJA SE NE KLASIFIKUJE I IZNOSA PLASMANAOBEZBJEĐENIH NOVČANIM DEPOZITOM

14.a	Gotovina u blagajni i trezoru i novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali	3.738.405
14.b	Sredstva po videnju i oročena sredstva do mjesec dana na računima kod banaka sa utvrđenim investicionim rejtingom	908.500
14.c	Materijalna i nematerijalna imovina	487.768
14.d	Stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja u toku godinu dana od dana sticanja	12.444
14.e	Vlastite (trezorske) dionice	0
14.f	Potraživanja za više uplaćene poreske obaveze	13.201
14.g	Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	97.737
14.h	Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitovani od strane Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS i potraživanja obezbjeđena njihovim bezuslovnim garancijama plativim na prvi poziv	916.662
	UKUPNO pozicija 14	6.174.717
8a.	Iznos plasmana obezbjeđenih novčanim depozitima	183.280

KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANSA I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31.03.2017. godine

– KLASIFIKACIJA VANBILANSNIH STAVKI –

-u 000 KM-

R. br.	VANBILANSNE STAVKE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Plative garancije	380.811	30.575	4.518	499	4	416.407
2.	Činidbene garancije	604.595	73.556	5.614	4.153	75	687.993
3.	Nepokriveni akreditivi	42.210	578	0	0	0	42.788
4.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.577.692	87.746	1.110	184	267	1.666.999
5.	Ostale potencijalne obaveze banke	18.082	567	600	60	1.877	21.186
6.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE KOJE SE KLASIFIKUJU (zbir pozicija od 1. do 5. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	2.623.390	193.022	11.842	4.896	2.223	2.835.373
7.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	51.413	11.803	3.640	2.878	2.223	71.957
8.	REZERVIRANJA PO GUBICIMA ZA VANBILANSNE STAVKE	25.953	2.061	6.296	4.659	2.058	41.027
9.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	30.853	10.464	301	42	165	41.825
10.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBIL. STAVKAMA	24.866	9.784	661	1.340	174	36.825
11.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA						9.305
12.	VANBILANSNE STAVKE KOJE SE NE KLASIFIKUJU						455.654
13.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE						3.291.027
6a.	Iznos potencijalnih obaveza obezbjedenih novčanim depozitom						52.788
6b.	Iznos odobrenih a neiskorištenih kredita sa klauzulom o bezuslovnom otkazivanju						639.973

BILANS USPJEHA BANAKA U FBiH PO ŠEMI FBA

- u 000 KM-

R.br	OPIS	31.03.2015.	31.03.2016.	31.03.2017.
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA			
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi			
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	253	546	547
2)	Plasmani drugim bankama	474	413	358
3)	Kreditni i poslovi lizinga	170.739	168.949	166.297
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća	1.742	1.248	1.463
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	2	8	16
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	1	1	1
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	16.037	17.213	18.881
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	189.248	188.378	187.563
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi			
1)	Depoziti	44.359	38.601	33.052
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0	0
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0	0
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	5.065	3.235	2.426
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	1.298	1.909	1.882
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	321	511	1.293
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	51.043	44.256	38.653
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	138.205	144.122	148.910
2.	OPERATIVNI PRIHODI			
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	10.815	9.812	10.614
b)	Naknade po kreditima	1.622	2.199	2.770
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	6.020	5.623	5.491
d)	Naknade za izvršene usluge	50.374	57.696	61.534
e)	Prihod iz poslova trgovanja	68	152	59
f)	Ostali operativni prihodi	10.396	10.680	22.604
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	79.295	86.162	103.072
3.	NEKAMATNI RASHODI			
a)	Poslovni i direktni rashodi			
1)	Trošk.ispr.vrijed. riz.aktivne, rezerviranja za potenc.obaveze i ost.vrijed.usklad	20.531	14.741	26.793
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	18.734	22.324	24.374
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	39.265	37.065	51.167
b)	Operativni rashodi			
1)	Troškovi plata i doprinosa	59.205	59.194	59.614
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktivne i režijske	35.593	37.106	36.995
3)	Ostali operativni troškovi	21.095	23.843	25.396
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	115.893	120.143	122.005
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	155.158	157.208	173.172
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	62.814	74.223	80.014
5.	GUBITAK	472	1.147	1.204
6.	POREZI	0	0	0
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	0	0	0
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	0	0	0
9.	NETO-DOBIT 4. - 6.	62.814	74.223	80.014
10.	NETO-GUBITAK 4. - 6.	472	1.147	1.204
11.	FINANSIJSKI REZULTAT 9.-10.	62.342	73.036	78.810

IZVJEŠTAJ O STANJU I ADEKVATNOSTI KAPITALA BANAKA U F BiH

- AKTIVNI BILANS -

- u 000 KM-

R.br	O P I S	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.
	OSNOVNI KAPITAL BANKE			
1.a.	Dionički kapital, rezerve i dobit			
1.1.	Dionički kapital iz osnova nominalnog iznosa običnih i trajnih prioriternih nekumulativnih dionica izdatih po osnovu novčanih uplata u dionički kapital	1.151.971	1.203.237	1.203.237
1.2.	Dionički kapital iz osnova nominalnog iznosa običnih i trajnih prioriternih nekumulativnih dionica izdatih po osnovu uloženi stvari i prava u dionički kapital	12.431	12.431	12.431
1.3.	Iznos emisionih ažia ostvarenih pri uplati dionica	132.667	138.786	138.786
1.4.	Opšte zakonske rezerve (rezerve propisane zakonom)	163.794	143.166	144.438
1.5.	Ostale rezerve formirane iz dobiti nakon oporez. na osnovu odluke skupštine banke	427.706	529.121	548.412
1.6.	Zadržana, neraspodijeljena dobit iz prethodnih godina i dobit tekuće godine	122.065	141.073	146.160
1.a.	UKUPNO (od 1.1 do 1.6)	2.010.634	2.167.814	2.193.464
1.b.	Odbitne stavke od 1.a			
1.7.	Nepokriveni gubici prenešeni iz prethodnih godina	28.371	16.690	59.004
1.8.	Gubitak iz tekuće godine	102.108	42.314	1.204
1.9.	Knjigovodstvena vrijednost vlastitih (trezorskih) dionica u posjedu banke	102	3.034	3.034
1.10.	Iznos nematerijalne imovine u skladu sa primjenjivim računovodstvenim okvirom	49.837	47.315	47.517
1.11.	Iznos odloženih poreskih sredstava	1.641	1.881	1.854
1.12.	Iznos negat. revalorizacijskih rezervi po osnovu efekata promj. fer vrijed. imovine	1.696	1.063	1.196
1.b.	UKUPNO (od 1.7. do 1.10)	183.755	112.297	113.809
1.	IZNOS OSNOVNOG KAPITALA: (1.a. - 1.b.)	1.826.879	2.055.517	2.079.655
	DOPUNSKI KAPITAL BANKE			
2.1.	Dionički kapital iz osnova nominalnog iznosa trajnih priorit. kumul. dionica izdatih po osnovu novčanih uplata u dionički kapital	3.090	209	209
2.2.	Dionički kapital iz osnova nominalnog iznosa trajnih priorit. kumul. dionica izdatih po osnovu uloženi stvari i prava u dionički kapital	0	0	0
2.3.	Iznos opštih rezervi za pokriće kreditnih gubitaka za aktivu banke procijenjenu kao kategorija A - Dobra aktiva	208.619	170.420	174.884
2.4.	Iznos pozit. revalorizacijskih rezervi po osnovu efekata promj. fer vrijedn. imovine	9.735	9.741	10.247
2.5.	Iznos dobiti za koju je Agencija izdala rješenje o privremenoj obustavi raspodjele	0	0	0
2.6.	Iznos subordinisanih dugova	107.918	103.122	110.649
2.7.	Iznos hibridnih odnosno konvertibilnih stavki - instrumenata kapitala	0	0	0
2.8.	Iznos ostalih instrumenata kapitala	1.422	1.425	1.425
2.	IZNOS DOPUNSKOG KAPITALA: (od 2.1 do 2.8)	330.784	284.917	297.414
	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA BANKE			
3.1.	Dio uloženog dioničkog kapitala koji po ocjeni FBA predstavlja primljenu, a precijenjenu vrijednost	0	0	0
3.2.	Ulozi (investicije) banke u kapital drugih pravnih lica koji prelazi 5% visine Osnovnog kapitala banke	1.007	0	0
3.3.	Potraživanja od dionič. koji posjed. značajno glasačko pravo u banci odobrena od banke suprotno odredbama Zakona, propisa Agencije i poslovne politike banke	755	0	0
3.4.	Velika izlaganja banke kreditnom riziku prema dioničarima sa značajnim glasačkim pravom u banci izvršena bez prethodne saglasnosti Agencije	0	0	0
3.5.	Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu	204.559	200.035	212.340
3.	IZNOS ODBITNIH STAVKI OD KAPITALA BANKE: (od 3.1 do 3.5.)	206.321	200.035	212.340
A.	IZNOS NETO KAPITALA BANKE(1+2-3)	1.951.342	2.140.399	2.164.729
B.	RIZIK AKTIVE BILANSA I VANBILANSA	11.918.650	12.667.026	12.963.287
C.	POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	976.734	1.001.018	1.042.691
D.	PTR (PONDERISANI TRŽIŠNI RIZIK)	0	0	0
E.	UKUPAN RIZIK AKTIVE (B + C+D)	12.895.384	13.668.044	14.005.978
F.	STOPA NETO-KAPITALA (A/E) (% 1 dec.)	15,1%	15,7%	15,5%

PODACI O ZAPOSLENIM U BANKAMA F BiH

R.br.	BANKA	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.
1	ADDIKO BANK d.d. - SARAJEVO	490	435	452
2	ASA BANKA d.d. - SARAJEVO	125	211	213
3	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. - SARAJEVO	341	371	385
4	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	537	561	569
5	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. V.KLADUŠA	77	77	76
6	MOJA BANKA d.d. - SARAJEVO	133		
7	NLB BANKA d.d. - SARAJEVO	424	444	449
8	PRIVREDNA BANKA d.d - SARAJEVO	142		
9	PRIVREDNA BANKA d.d - SARAJEVO	66	139	143
10	PROCREDIT BANK d.d. - SARAJEVO	248	206	205
11	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH - SARAJEVO	1.355	1.312	1313
12	SBERBANK BH d.d. - SARAJEVO	420	425	426
13	SPARKASSE BANK d.d. BOSNA I HERCEGOVINA- SARAJEVO	471	521	513
14	UNICREDIT BANK d.d. - MOSTAR	1.208	1.225	1.229
15	UNION BANKA d.d. - SARAJEVO	181	192	190
16	VAKUFСКА BANKA d.d. - SARAJEVO	200	197	187
17	ZIRAATBANK BH d.d. - SARAJEVO	265	299	297
	UKUPNO	6.683	6.615	6.647